

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Έβδομαδιαίο περιοδικό τέχνης μελέτης και ἐλέγχου

ΤΟΜ. V, ΑΡΙΘ. 87

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ν. ΑΔ.

Μιά μεγάλη φυσιολογία των προπολεμικών Ἀθηνῶν.

ΛΙΑΜ Ο ΦΛΑΕΡΤΗ

Ἡ Βαρβάρα ἢ Ρούσα.

Ε. Γ.

Ἐνας τύπος εἰς τὴν λογοτεχνίαν.

ΝΙΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Ἦταν ἡ καρδούλα μου ποῦ σὰς ἔβλεπε.

ΑΝΤΩΝΗ ΓΙΑΛΟΥΡΗ

Μερικὲς μελέτες.

Σ. Ι. Α.

Ἡ γυνὴ Σοφία.

ΑΡΒΙΔ ΓΙΑΡΝΚΡΕΤ

Ὁ θάνατος τοῦ Κιντουρί.

ΤΑΣΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Καινούργιο αἶσθημα.

JACOBSEN

Ἡ κυρία Φένς.

ΒΙΒΛΙΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΔΑΧΜ. ΠΕΝΤΕ

KONINCK: ὁ ἔφημερος.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΒΕΡΝΙΚΙΑ
ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΑΛΟΙΦΑΙ
ΔΙΑ
ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΜΟΥΣΑΜΑΔΕΣ
ΕΠΙΠΛΑ

Είναι άνωτέρα πάσης Εύρωπαϊκής μάρκας επειδή αι Έλληνικαι πρώται ύλαι από τας όποιας αποτελούνται—κηρός μελίσης και τερεβινθέλαιον—είναι αι άνωτεραι και άγνότεραι του κόσμου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΤΩΝ
ΚΟΝΙΑΚ ΒΟΤΡΥΣ

ΠΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΣΤΑΓΜΑ ΟΙΝΟΥ
ΜΑΡΚΟ

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ ΚΡΑΣΙ
ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ ΣΤΟΑ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ 6

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 66-74

“Ο,τι κατώρδωσε να έωιτόχη η νεωτέρα χημεία συγκεντρούται εις τα Άγγλικά Φίλμς

“RAJAR,,

Μερίστη ταχύτης
Συμπροτάτη αδόδοσις
Πλουσία έμουησιδν

Εās τὰ αροσφέρομεν με έγγύησιν.

Α. ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΣ, Φωτογραφικά, Όπτικά
Σταδίου 58 β’.

Γ. ΚΑΓΚΕΤΣΩΦ, Φωτογραφικά, Όπτικά
Πανεπιστημίου 32 Α’

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κ. ΚΑΤΣΑΡΗΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 46

Η ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ

ΚΑΛΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Είναι τὸ νεώτατο βιβλίον
τὸ ἀπαραίτητο γιὰ κάθε
Νοικοκυρά.

Πωλεῖται ἄδευτον Δρ. 250

δεμένο » 275

Έκδοσις Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Σταδίου 48 - Α Θ Η Ν Α Ι

ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Σ'. ΑΡΙΘ. 87
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Έτησία Δρ. 200
Έξαμηνος » 100
Τρίμηνος » 50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Λίρα 1

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ ΤΗΣ
ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΘΩΝ

ήμερα, στην εποχή του εύκολου πλουτισμού και της αστραπιαίας εξέλιξεως των πάντων, σήμερα που ο άνθρωπος κατέχεται από διαρκή νευρικήτητα και θέλει ν' αποκτήση άμείνως εκείνο που επιθυμεί, το παράδειγμα μερικῶν ανθρώπων που ανέδειχθησαν ύστερ' από πολλῶν ετών εργασία, με την έπιμονή και την ύπομονή, μάς φαίνεται σαν μια άσυνηθηστη και εξαιρετική περίπτωση.

Ένας από τους ύπομονετικούς και φίλერγους έκατομμυριούχους της προπολεμικής Ελλάδος ήταν και ο Νικόλαος Θών, ο έπιμελητής της Βασιλικής Χορηγίας επί Όθωνος, ο ιδιοκτήτης της περίφημης έπαύλεως στους Άμπελοκήπους, που φέρει τ' όνομά του.

Ο άνθρωπος αυτός ανήκει σχεδόν στην γενεά μας και όμως μάς φαίνεται σαν ένα πρόσωπο που έζησε πριν από πάρα πολλά χρόνια, επειδή ακριβώς δεν μπορούμε να κατανοήσουμε τη νοοτροπία του, τη μετρημένη σκέψη του και την πειθαρχία της φιλοδοξίας του.

Ο Νικόλαος Θών ήταν γυιός ενός θαυραού στρατιώτου που κατέθηκε στο Ναύπλιο για λίγον καιρό κ' έ-

μεινε εκεί για πάντα, πέρνοντας γυναίκα μια έλληγίδα. Από τον γάμο αυτό γεννήθηκε ο Νικόλαος—μέσα στο όπλοστάσιο της πόλεως, για την ακρίβεια. Μετά τον θάνατο του πατέρα του, η μητέρα του—μια άγγελική γυναίκα—πήρε τον γυιό της και πήγανε στην Αθήνα.

Εδώ γνωρίσανε μέρες μαύρης δυστυχίας. Η μητέρα του στερήθηκε τα πάντα για να τον σπουδάση. Καθόντανε σ' ένα και μόνο δωμάτιο, σ' ένα φτωχικό σπίτι κοντά στην Παληά Αγορά. Η αλήθεια βέβαια είναι ότι ο Νικόλαος την έκανε, με τη στοργή και τη φιλομάθειά του, να λησμονή τα βάσανα που τραβούσε για να τον σπουδάση. Ήρθε όμως η εποχή που η δυστυχισμένη ή γυναίκα κατάλαβε ότι δεν θα μπορούσε να τα βγάλη πέρα μόνη της και αναγκάσθηκ με μεγάλη της λύπη, να τραβήξη το γυιό της από το Γυμνάσιο—ο Νικόλαος ήταν τότε στην τρίτη τάξη—και να τον βάλη να εργασθη για να την συντηρήση.

Στην αρχή ο Θών έκανε έκτακτος ύπογραμματεὺς του Πρωτοδικείου Αθηνῶν και όσες ώρες του έμεναν διαθέσιμες τις διέθετε στην άντιγραφή διαφόρων συμβολαιογραφικῶν έγγραφων. Όστόσο, μια μέρα, κάποιος γνωστός του πατέρα του, εκτιμώντας την έξυπνάδα και την εργατικότητα

του, τον πήρε από το Πρωτοδικείο και του έδωσε, χάρη στα ισχυρά μέσα που διέθετε, μια θέση σ' άνακτορα.

Κ' έτσι, μια μέρα, ο φτωχός και άσημος ύπογραμματεὺς του Πρωτοδικείου βρέθηκε ξαφνικά από το μικρό, ταπεινό δωμάτιο ενός λαϊκού σπιτιού της Παληάς Αγοράς, στη λάμψη και την πολυτέλεια των άνακτόρων. Μά ή άπότομη αυτή μεταλλαγή δεν τον θάμπωσε, δεν τον έκανε να μείνη ευχαριστημένος από την προαγωγή του. Τώρα, που έκανε το πρώτο βήμα προς την πρόοδο, τον κυρίευσε μια μανία ν' άνέδη ακόμη πιό ψηλά. Τα σκληρά χρόνια της πείνας, αντί να τον καταβάλουν, τον είχαν κάνει τολμηρό και άποφασιστικό, του είχαν αναπτύξει τις δημιουργικές ικανότητες.

Στην αρχή ο μισθός του ήταν 75 δραχμές. Μισθός μικρός βέβαια για έναν άνθρωπο που εργάζετο στο Παλάτι, αλλά πολύ μεγάλος για τον Νικόλαο Θών, που έδούλευε πρώτα και τη νύχτα για να μπορέση να βγάλη 30 δραχμές τὸ μήνα. Με τα λεπτά που εκέρδιζε τώρα, μόρεσε να πάρη τη μητέρα του από το σπίτι της Παληάς Αγοράς και να πιάσουν ένα σπίτι στην Νεάπολη, η οποία ήταν τότε ή πιό άριστοκρατική συνοικία της Αθήνας. Όσο για τη μητέρα του, είναι εύκολο να φαντασθη κα-

νείς τή χαρά και τήν περηφάνεια της για τήν πρόοδο του μοναχογυιού της.

* *

Ο Θών δὲν ἄργησε νὰ διακριθῆ μέσα στὸ παλάτι γιὰ τὴ νοημοσύνη καὶ τὴν ἐργατικότητά του. Ὅλοι οἱ ἀνώτεροι αὐλικοὶ καὶ οἱ πέριξ τῆς τιμῆς τὸν εἶχαν πάρει ἀπὸ καλὸ μάτι. Καὶ αὐτὸς ἀκόμα ὁ βασιλεὺς Γεώργιος τὸν ξεχώρισε μεταξύ τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ τῶν ἀνακτόρων καὶ τοῦ ἔδινε συχνὰ δῶρα.

Ἦστερ' ἀπὸ κάμποσο καιρό, ὁ Θών διωρίσθη ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Ἀνακτορικοῦ Ταμείου. Ἀπὸ ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ ἄρχισε νὰ σχηματίζῃ περιουσία. Θεωροῦμε περιττὸ νὰ ποῦμε ὅτι τὴν περιουσία αὐτὴ δὲν τὴν ἔκανε μετ' ἀλάφια ἢ ὑποπτα μέσα. Διάφοροι συνζυχοὶ καὶ ἐπιχειρήσεις τοῦ ἀπέφεραν μεγάλα κέρδη, μετὰ τὰ ὁποῖα μπόρεσε ν' ἀγοράσῃ κτήματα, σπιτία καὶ διάφορα ἔργα τέχνης. Γιατὶ ὁ Νικόλαος Θών ἦταν καὶ φιλότεχνος.

Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ τιμιότητά του τὸν ἔκανε συμπαθέστατο στὸ βασιλέα Γεώργιο, ποὺ θεωροῦσε τὸν Θών σὰν ἕνα ἀπὸ τοὺς καλύτερους φίλους του. Καὶ ὅσο τὰ χρόνια του περνούσαν, ὁ Νικόλαος Θών ἄρχισε νὰ παίζῃ σπουδαῖο ρόλο στὴν πολιτικὴ ἱστορία τοῦ τόπου μας. Οἱ φιλίες του, οἱ γνωριμίες μετὰ τοὺς πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς παράγοντας τῆς Ἑλλάδος καί, πρὸ παντός, ἡ μεγάλη θέση του στ' ἀνάκτορα, τὸν ἔκιναν ἕνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα πρόσωπα τῆς Ἑλλάδος, ἐκεῖνης τῆς ἐποχῆς.

Μεγάλῃ ὅμως φήμῃ ἀπέκτησε ἀπὸ τὸν καιρὸ ἰδίως ποὺ ὁ Γεώργιος τὸν διώρισε Ἐπιμελητὴ τῆς Βασιλικῆς Χορηγίας. Χαρακτηριστικὸ δὲ τῆς γενικῆς ἐκτιμῆσεως ποὺ ἀπελάμβανε ἦταν ὅτι κανεὶς δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν κατηγορήσῃ γιὰ καταχρήσεις. Ὅλοι ἤξεραν ὅτι ἡ τεραστία περιουσία, τὴν ὁποία εἶχε σχηματίσει σιγά-σιγά ὁ Θών, ὠφείλετο στὶς ἐπιχειρήσεις ποὺ ἔκανε καὶ ὄχι στὸ μισθὸ του ἢ σὲ ἀθέμιτα κέρδη.

* *

Ὁ πραγματικὸς χαρακτήρας τοῦ Νικολάου Θών φάνηκε ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἀνεδείχθη. Ὁ πλοῦτος του καὶ ἡ μεγάλη κοινωνικὴ του θέση δὲν τὸν ξάφνιασαν, δὲν τὸν ἔκαναν περήφανα καὶ ἀκατάδεχτο.

Ὁ Ἐπιμελητὴς τῆς Βασιλικῆς

Χορηγίας δὲν λησμόνησε ποτὲ ὅτι ἦταν καὶ αὐτὸς ἄλλοτε, σὲ πολὺ παλιὰ χρόνια, ἕνας ταπεινὸς καὶ ἄσημος ὑπογραμματοῦς Πρωτοδικείου, ἕνας φτωχὸς νέος μετὰ μεγάλες ἱκανότητες ποὺ ἤθελε μονάχα λίγη ὑποστήριξη γιὰ νὰ δείξῃ τί ἦταν ἱκανὸς νὰ κάνῃ.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶχε τώρα δικὰ του διαμερίσματα στὰ βασιλικὰ ἀνάκτορα, δὲν μπορούσε ποτὲ νὰ λησμονήσῃ τὸ μικρὸ καὶ φτωχικὸ δωμάτιο ἐνὸς λαϊκοῦ σπιτιοῦ, στὴν Παλιὰ Ἀγορά, ὅπου πέρασε τόσα χρόνια τῆς ζωῆς του μαζὺ μετὰ τὴν μητέρα του.

Γιὰ τοῦτο, ὅποιοι πήγαινε καὶ τὸν εὑρίσκε καὶ τοῦ ζήτησε βοήθεια, ὀλικὴ ἢ ἡθικὴ, ἦταν βέβαιος ὅτι ὁ Νικόλαος Θών θὰ τὸν ἄκουε μετὰ προσοχὴ καὶ θὰ φρόντιζε, μετὰ κάθε μέσον, νὰ τοῦ φανῇ χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος.

Γενικὰ ὅμως, ὁ Θών ὑπῆρξε ὡς τὴν τελευταία του στιγμὴ ἕνας λιτοδίαιτος καὶ ἀπλὸς ἄνθρωπος. Ὅλο τὸ πρῶτ' αὐτοῦ τὸ περνοῦσε στ' ἀνάκτο-

ρα καὶ ὅλο τὸ ἀπόγευμα στὸ... καφεῖο τοῦ Σταδίου, πίνοντας τὸ ναργιλέ του καὶ κουβεντιάζοντας μετὰ λαϊκοὺς τύπους. Καὶ τὸ βράδυ δεχότανε στὴν περίφημη ἔπαυλή του, στοὺς Ἀμπελοκήπους, τ' ἀνώτερα πρόσωπα τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ξένου διπλωματικοῦ κόσμου. Ἡ ἱστορία τῆς ἐπαύλεως Θών εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιδ ἑνδιαφέροντα κεφάλαια τῆς ἱστορίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

* *

Πέθανε τὴν 18ην Μαρτίου 1906.

Ὁ θάνατός του ἐλύπησε ὄχι μονάχα τοὺς φίλους του, ἀλλὰ καὶ χιλιάδες ἀνθρώπους—ὄλους ἐκείνους ποὺ ζούσανε ἀπὸ αὐτὸν ἢ ποὺ τοὺς εἶχε εὐεργετήσῃ κατὰ διαφόρους τρόπους. Στὴν κηδεία του παρευρέθη ὀλόκληρος ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια. Καὶ ὁ Γεώργιος ἐφίλησε, κλαίοντας ἀπὸ συγκίνηση, τὸ μέτωπο ἐκείνου ποὺ ἀνῆλθε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ ἀνώτερα κοινωνικὰ ἀξιώματα, ἀφοῦ προηγουμένως γινώρισε τὴ φτώχεια καὶ τὴ στέρηση.

N. ΑΔ.

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

*Τὸν δηγρέη τοῦ σπιτιοῦ τὸν νύσαν μασκαρᾶ
γιὰ νὰ διασκεδάσουνε φορῶντας του τραγιάσκα
κι' ἕνα ζουνάρι τοῦβαλαν σφιχτὰ τοῦ φουκαρᾶ
καὶ τὸν παρουσιάσανε μετὰ γελοία μάσκα.*

*Στὴ σάλα ποῦ ἐπλημύριζαν τὰ φῶτα κι' ἡ χαρὰ
τὸν πῆραν στὰ πειράγματα γι' αὐτὴ του τὴ γκοιμάτσα,
τὸν τύλιξαν μετὰ σεραπαντὲν καὶ πλάϊ του ἡ κυρὰ
γελώντας ἐκαμάρωνε ποῦ βρῆκε αὐτὴ τὴ φάτσα.*

*Στὸ γλέντι πάνω ζήτησαν νὰ γίνῃ ἐναλλαγὴ
κι' ἀμέσως τότε νύσανε κόμησση σ' ἵππασία.
Τὰ δέχονταν ὁ δύστιχος μετὰ στωϊκὴ σιγὴ
πῶς θὰ περνοῦσε, βλέπετε, τῶν ἄλλων ἡ ἀνία;*

*Κι' ὅταν τὸν βαρεθῆκανε ὦρα τώρα πολλή,
τοῦ ἐπιτρέψανε κι' αὐτοῦ νὰ μείνῃ σὲ μιὰν ἄκρη,
κι' ἐνῶ φωνάζαν γύρω του «Ἐβίβα ἢ ζωὴ»,
πίσω ἀπὸ τὴ μάσκα του κύλησεν ἕνα δάκρυ.*

Δ. Ν. ΓΑΛΑΝΗΣ

ΔΙΑΜ Ο ΦΛΑΕΡΤΥ

Η ΒΑΡΒΑΡΑ Η ΡΟΥΣΑ

δὲν βγάζει τίποτα. Ὅσοσο ὁ Ἰωσήφ ἔβαλε κατὰ μεροκαματιάριδες νὰ μαζέψουν μετὰ καροτσάκια ὅλες τὶς κοπιές ἀπὸ τοὺς δρόμους καὶ νὰ τοῦ κουβαλήσουν χῶμα ἀπὸ τὸ βαλτοτόπι ποὺ βρισκότανε κάτω ἀπὸ τὸ χωριό.

Ἦστερ, πῆρε κάμποσο ἄμμο καὶ, μ' αὐτὰ τὰ ὕλικά, ἔκανε πολλοὺς μικροὺς κήπους γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι του—ἐκεῖ ποὺ ἄλλοτε μονάχα βράχια ἔβλεπε. Ἐκανε τέσσαρους κήπους: τρεῖς πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ἕνα μπροστά. Ὅλοι στὸ χωριὸ θαύμαζαν μετὰ τὸ γούστο τοῦ Ἰωσήφ, μετὰ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴν δουλειά, καὶ μετὰ τὸ παράξενο πνεῦμα του.

Σὲ λίγο καιρὸ, φύτρωσαν λουλούδια στὸν κήπο, κατὰ παράξενα λουλούδια ποὺ κανεὶς ἀπὸ τοὺς χωριανούς δὲν τὰ εἶχε δεῖ στὴ ζωὴ του: νάρκισσοι χρυσαφένιοι, πανσέδες ποῦ μοιάζαν σὰν νὰ χαμογελοῦν... Ὁ Ἰωσήφ ἔγινε σπουδαῖος ἄνθρωπος στὸ χωριό. Καὶ ὅταν μιλοῦσε, κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ τὸν ἀντισκόψῃ.

Ὅλοι οἱ χωριανοὶ πήγαιναν σ' αὐτὸν μάλλι γιὰ νὰ τοὺς τὸ ὑφάνῃ. Καὶ ὅλοι πρόσεξαν ὅτι τὸ ἐργαστήρι του δὲν ἦταν καμμιά κάμαρα ποὺ νὰ μὴν μποροῦσε νὰ σταθῆ μετὰ ἀπὸ τὴ βροχιά, μὰ ἕνα δωμάτιο ποὺ σοῦ ἔκανε ὀρεξὴ νὰ τὸ βλέπῃς. Τὸ ἐργαστήρι του ἔβλεπε στὴν κουζίνα. Πολλοὶ πελάτες ἔμεναν ὥρες ὀλόκληρες στὴν κουζίνα καὶ τὸν ἄκουγαν, μετὰ ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα, νὰ μιλάῃ μετὰ τὴν γλυκεῖα καὶ βαθειὰ φωνὴ του, γιὰ παράξενες χῶρες, γιὰ κατὰ παράξενες ιδέες ποὺ περνοῦσαν ἀπὸ τὸ μυαλό του—ιδέες γιὰ τὸν κόσμο, γιὰ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, γιὰ τὸ Θεό, γιὰ τὰ ζῶα, γιὰ τὰ ψάρια, γιὰ τὰ πουλιά.

Ὅποιοι ἄλλοι κι' ἄν ἦταν στὴ θέση τοῦ Ἰωσήφ, θὰ γίνονταν τραχὺ καὶ ἀκατάδεχτος, βλέποντας τὴν μεγάλο σεβασμὸ ποὺ τοῦ ἔδειχναν οἱ χωριανοί. Ὅμως ὁ Ἰωσήφ ἦταν καλὸς, ταπεινὸς καὶ δίκαιος στὰ ἔργα του, —μεταγχολικός, ὅπως ὅλα τὰ ὠραία πνεύματα. Συχνά, ἔπερνε ἀπὸ ἕνα ράφι κανένα παλῶ βιβλίον κι' ἔπερνε μετὰ τὶς ὥρες στὸ διάβασμα.

Μὰ καὶ ἡ γυναῖκα του, ἡ Βαρβάρα ἡ ρούσα, ἔγινε σπουδαῖο πρόσωπο στὸ χωριό. Ὅταν, τὸ βράδυ, οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ μαζεύονταν μετὰ τοὺς κουβιάδες γύρω ἀπὸ τὴ βρούση, τὴν καλοτύχιζαν καὶ τῆς ἔλεγαν:

—Κατὶ ἤξερε ὁ Θεὸς καὶ σοῦ ἔδωκε τέτοιο λαχτοριστὸ κορμί, ἀφοῦ ἄναψες ἔρωτικό πῆλο σ' ἕνα ἄντρα τόσο καλὸ σὰν τὸν Ἰωσήφ.

Ἐκεῖνη κατέβαζε τὸ κεφάλι καὶ κοκκίνιζε, ὅταν τῆς μιλοῦσαν ἔτσι: ἤξερε πῶς τὴν ἐνόμιζαν ἔγκυο.

Ὅπως ἕνα ἄγριο ρωμαλέο θηρίο,

ποὺ τὸ ἔπιασαν μετὰ παγίδα, τὸ ἔκλεισαν σ' ἕνα κλουβί, τὸ καλοθρέφουν καὶ τὸ καταδικάζουν σὲ μιὰ τεμπελιά ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ὑποφέρει, ἔτσι καὶ ἡ ὠραία Βαρβάρα καινότανε σὰν νὰ εἶχε χάσει τὰ νερά της μετὰ τὸν καινούριο

σύντροφό της, μέσα στὴν πρωτοφανῆ πολυτέλεια καὶ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ της. Ἐκεῖνο ποὺ τὴν τρώμαζε ἀπ' ὅλα περισσότερο, ἦταν ὁ τρόπος ποὺ τὴν ἀγαποῦσε ὁ ἄντρας της. Ἡ Βαρβάρα ἦταν ὅπως ὅλα τὰ κορίτσια τοῦ τόπου μας, μετὰ πρῶτογονο πνεῦμα καὶ ἦθη, μολονότι στὴ χάρη καὶ στὴν ὀμορφιά δὲν μπορούσε νὰ τῆς παραβῆ ὅτι βασιλίсса.

Τὸ κεφάλι τῆς ἦταν μικρὸ, σὰν φιδιοῦ, μὰ τὰ μεγάλα τῆς μάτια, τὰ γαλανὰ καὶ ἀποχρυσωμένα, δὲν φανέρωναν πονηρία ἢ κακία. Τὰ βλέφαρά της ἦταν μακρὰ, τὰ δόντια τῆς μικρὰ καὶ κάτασπρα, σὰν κοριτσιοῦ. Τὰ μαλλιά της εἶχαν κόκκινον χρυσαφένιο χῶμα. Ὅταν περπατοῦσε, τὸ κορμί της λιχνίζονταν ἡδονικά, σὰν ἕνα δέντρο ποὺ τὸ χαιδεύει ἀνάλαφρα ὁ ἀέρας. Καὶ ὅταν καθότανε κάπου, νόμιζες πῶς λαγοκοιμώτανε, πῶς δὲν περνοῦσε καμμιά σκέψη ἀπὸ τὸ μυαλό της. Ἐμοιάζε σὰν γυναῖκα ποὺ πλάστηκε μονάχα γιὰ τὸν ἔρωτα, σὰν γυναῖκα ποὺ περίμενε πάντα, ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ, νὰ δεχτῆ τὰ ἀνδρῶτα χεῖρα. Τὰ χεῖλιά της ἦταν πάντα μισάνοιχτα καὶ τὰ βλέφαρά της κατεβασμένα καὶ τ' αὐτιά της, τὰ μικρὰ αὐτιάκια της, ποὺ πρόβαλαν δειλὰ κάτω ἀπὸ τὰ χρυσοκόκκινα μαλλιά της, ἔμοιαζαν σὰν νὰ περίμεναν ν' ἀκούσουν λόγια ἀγάπης, λόγια λατρείας.

Ὅσοσο, ὁ Ἰωσήφ τὴν ἔκανε νὰ φοβᾶται. Πέρασε ἕνας χρόνος ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ παντρεθῆσαν, καὶ ἀκόμα δὲν εἶχε μείνει ἔγκυος ἀπὸ αὐτὸν. Ποῦ ὁ Φένη...

Τὴ νύχτα ποὺ ἔμαθε ὅτι ὁ ἄντρας της θαλασοπνίγηκε, —καὶ δὲν εἶχαν κλείσει ἀκόμη ἐννιά μῆνες ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ παντρεθῆσαν— ἡ Βαρβάρα ἔκανε ἀποβολή ἀπὸ τὴ σύγχισή της. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ μακαρίτης τὴν κακομεταχειριζότανε ἐκεῖνη ὅμως ἦταν εὐτυχισμένη μαζὺ του. Ὅταν τὴν ἀναποδογύριζε μετὰ δύναμη καὶ τὴν ἐσφιγγε στὴν ἀγκαλιά του, ἡ Βαρβάρα ἐνοιῶθε ἀπερίγραπτη εὐχαρίστηση. Συχνά τὴν χαιδεύε καὶ τὴν νανοῦριζε σὰν μικρὸ παιδί. Πιὸ συχνὰ ὅμως γυρνοῦσε μεθυσμένος καὶ τῆς μελάνιζε τὸ κορμὶ στὸ ἔζυλο. Μὰ ἡ Βαρβάρα εἶχε συνθιθεῖ πιά νὰ τὸν περιμένῃ ὑπομονετικά, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν ταβέρνα, ὅπου ἔπιανε μετὰ τοὺς πετόνους. Αὐτὸ δὲν ἦταν διόλου εὐχάριστο—μὰ ἔτσι ἔκαναν ὅλοι οἱ χωριανοί. Ἐξάλλου ἡ Βαρβάρα ἦταν ὑπερήφανη γιὰ τὴν ἄγρια δύναμη τοῦ ἀνδρός της, γιὰ τὸ θάρρος του—γιὰ τὸ τριχῶτο στήθος του. Ὅταν, τὴ νύχτα, στὸ δωμάτιό τους, ὁ Φένη τὴν ἐπλησίαζε μετὰ τὸ σοτάδι, ἐκεῖνη γελούσε ἀπὸ τὴ

χαρά της, σφίγγοντας τὰ δόντια της.

Από τὸν καιρὸ ὅμως ποὺ θροναίστηκε στὸ σπῖτι ὁ Ἰωσήφ, κάποια μελαγχολικὴ καὶ ἐπιφοβὴ γαλήνη εἶχε ἀπλωθεῖ στὰ δωμάτια, σάν τὴ γαλήνη ποὺ ἀπλώνεται στὴν ἐκκλησιά ὅταν ὁ παπᾶς στέκεται ὀρθίως μπρῶς στὴν ἁγία Τράπεζα, ὅταν οἱ ἄγγελοι πετοῦν στὴν ἀκρὴ σάν φαντάσματα, μαζὺ μὲ τοὺς καπνοὺς τοῦ θυμιατοῦ. Ἡ καλύβα τοὺς ἐμοιαζε τώρα, ἀληθινά, μὲ ἐκκλησία. Ἐτραγῶν καλά, εἶχαν δικὰ τους πολλὰ ὠραῖα καὶ παράξενα πράγματα. Εἶχαν καὶ λουλούδια. Καὶ ὁ Ἰωσήφ ἐμοιαζε σάν παπᾶς. Ἦταν μορφωμένος ἄνθρωπος· διάβαζε βιβλία καὶ μιλοῦσε στους χωρικοὺς μὲ κύρος καὶ αὐστηρότητα. Καί, μολονότι ἦταν πρὸ ὁμορφῆς ἀπὸ τὸν Φένη καὶ εἶχε δέγμα ἄσπρο σάν τοῦ κρῖνου, ἡ Βαρβάρα τὸν ἔβλεπε μαμαρωμένη ἀπὸ τὸν τρόμο, μαγνητισμένη ἀπὸ τὴν παράξενη δύναμή του, ἐνῶ ἐκεῖνος τῆς ψιθύριζε γλυκὰ ἐρωτικὰ λόγια ποὺ ἀκούγονταν σάν προσευχῆς. Τὴν ἄγγιζε μὲ λεπτότητα, τῆς ἔκανε ἕνα σωρὸ δῶρα καὶ τῆς εἶχε δώσει κ' ἕνα καθρεφτὴ γιὰ νὰ κυττάζεται.

Ὁ φόβος τῆς Βαρβάρας δὲν ἄργησε νὰ μεταβληθῆ σὲ μῖσος καί, τὴ νύχτα, ὅταν ὁ Ἰωσήφ τὴν πλησίαζε, ἐκεῖνη παρακαλοῦσε ἀπὸ μέσα της τὸ πνεῦμα τοῦ Φένη νὰρθῆ νὰ τὴν γλυτώσῃ ἀπὸ αὐτὸν τὸν σοβαρὸ ἄνθρωπο.

Ἡ Βαρβάρα δὲν ἔμεινε ἐγκυος ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ.

Καί, σιγά-σιγά, ἀπέραντη θλίψη πλημμύρισε τὴν καρδιά τοῦ Ἰωσήφ. Ἐνας χρόνος πέρασε ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ παντρεῦθηκε κ' ἀκόμα δὲν ἤξερε ἂν θὰ γινώριζε ποτὲ τὴν εὐτυχία τῆς πατρότητος. Εἶχε κάνει ὠραῖο τὸ σπῖτι του, εἶχε στεφανώθει μὴ γυναίκα ὁμορφῆ σάν τὸ κρῖο τὸ νερὸ γιὰ νὰ πιάσῃ καὶ νὰ καρποφορήσῃ ἡ σπορά του. Τὰ βράδια, ἔλεγε στους χωριανούς τόσο ὁμορφότερη θὰ ἦταν ἡ ζωὴ καὶ πὼς θὰ μποροῦσε νὰ γεννηθῆ μὴ καινούργια φυλὴ ἀνθρώπων, ἂν ἐργαζόμαστε ὅλοι μας γιὰ νὰ κάνουμε ὠραῖα τὴ ζωὴ.

Καὶ ὅμως: αὐτὸς δὲν θὰ ἔκανε παιδιά! Καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωριοῦ ἄρχισαν νὰ ψιθυρίζουν ἀναμεταξύ τους, βλέποντας πὼς ἡ Βαρβάρα ἢ ροῦσα ἐξακολουθοῦσε νὰ ἔχη δαχτυλιδένια μέση καὶ νὰ εἶναι εὐκίνητη ὅπως πρῶτα:

— Τὰ μπράτσα τοῦ Ἰωσήφ εἶναι ἀτσαλένια σάν τοῦ Στεφάνου τοῦ Κοκκινοτρίχη, τοῦ σιδερά, μὰ τὰ νεφρά του εἶναι στείρα κ' ἄγονα...

Τὰ λόγια τούτα ἔφτασαν στ' αὐτιά τοῦ Ἰωσήφ. Ὁ Ἰωσήφ θύμωσε καὶ ντράπηκε. Δὲν ὑπάρχει, στὴν περιφέρειά μας, μεγαλύτερη ντροπὴ γιὰ ἕνα ἄντρα ἀπὸ τοῦ νὰ μὴν κἀνῃ παιδιά.

Ὡστόσο πέρασε ἀκόμα ἕνας χρόνος, καὶ οἱ χωρικοὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ τὸν βλέπουν πάντα πρόθυμο ἀπέναντι τῆς γυναίκας του, πάντα σοβαρὸ καὶ ἀτάραχο. Οἱ δουλειές του πῆγαιναν καλά καὶ ὁ κῆπος του ἐβγαζε ὠραῖα λουλούδια. Ἐστερα ὅμως ἀπὸ δύο χρόνια, ὁ Ἰωσήφ κατάλαβε ὅτι δὲν τοῦ ἔμεινε πιά καμμιά ἐλπίδα. Καὶ τότε ἄρχισε νὰ τὸν δαιμονίξῃ ὁ φόβος μήπως μεί-

νει ἄκληρος. Βαθειῆς ρυτίδες ἀλλάωσαν τὸ μέτωπό του. Ὅταν καμμιά ὄρνια ἐμπαινε στὸ λουλουδάκηπο, τὴν ἔδιωχνε μὲ τὶς πετρεῖς. Παρακολοῦθοῦσε τὴ γυναίκα του ὅπου κ' ἂν πῆγαινε καί, τὸ βράδυ, ἐνῶ ἐκεῖνη καθότανε μπρῶς στὸ τζάκι, κρατώντας ἀκίνητο τὸ ὠραῖο κεφάλι της—ποῦ ἦταν μικρὸ σάν φιδιού—ὁ Ἰωσήφ ἔλεγε στους χωρικοὺς κάτι παράξενα καὶ ἀκατανόητα λόγια. Τοὺς μιλοῦσε, τώρα, μὲ θυμὸ καὶ ἀγανάκτηση, προαναγγέλλοντας τὸν ἐρχομὸ ἐνὸς πνεύματος ποὺ θὰ ἐξάγινε τὴν ἀνθρωπότητα, θὰ τὴν καθάριζε ἀπὸ τὸν προπατορικὸ ρύπο της. Μὰ οἱ χωριανοὶ δὲν αἰσθάνονταν πιά σεβασμὸ οὔτε γιὰ τὴ σοβαρότητα, οὔτε γιὰ τὴ σοφία, οὔτε καὶ γιὰ τὴ πλοῦτη του. Τὸ καθαρὸ σπῖτι του καὶ οἱ ἀνθισμένοι κῆποι του δὲν τοὺς γέμιζαν πιά τὸ μάτι. Τὰ πράγματα τούτα δὲν ἦταν πιά καινούργια γι' αὐτούς. Τοὺς φαινόταν πὼς τὰ ἔβλεπαν ἀνάκαθεν μπροστά τους. Ὁ Ἰωσήφ, τὰ λουλούδια του καὶ οἱ παράξενες ιδέες του δὲν ξάφνιαζαν πιά τοὺς χωριανούς. Καὶ πολλὰ θερμοαίμα παλληκάρια τοῦ τόπου μας ἔλεγαν, γελώντας πρόστυχα, πὼς ἦταν κρῖμα μὴ γυναίκα τόσο ὁμορφῆ καὶ λαχταριστὴ σάν τὴ Βαρβάρα νὰ πλαγιάξῃ μ' ἕνα κακομοίρη σάν τὸν Ἰωσήφ.

Μὴ νύχτα, ἔπιασε τὸν Ἰωσήφ κάτι σάν τρέλλα. Ἄρπαξε τὴ γυναίκα του ἀπὸ τοὺς ὄμους, τὴν τράνταξε καὶ τῆς εἶπε:

— Δὲν μοῦ λές, γυναίκα, τί θὰ γέινω μὲ σένα; Θὰ μ' ἀφήσῃς νὰ πεθάνω ἄκληρος;

Ἐκεῖνη τὸν κύτταξε κάμποσα δευτερόλεπτα, ἀλαφιασμένη, καὶ ὕστερα τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Ὁ Φένη δὲν θὰ πέθαινε ἄκληρος.

Ὅταν ὁ Ἰωσήφ ἄκουσε τὰ σκληρὰ ταῦτα λόγια, χτύπησε μὲ δύναμη τὸ μέτωπό του καὶ ἄρχισε νὰ βγαστημῆ σάν ἀντίθροσκος. Ἡ Βαρβάρα φοβήθηκε—καὶ δέχθηκε τὰ παρὰφορα χὰδια του χωρὶς νὰ πῆ λέξη, χωρὶς νὰ κἀνῃ ἕνα κίνημα. Καὶ αὐτὸ ξανάγεινε κάμποσους μῆνες—χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Τὰ μάτια τοῦ Ἰωσήφ εἶχαν πάρει μὴ παράξενη ἔκφραση. Ὅσο γιὰ τὴ Βαρβάρα, ἔγεινε σκυθρωπὴ καὶ κροτοῦσε τὰ χεῖλη της πάντα κλειστά.

Τότε ὁ Ἰωσήφ πῆγε νὰ συμβουλευθῆ μὴ γρη῏ μαμμὴ, ποὺ ἤξερε πολὺ καλά κάτι παλὰ γιατροσόφια. Ἡ μαμμὴ τοῦ εἶπε νὰ πάρῃ τὴ γυναίκα του καὶ νὰ τὴν πᾶν νὰ καθήσῃ σ' ἕνα βράχο στὴ Σηλιὰ μὲ τὶς Νεραΐδες, ἀντίκρου στὴ θάλασσα. Κ' ἔτσι τὸ καλοκαίρι ἐκεῖνο—εἶχαν περάσει τρία χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ παντρεῦθηκαν—ἡ Βαρβάρα πῆγαινε καὶ καθότανε σ' ἕνα βράχο, κοντὰ στὴ μεγάλη κουφάλα τῆς Σηλιᾶς ὅπου καθόνταν οἱ Νεραΐδες. Ὁ θαλασσινὸς ἀέρας εἶναι, σὲ κείνα τὰ μέρη, τόσο δυνατός, ὥστε μπορεῖ νὰ σοῦ ζαλίσῃ τὸ κεφάλι. Τὰ νεῦρα σου τεντώνονται, ἡ σκέψη λιγοθυμαίει, θερμοῆς ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας φλογίζουν τὸ κορμὶ σου. Πολλοὶ γέροντες ἀπὸ τὸ χωριὸ μας, μὸλις νοιώσουν ν' ἀπλώνεται ἐπάνω τους ἡ κρυὰδα τοῦ

θανάτου, τρέχουν ἀμέσως στὴν σπηλιὰ μὲ τὶς Νεραΐδες. Καὶ μόλις ἀναπνεύσουν τὸν ἀμυρὸ ἀέρα ποὺ φυσᾷ ἐκεῖ, τοὺς πιάνει κάτι σάν παραφροσύνη. Αἰσθάνονται μέσα τους μὴ ἀελλισμένη δύναμη. Τὰ μπράτσα τους γίνονται ἀτσαλένια. Καὶ σὲ στιγμὲς παραφορᾶς, ἀρπάζουν μεγάλες πέτρες, ποὺ δὲν θὰ μπορούσαν νὰ τὶς σηκώσουν οὔτε δύο παλληκάρια, τὶς σηκώνουν ψηλὰ σάν πούπουλα καὶ ὕστερα τὶς πετᾶνε μὲ δύναμη στὴ θάλασσα. Κατόπι—πεθαίνουν ἡσυχὸι καὶ εὐχαριστημένοι.

Καὶ ἡ Βαρβάρα πάχαινε. Ὅλοι ἔλεγαν πὼς ἦταν ἐγκυος. Ὁ Ἰωσήφ τραγουδοῦσε ὅλη μέρα ἀπὸ τὴ χαρὰ του. Μὰ ὅταν μῆχανε στὸ χειμῶνα, ἡ μέση τῆς Βαρβάρας ἔγινε πάλι λεπτὴ, δαχτυλιδένια, σάν κοριτσιού. Οἱ χωριανοὶ ξανάρχισαν τότε τὰ πειράγματα. Ὁ Ἰωσήφ ἔγινε ἄνω—κάτω ἀπὸ τὸ κακὸ του. Μὴ νύχτα κλείδωσε τὴν πόρτα ἀπὸ μέσα, πῆρε ἕνα ραβδί καὶ ἄρχισε νὰ δέρῃ τὴ γυναίκα του. Ἐκεῖνη ὅμως δὲν κἀθήσε αὐτὴ τὴ φορὰ μὲ σταυρωμένα τὰ χεῖρα. Ἄρπαξε μὴ τσιμπίδα κ' ἔδωσε μὴ τοῦ ἀνδρός της στὸ κεφάλι. Ὁ Ἰωσήφ ἔπεσε ἀναίσθητος. Ἐτρεξαν οἱ χωροφύλακες. Ἐγείνε μεγάλη φασαρία. Ὁ Ἰωσήφ ἔπεσε ἄρρωστος καί, ὅλο τὸ χειμῶνα, δὲν βγήκε καθόλου ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιό του.

Τὴν ἄλλη ἀνοιξή, οἱ χωριανοὶ τὸν εἶδαν νὰ πηγαινοέρχεται στὸν κῆπο του, χλωμός, ἀδύνατος, μὲ μάτια βαθουλωμένα. Οἱ ρυτίδες τοῦ μετώπου του ἔτρεμαν ὀλοένα νευρικά καὶ τὰ μάτια του ἔρριχναν δεξιὰ κ' ἀριστερὰ ἀνήσυχες φοβισμένες ματιές. Κανεὶς χωριανὸς δὲν ξαναπάτησε τὸ πόδι του στὸ σπῖτι τοῦ Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ θλιβεροῦ ἐκεῖνου ἐπεισοδίου. Μὰ ἡ Βαρβάρα ἔβγαινε τώρα ἔξω καὶ μιλοῦσε μὲ συμπόνεση γιὰ τὸν ἄντρα της. Ὅταν ἐρνοῦσε κανεὶς γνωστός ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σπῖτι, ἡ Βαρβάρα φώναζε τοῦ Ἰωσήφ νὰ μὴν κουράζεται πολὺ, νὰ μὴ κἀθεταὶ χωρὶς καπέλλο κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο. Καὶ οἱ χωριανοὶ κατάλαβαν πὼς ἡ γυναίκα αὐτὴ εἶχε κάνει τὸν Ἰωσήφ τοῦ χεριοῦ της.

Ὁ Ἰωσήφ ἔκανε πάντα τὸν ἄνυφαντῆ. Καὶ ἐνῶ δούλευε στὸ δωμάτιό του, συνήθιζε νὰ μιλάῃ μόνος του. Τὴ νύχτα, ὅταν ἔπεφταν νὰ πλαγιάσουν, ὁ Ἰωσήφ δὲν κοιμότανε. Κύτταζε μὲ τὶς ὄρες τὴ γυναίκα του. Κάπου—κάπου ἔβγαζε ἔξω τὸ χεῖρι του καὶ ἐχάιδευε τὸ ὠραῖο κεφάλι της, μὲ τὰ χρυσοκόκκινα μαλλιά.

Ὅσο ἔμπαιναν στὸ καλοκαίρι, τόσο πρὸ πολὺ ἀγρίωνε ὁ Ἰωσήφ. Δὲν μιλοῦσε πιά καθόλου μὲ τοὺς γείτονες καὶ οὔτε σκοτιζότανε γιὰ τὴ δουλειά του. Ἡ γυναίκα του ἔπερνε τώρα τὶς παραγγελίες. Ὁ Ἰωσήφ ἔκανε συντροφιὰ μονάχα μὲ τὸ λουλούδια του—μὲ τὰ πουλιά τ' οὐρανοῦ. Μιλοῦσε μὲ τὰ λουλούδια, τὰ φιλοῦσε καὶ τὰ ἔλεγε παιδιὰ του. Ὅταν πῆγαινε νὰ κἀνῃ περιπάτο στὴν ἀκρογιαλιά, ἔπερνε μαζὺ του ἕνα κομμάτι ψωμί καὶ τὸ μοίραζε στὰ πουλιά. Σήκωνε τὰ χεῖρα ψηλὰ στὸν οὐρανὸ, κύτταζε τὰ πουλιά καὶ τραγουδοῦσε κάτι παράξενες ρα-

ψωδίες, μὲ ἀκατανόητα λόγια. Τὰ μάγουλά του εἶχαν βαθουλωσει.

Πέρασε τὸ καλοκαίρι, ἤρθε ὁ χειμῶνας καὶ ξανάρθε τὸ καλοκαίρι. Τὰ πουλιά ποὺ τὰ εἶχε μαζέψει ὁ Ἰωσήφ μέσα σ' ἕνα μεγάλο κλουβί, στὸ δωμάτιό του, γιὰ νὰ τὰ προσυλάξῃ ἀπὸ τὸ κρῖο, εἶχαν πετάξει. Καὶ ὁ Ἰωσήφ βρέθηκε μόνος.

Ὁ ἥλιος ἔλαμπε φλογερὸς στὸν ἀνεφέλο οὐρανὸ. Ὁ Ἰωσήφ ἐνοιωσε μὴ παράξενη ὀρμὴ νὰ χύνεται στὸ κορμὶ του. Ἐνα μεσημέρι, εἶπε στὴ γυναίκα του:

— Ζάπλωσέ με στὶς πλάκες τῆς αὐλῆς, μπρῶς στὸ σπῖτι. Θέλω νὰ ξαπλωθῶ γυμνὸς κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο. Θὰ ξαναπάρω ἀπάνω μου. Ἐνοια σου, καὶ θὰ κἀνῃς παιδί μαζὺ μου.

Ἡ Βαρβάρα τὸν κύτταξε στὴν ἀρχὴ τρομαγμένη. Τὰ μάτια του γυάλιζαν ἀπὸ τὸν πυρετὸ· ἔβλεπε μέσα τους τὰ τρελλὰ ὄραματα ποὺ περνοῦν ἀπὸ τὴν ξαναμμένη φαντασία ἐνὸς ἀρρώστου. Καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της: «Ὁ Ἰωσήφ πέρασε. Ὁ Ἰωσήφ θὰ πεθάνῃ».

Ὁ Ἰωσήφ κατάλαβε τὴ σκέψη της. — Περιμένεις νὰ πεθάνω, ἔ, παλιόγυναίκα; Μὰ δὲ θὰ σοῦ κάνω αὐτὸ τὸ χατήρι. Θὰ ξανασηκωθῶ ἀπ' τὸ στῶμα γερὸς σάν ταῦρος. Ἐλα, βγάλε με ἔξω, πρὶν βασιλέψῃ ὁ ἥλιος. Κάνε σύντομα, πρὶν σοῦ σπάσω τὸ ραβδί στὴ ράχη.

Ἡ Βαρβάρα βγήκε ἔξω καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ δυνατὰ, γιὰ νὰ τὴν ἀκούσουν οἱ γειτόνοι. Καὶ ὅταν τὴ ρώτησαν τί εἶχε, τοὺς εἶπε πὼς ὁ ἄντρας της τρελλάθηκε καὶ πὼς τὴν φοβέριζε ὅτι θὰ τὴν σκοτώσῃ. Ὑστερα, ἔκανε ὅ,τι τῆς εἶπε ὁ ἄντρας της. Τὸν ἔβγαλε ἔξω στὴν αὐλή, τὸν ἐγδυσε καὶ τὸν ξάπλωσε ὀλόγυμνο κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο. Οἱ γειτόνοι τοὺς ἔβλεπαν ἀπὸ μακριά.

Μὰ ὁ ἥλιος, ἀντὶ νὰ δώσῃ ζωὴ στὸν Ἰωσήφ, τὸν σκόταξε μὲ τὴ δύναμή του. Ὁ Ἰωσήφ ἄρχισε νὰ βογγᾷ. Σηκώθηκε μὲ δυσκολία, ἔκανε μερικὰ βήματα κ' ἔπεσε βαρεῖα καταγῆς. Τὰ χεῖλη του ἦσαν κάτωσπρα. Τὸν πῆγαινε στὸ δωμάτιό του.

Ἐῆσε ἀκόμα τρεῖς ἐβδομάδες. Ὅταν τὸν ἔπιασε παραμιλητὸ, ἔλεγε πὼς θάρχότανε ἕνα πνεῦμα γιὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τ' ἁμαρτήματα τῆς ἀνθρωπότητας. Μιλοῦσε καὶ στὰ παιδιὰ, ποὺ νόμιζε ὅτι ἔβλεπε τριγύρω του. Πέθανε μὴ νύχτα, μὴ νύχτα ποὺ τὸ φεγγάρι ἦταν γεμάτο. Ὅλοι οἱ χωριανοὶ ἀκολούθησαν τὴν κηδεῖα του· πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς σιγοψιθύριζαν τὰ σοφὰ λόγια ποὺ εἶχε πρὶ ἄλλοτε στὸν κόσμο.

Ἡ Βαρβάρα ἔζησε κάμποσους μῆνες ὀλομόναχη στὸ κάτωσπρο σπῖτάκι. Τὰ ἄγρια χορτάρια εἶχαν πνίξει τὸ λουδοκῆπο τοῦ Ἰωσήφ. Καὶ ὅταν μῆχανε τὸ φθινόπωρο, τὸ σπῖτι ἦταν πάλι ἀκάθαρτο καὶ ἀκατάστατο, ὅπως τὸν καιρὸ ποὺ ζοῦσε ὁ Φένη ὁ ψαρᾶς.

Ἀργότερα, τρία παλληκάρια ἤρθανε μὲ μὴ βάρκα ἀπὸ ἕνα γειτονικὸ νησί. Εἶχαν πάρει καὶ μὴ φουσαρόνικα μαζὺ τους—καὶ τραγουδοῦσαν μέσα στὴ βάρκα. Βγήκανε στὴ παραλία καὶ ἀνεβῆκαν στὸ χωριὸ μας. Καὶ τράβηξαν γραμμὴ γιὰ τὸ σπῖτι τῆς Βαρβάρας τῆς ρούσας. Εἶχαν φέρει μαζὺ τους καὶ

οὔτσου καὶ τὸ ἦπιαν ὅλο στὴν ὑγεία τῆς Βαρβάρας, ἐξυμνώντας τὰ χρυσοκόκκινα μαλλιά της καὶ τὸ λαχταριστὸ κορμὶ της. Τρεῖς μέρες βᾶσταξε τὸ γλέντι. Καὶ τὴν τετάρτη ἡ Βαρβάρα στεφανώθηκε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ παλληκάρια—ἕνα ψαρᾶ μὲ μπρούτζινο κορμὶ καὶ μὲ σιδερένια μπράτσα.

Πέρασαν χρόνια πολλά! Τὸ σπῖτι τῆς Βαρβάρας γέμισε παιδιὰ. Καὶ ἡ Βαρβάρα ξανάγεινε μὴ ἀπλὴ κ' εὐτυχημένη γυναίκα τοῦ χωριοῦ. Τὴν ἔβλε-

παν, ὄρθια σ' ἕνα βράχο, νὰ κυττάξῃ ἀπὸ μακριά, μὲ περηφάνεια, τὸν ἄντρα της ποὺ ἐσπρωγγε τὴ βάρκα στὴν θάλασσα—ποὺ πάλευε μὲ τὸ Χάρο. Τὴν ξανάδανε νὰ περνᾷ ἀπὸ τοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ σέροντας ἀπὸ πίσω της τὸ μεθυσμένο ἄνδρα της, ποὺ τραγουδοῦσε καὶ τὴ χτυποῦσε στὸ κεφάλι.

Ὁ Ἰωσήφ εἶχε γίνει θρόλος στὸ χωριὸ μας.

ΛΙΑΜ Ο ΦΛΑΕΡΤΥ

ΣΤΡΟΦΕΣ

1

Ἀνήξερο, ἀταξείδευτο, ἡ ψυχὴ μου ἦταν καρᾶβι
μὲ τὰ λευκὰ του τὰ πανιά στὰ ξάρτια διπλωμένα,
σάν σιῆ θωριά σου λύσανε—θαῦμα—μονάχοι οἱ κάρβοι
κ' ἀπ' τὴν πνοή σου τὰ πανιά βρεθῆκαν φουσκωμένα.
Θυμᾶμαι πὼς ἐσάλεψαν τὰ δόλια|τοὺ τὰ σπλάχνα
πὼς σῶν πανῶν τὰνέμισμα τρίζαν τὰ κόκκαλά του,
πὼς λούστηκε στὸ πέλαγο σάν σὲ χρυσόνειρον ἄχνα
καὶ μεθυσμένο ἀνοίχτηκε στὰ γαλανὰ νερά του.

2

Πὼς νὰ ξεχάσω τᾶγνωστα παραμυθένια μέρη,
ποὺ μοῦδειχες κρατῶντας με σφιχτὰ ἀπὸ τὸ τιμόνι,
πὼς νὰ ποθήσω ἄλλο νὰ ἰδῶ νὰ μ' ὀδηγήῃ πιά χερεὶ
κ' ἄλλη πνοὴ τὰ δλόλευκα πανιά μὴ νὰ φουσκώνη;
Παρὰ νάρθη ἕνας ἄνεμος, ποὺ δὲ θᾶν ἡ πνοὴ σου,
νὰ μὸδηγήσῃ κάπου ἄλλου, κάλλιο χωρὶς ἐλπίδα
νὰ μένω ἔτσι ἀταξείδευτη μὲ τὴν ἀνάμνησή σου
καὶ τὴν εἰκόνα ἀθάνατη τοῦ τί μὲ σένανε εἶδα.

3

Ξερὸ λουλουδι ποῦμεινες μὲς στὸ βιβλίον σημάδι
μῆς ἀνοιξῆς ποὺ δὲν μπορεῖ μονάχα νᾶταν ψέμμα,
βουβὸς μόνον σὺ μάρτυρας ἦσουν κείνο τὸ βράδι
ποὺ ὁ ἔρωτας μὲ κάλεσε κοντὰ του μὲνα νέμμα.

Λουλουδι μου ποὺ θάμπωσες, θυμᾶσαι, τὴ θωριά μου
καὶ σᾶγγιξαν τρεμάμενα τὰ φλογερὰ μου χεῖλη,
τώρα νεκρὸ, γιὰ τὸν νεκρὸν ἐπίσης ἔρωτά μου,
μὲς στὸ βιβλίον ὑπνώνεσαι σάν ἐπιτύμβια στήλη.

7

Πές μου, βορριά μου, ποὺ θρηγᾶς μὲς στὰ ξερὰ καλάμια
σάν πόσο νὰ σὲ πλήγωσαν κ' ἔτσι πνιχτὰ ὀλολύξεις,
ποιὰ σάν καὶ μὲ σὲ δάγκασε, βορριά μου, ἀρπάχτρα λάμια
κ' ἀπὸ τὸν πόνο τὰ γυμνὰ δευτροκλαδὰ τσακίζεις;
Τι νῆχασες καὶ τί ζητᾶς στὰ πέλαγα, στὰ δάση
καὶ σάν τρελλὸς τὰ κύματα στριφογυρνᾶς τοῦ δρόμου
κάνοντας νὰ δονίξεται στὸ πέρασμά σου ἡ πλάση
μὲ τὸ βαθὺ τὸ θρηῆρο σου ποὺ μοιάζει τὸ δικό μου;

11

Κυνηγημένα μου πουλιά, σᾶς προσκαλῶ νὰ χρίστε
στὴν κάμαρά μου ποῦμεινεν ἀπὸ τὸ τοῖρι μου ἄδεια
φωλιὰ ἐρωτιάρια καὶ σ' αὐτὸν τὸν τόπο ν' ἀναστήσετε
ὄσα γιὰ μένα πέθαναν φιλιά, λόγια καὶ χὰδια.

Μὰ, ὅταν σᾶς βλέπω ἐρωτικὰ μπρῶς μου νὰ κελαδᾶτε
καὶ στρέφω τὸ κεφάλι μου, γιὰ νὰ μὴ δῶ τῶραῖο
φιλί σας, ὃ πουλάκια μου, τότε μὴ μὲ ρωτᾶτε
γιατὶ κρῖβω τὸ πρόσωπο στὰ χεῖρα ἔτσι καὶ κλαίω.

ΡΙΤΑ ΜΠΟΥΜΗ

ΕΝΑΣ ΛΩΠΟΥΤΗΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΡΑΦΛ

ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥ ΛΩΠΟΥΤΟΥ

έθανε τελευταίως ο Άρθουρος Κολέν, ο περίφημος άριστοκράτης λωποδύτης, ο όποιος ένένπευσε σ' έναν Άγγλο συγγραφέα τόν τύπο τού Ράφλ, γνωστού στούς Άθηναίους από ένα αστυνομικό δράμα πού είχε παίξει πρό έτων ο θίασος Κυδέλης.

Άνθρωποι είχαν ζωή τόσο περιπετειώδη, τόσο πλούσια σέ δραματικές συγκινήσεις και σέ αντίθεσεις. Μέσα στό διεθνές πάνθεο τών μεγάλων λωποδυτών, ο Κολέν—Ράφλ κατέχει μιά θέση ξεχωριστή. Παράξενη φυσιογνωμία, άλήθεια, ο λωποδύτης αυτός, ο όποιος, ύστερ' από πολυκύμαντο και πολυτάραχο έίο δλοκλήρων δεκαετηρίδων, άπεστρατεύθη τής ένεργού ληστρικής ύπηρεσίας, έγεινε τίμιος άνθρωπος και συγκατέλαγε μεταξύ τών προσωπικών φίλων του και αυτόν τόν... διευθυντήν τής Άστυνομίας τής Νέας Υόρκης!

Πέθανε—ή, μάλλον, δολοφονήθηκε—σχήν άκμή τής ήλικίας του : 60 μόλις έτων. Πρίν από δέκα χρόνια, είχε «άποσυρθεί τών έργασιών του». Συνήθιζε δέ, νά λέη :

—Τό δικό μου τό επάγγελμα σού επιβάλλει νά είσαι άλτρουϊτής. Οί μεγαλύτεροι πρέπει νά παραχωρούν τή θέση τους στούς νεώτερους. Έρχόσθηκα άρκετά στή ζωή μου κι' έχω τώρα τό δικαίωμα νά βρω τήν άνάπαυση... πού δέν μ' άφηναν οί αστυνομικοί νά τήν χαρώ!

—Μάλιστα, τό δαιμόνιο δέν τόν άφηνε ποτέ νά καθήση ήσυχος. Η άλήθεια έβδαια είναι ότι από τόν καιρό πού έκανε μεγάλη περιουσία, δέν έκλεβε πιά. Μά παρακολουθούσε μέ άνήσυχη στοργή τήν εξέλιξη τού επαγγέλματός του, πού τό είχε αναγάγει σέ περιωπή επιστήμης. Ο πάμπλουτος αυτός άπόστρατος λωποδύτης, πού θά μπορούσε άξιόλογα νά πιάση ένα μέγαρο στήν πιό άριστοκρατική λεωφόρο τής Νέας Υόρκης, κοντά στά σπίτια άλλων δισεκατομμυριούχων και... φίλων του, νοσταλγούσε πάντα τό παρελθόν του, τή συντροφιά τών τύπων τού πεζοδρομίου.

Νοίκιασε ένα δωμάτιο στήν πιό κακοσύχναστη συνοικία τής πρωτεύουσας και, κάθε νύχτα, ντυνότανε ζητιάνος και γυρνούσε στίς σκοτεινές λαϊκές συνοικίες, παρακολουθώντας τούς τώως συναδέλφους του, καθοδηγώντας τούς νεαρούς στά πρώτα τους έθήματα. Κατά τό διάστημα τών νυκτερινών αυτών περιπάτων τού πα-

ρουσιάσθηκν συχνά ευκαιρίες νά κάνει «καλές δουλειές». Μά ο Ράφλ είχε δώσει στόν έαυτό του τόν λόγο τής τιμής του νά μήν ξανακλέψη.

Κάθε χρόνο, παρατούσε τό μικρό άνάκτορό πού είχε στή Φιλαδέλφεια, τίς άνέσεις του και τούς είκοσι υπηρέτας του, πήγαινε στή Νέα Υόρκη, κι' έκεί, κρύβοντας τήν πραγματική του ταυτότητα κάτω από τά παληωμένα ρούχα ενός ζητιάνου, παρακολουθούσε τήν λωποδυτική κίνηση τής πρωτεύουσας, άδιφορώντας γιά τά περιπαίγμκτα τών σω. έρ, γιά τίς θρισίες τών άλλων συναδέλφων του, γιά τά προσβλητικά λόγια πού τού έλεγαν οί μεταμεσονύκτιες άφροδίτες.

Και κάθε πρωί, πήγαινε και κατέθετε στό ταμείο κανενός νοσοκομείου πτωχών τίς έλεημοσύνες πού είχε μαζέψει τήν προηγούμενη νύχτα.

Η περιέργεια μονάχα τόν έκανε νά γυρνά μέσ στίς λάμπες και τό κρδο και νά ζητιανεύη άπ' τούς διαβάτες. Δέν ήταν καθόλου φιλοχρήματος. Έξαοκούς τό επάγγελμα τής επαιτίας άπλώς γιά νά βοηθή τούς συναδέλφους του ή και νά μανθάνη διάφορα μυστικά.

Δέν είχε καθόλου καλή ιδέα γιά τούς αστυνομικούς, τούς όποιους θεωρούσε, όλους γενικώς, κουτούς και ήλιθίους.

—Όσα έγώ μαθαίνω σέ μιά νύχτα μπρός στήν πόρτα τού «Χρυσού Βαρελίου» δέν τά μαθαίνουν αυτοί μέσα σ' ένα χρόνο—συνήθιζε νά λέη.

Τό «Χρυσό Βαρέλι» ήταν μιά από τίς πιό λαϊκές και πιό επικίνδυνες ταβέρνες τής Νέας Υόρκης. Και ή άλήθεια είναι ότι ο Άρθουρος Κολέν ήξερε πολλά μυστικά. Συχνά κατά τό διάστημα τής ζωής του, τού παρουσιάσθηκν ευκαιρίες νά προσφέρει τίς ύπηρεσίες του σέ πολλές κυρίες τής άριστοκρατίας...

—Ποτέ δέν άρνήθηκα. Έλεγε, νά κλέψω ένα έγγραφο—άφίνοντας νά όπνοηθή ότι τό έγγραφο αυτό θά μπορούσε ν' άπαλλάξη τήν ένδιαφερόμενη κυρία από δυσάρεστες ένοχλήσεις.

Ο Ράφλ δέν ύπερηφανεύετο γι' αυτό. Ήταν μετριόφρων. Και όταν έκλεβε, χάριν μιάς κυρίας, κανένα ένοχοποιητικό γράμμα και ζητούσαν νά τόν ανταμείψουν μ' ένα δαχτυλίδι ή μ' ένα τσέκ, έκείνος άπαντούσε εύγενώς :

—Σάς παρακαλώ, κυρία μου. Έπιτρέψατέ μου νά σάς κάνω δωρεάν τή μικρή αυτή έκδούλευση. Τό μόνο πού ζητώ από σάς είναι νά μου πληρώσετε τά μικροέξοδα τής... επιχειρήσώς μου. Όκτώ δολάρια...

Ο Άρθουρος Κολέν είχε άναπτυγμένο

σέ μεγάλο θαμό τό αίσθημα τού ήποτισμού, τής άφιλοκερδείας πού πρέπει νά δείχνη ένας καθός πρέπει κύριος όταν έχη αντίκρυ τού μιά γυναίκα... Ο λωποδύτης αυτός, τόν όποιον ή Άμερικανική Άστυνομία κυνηγούσε ματαίως επί δεκάδας έτων, είχε κάνει πολλές κυρίες τής άριστοκρατίας νά τόν δούνε τή νύχτα στόν ύπνο τους.

Πρίν από δεκαπέντε περίπου χρόνια, μερικοί τώως συνάδελφοί του τόν παρεκάλεσαν νά λάβη μέρος σέ μιά μεγάλη συμμορία, ή όποία έλουμάνετο τότε τή Νέα Υόρκη. Μά ο Ράφλ άρνήθηκε μέ λεπτότητα σ' αυτή τήν πρόσκληση, λέγοντας ότι κάθε φρόνιμος και λογικός επαγγελματίας πρέπει νά «εργάζεται» μόνος του. Οί άλλοι επέμεναν. Ο Ράφλ έξακολουθούσε ν' άρνήται νά λάβη μέρος στήν επικήρρηση. Τό αποτέλεσμα τής άρνήσώς του ήταν νά θυμώσουν οί συμμορτίαι, νά τού έπιτεθούν, νά τού σπάσουν τό ένα χέρι και νά τού φρετίσουν μιά σφαίρα στό γλουτό. Ένωσείται ότι ο Ράφλ δέν έκανε τήν άπρονοησία νά τούς παραδώση στήν άστυνομία.

Όστερα όμως από έξη μήνες, οί δύο συμμορτίαι πού τού είχαν έπιτεθεί, βρέθηκν νεκροί—δηλητηριομένοι. Η άστυνομία δέν μπόρεσε ποτέ νά μάθη τόν δράστη...

Η περιπέτεια αυτή έκανε τόν Ράφλ νά λάβη ώρισμένα προφυλακτικά μέτρα. Άπό τήν έποχή εκείνη, τό μέγαρο πού είχε στή Φιλαδέλφεια έφρουρείτο από ένα λόχο έμπίσθων μυστικών άστυνόμων—φαντασθείτε ένα λωποδύτη νά φρουρηται από μυστικούς άστυνόμους!—και μέσα στό ατοκίνητό του ήταν στημένο ένα όπλο-πολυβόλο...

Τελευταίως, δύο νυκτερινοί διαβάται μιάς λαϊκής συνοικίας τής Νέας Υόρκης ένθ' επέστρεφαν σπύτι τους, σκόνηταφαν πάνω σ' ένα σώμα, ξεπλωμένο καταγής.

—Θά είναι κανείς μεθυμένος, είπε ο ένας.

—Όσως νά είναι και κανένας σκοτωμένος, συμπλήρωσε ο άλλος.

Και δέν είχε άδικο. Όταν έσκυψε πάνω στό σώμα, είδε πώς είχε μπροστά του ένα πτώμα : μιά σφαίρα είχε τρυπήσει τόν δεξιό του κρόταφο. Τά ρούχα τού ήταν παληά. Φαινότανε μάλλον ζητιάνος. Τού κάκου όμως τόν έφαξαν νά βροδνε κανένα χαρτί πού θά τούς πληροφορούσε περί τής ταυτότητος τού θύματος. Και μόνον ύστερ' από δύο μέρες κατώρθωσαν νά μάθουν ότι τό πτώμα αυτό άνηκε εις τόν πολυεκατομμυριούχο Άρθουρο Κολέν, τόν άπόστρατο άριστοκράτη λωποδύτη...

ΔΕΜΕΝΟΙ ΟΙ ΤΟΜΟΙ
A. B. Γ. Δ. ΤΩΝ "ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ,,
ΠΗΛΟΥΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΔΡΑΧ. 100 ΕΚΑΣΤΟΣ
ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΜΑΓΕΡ 29

Δέν ξέρω άν με θυμάστε. Μά έγώ δέν μπορώ νά σάς ξεχάσω. Τό νά σάς σκέπτομαι, νά σάς συλλογιέμαι, κατάντησε ή μοναδική άσכולία τού νού μου.

ΝΙΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

ΗΤΑΝ Η ΚΑΡΔΟΥΛΑ ΜΟΥ ΠΟΥ ΣΑΣ ΕΒΛΕΠΕ ...

Και από τότε πού φύγατε έπρεπε νά τρελλανόμουν άν δέν ήλιπιζα στό γυρισμό σας. Θά ξαναόθετε. Πόσο καλά τό ξέρω. Κανείς δέν μου τώπε. Δέν ξέρω μήτε τόνομα σας. Μά ένα όνειρο δέν έχει ποτέ όνομα. Για μένα είστε Σεις. Δέν θέλω τίποτα άλλο νά μάθω.

Έσείς! Έσείς πού αγαπώ! Δέν: όταν αγαπά κανείς, είνε ένα μαρτύριο.

Μά έγώ σκέπτομαι : είνε τόσο γλυκειά ή τυραννία. Δέν θάθελα ποτέ ν' άπαλαχτώ άπ' αυτήν. Η άγάπη είναι μιά φυλακή δίχως τοίχους. Έκείνος πού αγαπά, ένας φυλακισμένος μέ φτερά. Ένα πουλί δέν θάταν πιό έλεύθερο. Μά εκείνος είναι σκλάβος.

Προχτές περνούσα από κει.

Πόσο ένιωθα τή καρδιά νά μου σφίγγεται. Έμοιαζε σά νάθελε νά κρυφτή, νά τρυπώτη κάπου μέσα μου, νά ξεφανιστή. Καλή μου καρδούλα, τί έπαθες τότε; Πονούσες! Πονούσες τόσο κι' ήθελες νά σφύσως... γιά νά σβύση κι' ο πόνος μου... Αν ήξερες πόσο σ' άγάπησα από κείνη τή στιγμή... Σ' άγάπησα διπλά, γιατί ένιωσα πόσο τήν αγαπούσες. Πόσο αγαπās Έκείνην.

Κάθε στιγμή τρώμαζα πώς θά σάς έβλεπα μπροστά μου. Άληθινά! Τί γινήκατε; Τόσο μακριά λοιπόν έχετε φύγει; Κι' έλεγα πώς κάπου θά σάς δω νά προβάλλετε.

Έκανα ένα γύρο σιγά—σιγά. Πλησίασα παντού άπ' όπου άλλοτε σάς έβλεπα νά περνάτε. Άγγιξα κρυφά όπου θυμάμαι νά έχετε άλλοτε άκουμπήσει ή καθίσει. Έκει στό τοιγάκι τού γυαλού. Στ' άκρογιαλι. Κοντά στά χαλίκια τής θάλασσας πού ξάστραφταν κάποτε άπ' τή λάμψη τών ματιών σας.

Περπάτησα άγάλι' άγάλια και πάσκισα μέ τά θολωμένα μάτια μου νά ξεδιαλύνω πουθενά άπάνω στό χώμα τ' άχνάρια τών ποδιών σας.

Μά ήταν καλοκαιρι τότε. Τώρα είναι χειμώνας. Πέρασαν τόσες βροχές, τόσοι άνεμοι. Πιστέψτε με πώς τώκανα αυτό.

Όλο τό χώμα τώνιοιθα μαλακό, τρυφερό... σά νά πατούσα σάς τήν ίδια, σά νάκουγα τή φωνούλα σας νά παραπονιέται γι' αυτό, και τραβήχτηκα μέ φόβο. Πού λοιπόν δέν είχατε πατήσει; Πού λοιπόν μπορούσα ναύρω λίγο μέρος λεύτερο άπ' τό πέρασμά σας γιά νά σταθώ ήσυχος πώς δέν σάς πονώ; Έπρεπε νά φύγω λοιπόν. Νά σηκωθώ στίς μύτες τών ποδιών και νά τραβηχτώ μακριά. Νά κυττάζω από μακριά. Πάντα από μακριά. Σάν και τότες πού είσατε έδω.

Μήτε τά χέρια μου νά κλείσω σ' ένα άγκάλιασμα δέν τολμούσα, μη μέσα στόν άέρα πού θ' ανατάραξα έλυωνα κάτι από τή μορφή σας... άπ' τή σιλουέττα σας... Σάς τήν ίδια. Ήταν ζωντανέμένος ο τόπος από Σάς. Άπ' τή χαρούμενη έκφραση όλων τών άψυχων πού ήταν εκεί, ένιωθες πώς κάποτε σάς είχαν γνωρίσει. Μπορούσε ποτές τό κυματάκι έκείνο, πού ξεφευγε πονηρό μέσα άπ' τά χαλίκια τού γυαλού, νά έχη τόση γλύκα στά ύγρά του φιλήματα, άν δέν είχε κάποτες άγκαλιάσει τό κορμί σας και τρυπώσει μέσο σ' όλες τές λαχταριστές γωνίτες του;

Μερικά όμως ήταν θλιμμένα. Ούτε ή προσδοκία νά σάς ξαναδοούν δέν μπορούσε νά τά χαροποιήση. Έμοιαζαν έμένα. Δέν είχαν μήτε τού άγεριού τήν τύχη πού έπαίξε μέ τά μαλλάκια σας, μήτε τού κύματος πού μπορούσε νά σάς φιλήση και νά σάς χαϊδέψη παντού, άχ! παντού, σ' όλο τό γυμνό κορμάκι σας. Ήταν θλιμμένα γιαι δέν μπορούσαν νά άνταμόσουν τό βλέμμα

σας Ήταν ένα δεντροάκι, ύστερα ένα μικρό λουλούδι, γλωμό, άπάνω στό μίσχο του. Έσείς περνούσατε μέ τές φιλενάδες σας. Δέν κάνατε γιά μās πού σάς βλέπαμε από μακριά παρά νά περνάτε. Τό δεντροάκι στέκει ακόμα βουβό κι' άκίνητο, όσες φορές δέν τό δέρνειδ άνεμος. Τό

μικρό λουλούδι μαράθηκε. Έγώ περιμένω. Περιμένω τό γυρισμό. Περιμένω Έσάς.

Όστερα πήγα κοντά στό κήπο σας. Έσκυφα στά κάγκελα. Μη δέν είχατε φύγει; Όμως έγώ σάς ζητούσα. Ήταν ένα άπόγευμα χειμωνιάτικο. Τίς προάλλες. Ένας κρύος βορράς. Μόλις είχε δύσει. Τό κύμα πάφλαζε και οί άφροί έβραζαν παγωμένοι άνάμεσα στά χοντρά λειψίδια τής άκρογιαλιάς. Δέν άκουγες παρά τό ρόχθο τής θάλασσας και τό σφύριγμα τού δυνατού άνεμου.

Σάς γύρευα. Σκυμμένος, μέ τό πρόσωπο άνάμεσα στά κάγκελα. Τι τάχα; Δέν μπορούσε νά παίζαμε τό κρυφτούλι; Έσείς κρυμμένη. Κρυμμένη παντού. Άνάμεσα στά κλαδάκια τών τριανταφυλλιών, τών μικρών δέντρων, είχε τόση πρασινάδα, πίσω από τίς γωνίες και τίς στροφές τού κήπου, ίσως σ' ένα φράχτη κοντά... κρυμμένη παντού. Κι' έλεγε κρυφά ή καρδούλα μου σέ μένα: Μη κάνεις έτσι. Νά, κύτα. Δές τήν. Έκει. Έγώ τήν βλέπω. Νά έκεί. Δές τί έμμορφα πού στέκει. Τά μαλλάκια τής, άφθονα, κλώθουν παχειά μπουκλάκια στά πλάγια. Τά μάτια είναι ύγρα και μεγάλα. Σέ κυττάζουν. Φοράει εκείνο τό άπλό και χαριτωμένο φόρεμα μέ τίς βαθειές βούλες... Μά δέν τήν βλέπεις λοιπόν;

Ήταν ή καρδούλα μου πού σάς έβλεπε.

ΝΙΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

ΔΗΛΩΣΙΣ
Παρακαλούνται οί κ. κ. συνδρομηταί πού καθυστερούν τήν συνδρομή των νά τήν έμβάσουν τό ταχύτερον, άλλως θά διακοπή ή άποστολή τού φύλλου.

Η ΓΡΗΑ ΣΟΦΙΑ

Ετσι νασαι πάντα, κόρη μου, για τους φτωχούς. 'Η εσπλαχνία σου να σοθ δώσει δλη τήν χαρά του κόσμου, κιόλας τις εύτυχίες του Θεού του παντοδύναμου, και της Παναγίας, μεγάλη της ή χάρι, εσύ να τις χαρείς!».

Αυτά ειπα, και αυτά θα σκέφτηκε εκείνη την ώρα ή γρηά-Σοφία, γιατί αν είχε θυμηθεί κιόλα, θα μου τραγουδούσε τον πόνο της, με τήν άτονη φωνή, σαν μοιρολόγι.

Και βέβαια ξελαφρώνονται ή γρηές όταν μοιρολογούν τήν τύχη τους.

Εσύρθηκε με τό άργό της βήμα, ως τό κατώφλι, ή γρηά και πέρνοντας με κόπο άναπνοή, ανέθηκε τό σκαλί, χτισμένο με λιανά τούβλα, που είχε βαθυλώσει σιγά-σιγά ή μεγάλη μεταχείριση.

Στρωμένο με μεγάλες πλάκες ήτανε τό κελί του καλογέρον και ή γρηά έτρεμε καί μέσα από τό κρύο τόν χειμώνα.

Ός και τώρα, που είναι καλοκαίρι, και πού τό μάρμαρο ραγίζεται στον ήλιο, ή ήγρασία τις σκεπάζει όλες.

Και ή γρηά για να γελάσει έλεγε: —Μπά, μπά, γιέ μου, ως και αυτές οι πλάκες του κελιού ιδρώνουνε από τήν μεγάλη κάψα.

Τό κρεβάτι της ήτανε χαμηλό, και τό στρώμα της σουφρωμένο σε μεριάς με σπάγγο, για να μη βγαίνουν από τις τρυπες το κουρέλια πού τό γέμιζαν.

Δέν είχε σκεπάσματα, μόνον αυτά τά βότσα της, και όταν έκρύωνε πού πολύ, έρχανε άπάνω της ή γρηά ένα σακκί, όπου έφύλαε τώρα τά «στιβάλια» πού φορούσε τόν χειμώνα, και ένα καλό πουκάμισο φυλαμένο για του Χριστού και για τήν Λαμπρή.

Στήν άκρινή γωνία, ήτανε στάχτες μαζωμένες: εκεί άναθε φωτιά, όταν είχε κάτι να μαγειρέψει.

Από τό παράθυρο, που είχε σιδεριά, έχυνόταν με κόπο τό τελευταίο φως του δειλινοδ, και δύο μπουτίλιες πεσμένες, έγαλάζιζαν, στην άντανάκλαση της δύσης.

Είχε σκεπασμένες με τό σακκί λίγες πατάτες και μιá μπουτίλια πού γέμιζε νερό από τήν βρύση.

Άλλοδ δέν είχε να τις κρύψει, γιατί αν δέν τάκρυβε, θα της τάπερναν τά παιδιά, πού έπιαναν καθούρια, δλη τήν ήμέρα, στους μεγάλους βράχους.

Βοσκυφε κι' έπήρε τήν μπουτίλια.

Όπως έδγαυνε, έγνώρισε ένα της εγγόνι μέσα στο νερό, να πιάνει μπουμπολάκια.

—Ε... φώναξε, ώρε Γιάννη, πήγαυνε, γιόμισέ μου τή μπουτίλια νερό, στή βρύση, πού δέν σώνω εγώ ή κακομοίρα! Κάτι μπουμπούρισε τό παιδί, και έσήκωσε μιá πέτρα' ό άμμος, κουνημένος, έδούρκωσε τό νερό τριγύρω του.

—Μωρέ Γιάννη, ξανάπε παρακαλεστικώς

και ή Σοφία, γιόμισέ την, να σε χαρώ, και νάχεις τήν ευχή της Παναγίας.

—Πές' της τό έκεινης, να σοθ τή γιομίσω, πού κάνει και θάγγατα! της φώναξε τό παιδί.

Τά άλλα παιδιά, όταν άκούσανε τήν βλαστήμια, έγελάσανε.

—Η γρηά-Σοφία έκλεισε τήν θύρα, και αφού πέρασε κοντά στο βουλαγμένο πηγάδι, πώχει: ρήχό πεζούλι, έφθασε στο δρόμο.

Τά δύο της «τασούκια» (χωριάτικα υποδήματα) άφιναν στήν σκόνη δύο αλάκια, γιατί ή γρηά δέν είχε τήν δύναμη να σηκώσει τά πόδια της σε κάθε βήμα.

Και τό πλατύ της, τό ξεδαμμένο φόρεμα, τέρπενε κι' αυτό στις πέτρες του δρόμου.

Τέλος, έφθασε στή βρύση, όπου περίμεναν δύο κοπέλες να γεμίσουνε τις ξέστες τους.

—Καλημέρα παιδί μου.

—Πήγαυνε κάθως κι' κάτω, άπάντης ή μεγαλειότερη, ή Μαργαρίτα, δείχνοντας με τό χέρι ένα πέτρινο πεζούλι, πού είχε ίσκιό εκείνη τήν στιγμή, από ένα σκονισμένο, μα καταπράσινο άγριο δέντρο.

—Η γρηά προχώρησε προς τή βρύση, —Άκουσε; ούβλιαζε ή έγγονιά της, πρώτα μετς και έπειτα ού.

Ός τόσο τό μικρότερο κορίτσι έτρεξε και άπότομα τήν τραβήξε από τό φόρεμα.

—Στάσου μωρή, ειπε άγριεύοντας ή Σοφία, μη μου τήν σκίσεις τήν «βέττα» άμιά. Αδτήνε έχω ή κακομοίρα. Μου δίνει άλλη τό παιδί μου, ή βρωμογονναίκα του, ή μάνα σου θα με εσπλαχνιστεί;

—Παληόγρηα, μπουμπούρισε ή Μαργαρίτα, πήγαυνε στο πεζούλι.

Μά ή γρηά είχε σκίψει, έτραβήξε τόν τενακέ πού γέμιζε νερό και έβαλε τήν μπουτίλια της.

—Έπειτα σηκώθηκε, κι' εκάθησε στο πεζούλι.

Καταράζοντας σιγά, ή μελαχροινή εγγονιά της περίμενε να γεμίσει ή μπουτίλια, έπειτα τήν έδγαλε και τήν έφριξε στο βουρνωμένο καντάκι, όπου είχε άρχίσει να πρασινίζει ένα πλατύφυλλο κατσαρό χόρτο.

Σιγά-σιγά, γλύστρησε, και όπως έπεσε σε μιá πέτρα, έσκακίστηκε ό λαϊμός της μπουτίλιας, και τό μισό νερό έχύθηκε.

Τό παιδάκι, τό άπλυτο, πού μάζευε καθουράκια, στους βράχους της εκκλησίας, έφτασε κι' αυτό, γλύφοντας ένα κογγύλι, και αφού έδγαλε τόν ακάθαρτό του σκούφο, άρχισε να ξιεται.

—Έπειτα ακολουθήσε τις αδελφές του.

—Έκει στήν παλιά βρύση, πού έχει μιá βενετοσένη επιγραφή, έβρηκα τήν γρηά-Σοφία.

—Καλησπέρα, Σοφία μου.

—Καλώς μύρισε, χρυσή μου κόρη.

—Κακομαθημένα τάχει ό Γιάννης

τό παιδί σου—ειπα, δείχνοντας τά εγγόνια της, πού φορτωμένα άνέβαιναν με κόπο τόν άνήφορο.

—Αυτός ό άχαρος; άμιά της γυναικός δουλειά είναι ή άνατροφή των παιδιών της. Αδτή, κακή της ώρα, φεύγει, πότε με τόν ένα και πότε με τόν άλλον. Όσο ήμουνα εκεί, στα χέρια μου άφινε τά παιδιά, άμιά τώρα;

—Και τώρα...

—Τώρα όπως βλέπουνε και όπως άκούνε.

—Εφυγα από τήν κατοικία τους, και μένω τώρα στο κελί, γιατί δέν μπορούσα άλλο: βρισίε, κατάρε, και τί δέν έχουνε άκούσει τ' αϊτιά μου, απ' αδτή τήν φημλία. Μιά μπουτίλια ειγα ή άμοιρη, και τώρα μου τή σπάσανε στή μέση.

—Έγγοια σου, Σοφία, θα φροντίσω εγώ να σοθ άγοράσω. Τι άλλο θέλεις;

—Θά μπορούσες, δηλαδή, να μου ξεκονομήσεις κανένα πακέτο καπνό για να φουμάρω; Έχω βρομάδες να τό ζυγώσω στο στόμα.

—Όρατα. Θα φροντίσω και γι' αυτό. Καληνύχτα και καλό ξημέρωμα.

—Καληνύχτα σου και χρυσά όνειρα να δεις, και τήν ευχή μου νάχεις.

—Σ' εύχαριστώ, Σοφία μου, έχε γειά

—Άς της ευχήθηκα ύγεία, μέλη μου τήν ψυχή, δέν ήτανε τυχερό της να ζήσει ή γρηά στο νοτερό και κρύο κελί του καλογέρον, πού είχε διαλέξει για τις τελευταίες της μέρες.

Μάταια τήν περίμενα στή βρύση. Σεικίνησα λοιπόν, να πάω να τήν βρω.

Από μακριά ειδα τά παιδιά να παίζουνε στους μαύρους βράχους και από μακριά ειδα τήν κόκκινη πικροδάφνη να λυγίζει.

—Η θύρα ήτανε μόλις κλεισμένη. Έμπήκα μέσα.

—Η μεγάλη ήγρασία πού στόλιζε τις πλάκες με κρύωσε.

—Η γρηά είχε σκεπαστεί με τό σακκί. —Εγώ 'μαι, Σοφία, ειπα.

—Α, καλώς μύρισε, κόρη μου. —Τι κάνεις, εκρύωσε;

—Δέν αισθανόμαι καλά. Βαραίνει τό κεφάλι μου, μου θολώνουνε τά μάτια, ήτε γώ δέν ξέρω τί έχω.

—Θά κρύωσες κάπου, ε; Μά είναι κι' αυτές ή πλάκες μουσκεμένες στο νερό.

—Με κλαίτε! μου άπάντησε γελώντας άνόρεχτα.

—Απόθωσα στο πεζουλάκι του παραθυριού τό ποτήρι και τό πακέτο με τό καπνό.

—Σούφερα αυτά πού ειπαμε, και μαζί λίγη σοκολάτα.

—Σάν να ο' είχε φωτίσει ό Θεός, τό στόμα μου είναι φαρκάκι. Μπά! καλό νάχεις, μάτια μου.

Μιά μέρα πέρασε. Είχα βγει από τήν βάρκα στους βράχους, για να πιάσω καθούρους του άδελφού μου.

Στήν ξελητή, έξω από τό κελί, ειδα δύο-τρεις γυναίκες καθισμένες. Έκουβένταζαν.

Μιά απ' αυτές ήτανε ή Μηλίτσω, ή νύφη της Σοφίας.

—Τι κάνει ή γρηά; ρώτησα.

—Τήν ευχή της να χουμνε, ό Θεός έπήρε τή ψυχή της, μ' άπάντησε κάποια.

—Δε λές ό Διάολος, παρά ό Θεός!

ΑΝΤ. ΓΙΑΛΟΥΡΗ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Ενας Σύλλογος πού εργάστηκε σημαντικά σ' δλόκληρη μέσα τήν Όθωμανική Αυτοκρατορία και συντέλεσε στή διάδοση των γραμμάτων με τήν διανοητικότητα πάντα της εποχής του, στάθηκε ό Έλληνικός Φιλολογικός Σύλλογος της Πόλης.

Πενήντα χρόνια κι' άπάνω τό Σωματείο αυτό βρισκόμενο κάτω από τήν προστασία του Πατριαρχείου και δουλεύοντας πάντα με φαναρικό πνεύμα προσέφερε όχι αξιοκαταφρόνητες υπηρεσίες στην παιδεία.

Μπορεί βέβαια ν' άντιταχτεί πώς με τή συντηρητική και όπισθοδρομική του αντίληψη στάθηκε έχθρικό πολλές φορές προς τή νεότητα και προς κάθε καινούργια ιδέα και γι' αυτό δέχτηκε άγριες επιθέσεις έναντιον του, όμως είναι άδύνατο άμείροληπτα κοιτάζοντας τή δράση του να μή του ειμκότε ευγνώμονες.

Και πρώτα δέν πρέπει να συγχίζεται ή πολύτιμη εργασία των πρώτων χρόνων της εργασίας του Συλλόγου με των τελευταίων, όταν κατακλύστηκε από πληθύρα άσημάντων έπισημόνων, γιατρών, δικηγόρων, άρχιτεκτόνων, φαρμακοποιών και άλλου όχλου, ό όποιος δέν είχε τίποτα άλλο να δείξει έξόν από τήν ήμύθεια και τό μικροεγωϊσμό του πού τούδιναν τό δικαίωμα να μιλεί για κάθε πράμα. Συγχρόνως από τήν άλλη μεριά οι νεωτεριστικές ιδέες άπάνω στή γλώσσα και τή λογοτεχνία, τό κήρυγμα του Φυχάρη κ.λ.π. ήδραν πολλούς στην Πόλη ύποστηρικτές πού έσσιαν με δυνατή άντιτολίτεψη τά θεμέλια του γερωνικού ιδρύματος.

Θυμώμαι πάντα μιá συνεδρίαση πού άνοιξαν κάποιοι, μαζί τους και ό συντάχτης αυτού του άρθρου, συζήτηση άπάνω στο γλωσσικό ζήτημα, πού έμφάποδείχτηκε δλόκληρη ή άμάθεια των

Οι εργασίες αυτές προερχόμενες από άνθρώπους πού δέν εργαζόταν για τό χρήμα, ειλικρινείς και αξιοπίστους, στήριγμένες άπάνω σ' έπιτόπια παρατήρηση, είναι καθώς ειπα πολυτιμώτατες, κατά δυστυχία όμως δυσκολοεύρετες.

Τό περιοδικό του Έλλην. Φιλολογικού Συλλ. της Πόλης είναι σήμερα πολύ σπάνιο άκόμα και στην Πόλη, άφάτου μάλιστα διαλύθηκε τό σωματείο.

Γι' αυτό λέγω, ότι θα είτανε καλό μερικές απ' αυτές να ξαναδημοσιεύσαν σε μικρά μικρά τομάκια ή σε ειδικά περιοδικά, για να είναι εύπρόσιτες στή μελέτη.

Κάποιος βιβλιοπώλης, πού γνώριζε τή δουλειά του, μ' έλεγε ότι υπήρχε άγοραστής σε μεγάλη τιμή μιáς μελέτης του Πασπάτη για τους άταιγάνους οι όποιοι κατοικούσαν κοντά στα Βυζαντινά τείχη της Πόλης.

Όσο κι' αν προσπάθησα δέν μπόρεσα ν' άνακαλύψω ίχνη αδτης της μελέτης, πού θα είναι βέβαια ενδιαφέρουσα και πολύτιμη.

—Ένα ποτήρι, ένα πακέτο καπνό, άνέγχιτο άκόμα, και ένα παληοσακκί. Δέν ήξερα τί να πώ.

—Άμψ άναπολεσόνια και λίσες θάχε ή κακομοίρα; κάποια ειπε.

—Έγύρισα στή βάρκα.

Τό γυαλί του κελιού ήτανε σαν πάντα κλεισμένο.

Ξαπλωμένη ήτανε ή γρηά στο κρεβάτι με τό καθαρό πουκάμισο, τά στιβάλια, και οι πλάκες οι πλαταιές θα δάκρυζαν.

Κέκρυμα 1922

ΣΩΤΗΡΙΩΤΙΣΣΑ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΣΕΡΕΝΑΤΑ

‘Ο άγέρας άνάλαφρα φουοῦσε τήν κορά 'κείνη άξέχαστη βραδεία, κι' ήταν βαρεία για μένα ή μοναξιά σαν ένοιωθα ή ώρα πώς περνούσε.

Μά ξάφνου μέσ' στην άγρια σιγαλιά γροικήθηκε τραγουδι άλαργινό πού σπώνιας τό σκοτάδι τό κρουστό μ' επότισεν έλπίδα ως τήν καρδιά.

‘Ηταν τρελλό μαζί κι' άπειλισμένο κι' από τήν φλόγα της άγάπης του

ζεστό κι' απ' τό φιλί του άκόμη πιό

γλυκό σαν τό 'νοιωθα στο στόμα φλογισμένο.

Μά φυλακή λές κι' είναι ή κάμαρά

μου, νάβγω 'ξω από τήν πόρτα δέν

μυροδ, με δακρυσμένα μάτια τήν θεωρώ και βλέπω μακριά τόν ξρωτά μου.

ΣΤΟ ΔΙΑΒΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Βαρεία είναι ή μέρα θολωμένη, μουντός ό ουρανός άροξεσπά σε μιá ψιλή βροχούλα πούν' θλιμ-

μένη για τόν χαμένο χρόνο πού περνά.

Στόν όμο πέφτει ό χρόνος τό δρε- [πάνι

και της χρονιάς τό θέοισμα άρχινά, της λημονιάς φυτεύει τό βοτάνι για τις ψυχές πού φεύγουν μακριά.

Ιοργόφτερος στόν δρόμο του σκορ- [πάει

χαρές πλανεύτερες, πόνους μυστικούς, μά ξάφνου τ'άγριο διάβα σταματάει νάκούση κάτι ξεθωρούς σκοπούς.

«Είμαι μικρούλα κι' όμως ή δομή [σου

μ' άρπάξει τά όνειρά μου απ' τήν καρδιά,

άποτραβείται ή νεότη μου μαζί σου και θάδρθουνε βαρεία τά γηραιά».

Τά νειάτα τους λυπήθηκαν ό χρόνος και στο κατώφλι κάθισε με μιá λαχταριστά καρτέραγε, ό πόνος να σβήση απ' τήν καρδιά της κοπε- [λιάς.

Μ' άδικος κόπος, άξαφρα οι πόνοι στα στήθεια της ριζώθηκαν βαθεία, ό χρόνος δέν εκύλαγε και μόνη άπόμεινε με θλίψεις συντροφιά.

Κι' άρχισε πάλι με φωνή θλιμμένη για λυτρωμό απ' τόν χρόνο να ζητά τήν ευτυχία να φέρη τήν χαμένη και τους καϊμούς να πάρη μακριά.

Γι' αυτό λέγω πώς πρέπει να τραβήξει περισσότερο τό ενδιαφέρο μας ή υπάρχουσα συγκεντρωμένη μελέτη.

ΕΥΦΗ ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΥ

Το νέο έργο του Σω.

Ο Μπέρναρ Σω, ο ακατάβλητος και ανεξάντλητος αυτός γέρος που τροφοδοτεί κάθε τόσο με το χιούμορ του το κοινόν των δύο ημισφαιρίων, μετά το «Κάρρο με τὰ μήλα», το τελευταίο δράμα του, ασχολείται στη συγγραφή ενός νέου θεατρικού έργου. Το νέο του έργο, το οποίο δεν εγνώσθη ακόμη ο τίτλος, κατά τας πληροφορίες των προσκειμένων προς το συγγραφέα, θά εχη αντιμιλιταριστικό χαρακτήρα και θά αναφέρεται στον τελευταίο μεγάλο ευρωπαϊκό πόλεμο. Η υπόθεσή του έχει μεταπηδήσει κατά έναν αιώνα μπροστά και το χρονολογικό αυτό άλμα θά δώσει στον άμιμητο χιουμοριστή την ευκαιρία να σατυρήσει με τη συνηθισμένη του ειρωνία τους υπερπολιτισμένους ανθρώπους του 2.030, που θά μεταβαίνουν από τον έναν πλανήτη στον άλλο με ρουκέτες, που θά κουράζονται καθόλου, που θά κινούνται και θά εργάζονται αποκλειστικά με μηχανήματα. Οι φίλοι του Σω, οι οποίοι γνωρίζουν κάπως την υπόθεση και το δούλεμα του καινούριου δράματος, εκφράζονται με πολλή ένθουσιασμό γι' αυτό. Ο ίδιος όμως ο Σω, είναι επιφυλακτικός και φοβάται μήπως τὰ Ἀγγλικά θέατρα δεν θελήσουν να τὸ ανεβάσουν λόγω του αντιμιλιταριστικού χαρακτήρος του. Οι διαδόσεις όμως αυτές, προσθέτουν οι Ευρωπαϊκές εφημερίδες, είναι ένα από τὰ συνήθη κόλπα του Ἀγγλου χιουμοριστοῦ.

Ἡ ἀνοκατάσταση τοῦ Οὐναμοῦνο

Οὐναμοῦνο λοιπόν, ὁ μεγαλύτερος συγγραφέας τῆς σημερινῆς Ἰσπανίας, κατόπιν τῆς καταλύσεως τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος τῆς πατρίδος του ἐπανέρχεται ἐκεῖ γὰρ νὰ καταλάβῃ τὴν ἔδρα τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Σαλαμάνκας ὑπακούοντας σὲ σχετικὴ πρόκληση τῆς νέας κυβερνήσεως. Ὁ Μιγκέλ ντ' Οὐναμοῦνο, γνωστὸς κάπως στοὺς ἀναγνώστας μας ἀπὸ ἕνα μεγάλο διήγημά του ποὺ εἶχαμε δημοσιεύσει παλαιότερα, ἐζούσε ὡς τώρα μακριὰ ἀπὸ τὸν τόπο του, χωρὶς ὅμως νὰ πάψῃ ποτὲ νὰ ἐπιτίθεται κατὰ τῆς δικτατορίας τοῦ Πρίμο ντὲ Ριβέρα, ποὺ τὸν εἶχε καταδικάσει σὲ

διαρκὴ ἐξορία, με δημοσιεύματα μοναδικῆς εὐκρινείας καὶ ἐπιθετικότητος. Ὁ Οὐναμοῦνο εἶναι μὴ ἀπὸ τίς ὀλίγες πνευματικῆς φυσιογνωμίας ποὺ ἐνδιαφέρουν σήμερον τὸ διεθνὲς κοινὸν καὶ ποὺ ἀποτελοῦν τὸ κέντρο τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἐνεργειῶν τῆς τελευταίας δεκαετίας. Τὸ ἔργο του, πολυμερὲς καὶ ἐπιβλητικὸ, τὸν κατατάσσει στὴν πρώτη θέσιν τῶν συγχρόνων λογοτεχνῶν τῆς Εὐρώπης, ἐνῶ ἐξ ἄλλου τὰ φιλελεύθερα κηρύγματά του καὶ οἱ φωτισμένες ἀντιλήψεις του τὸν παρορμιάζουν ὡς ἕναν ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους ὑποστηρικτὰς τῶν εἰρηγιστικῶν τάσεων τῆς ἐποχῆς μας. Γι' αὐτὸ λοιπὸν εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ κατὰ τὸν τιμητικώτερον τρόπο ἀνοκατάστασή του στὴ γενέθλιό χώρα του θά ἀκουστῇ με ἱκανοποίηση καὶ χαρὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς φίλους του ποὺ τὸν παρακολουθοῦσαν με τόση προσοχὴ κατὰ τὸ μικρὸ διάστημα τῆς ἐξορίας του. Ὅσο γιὰ τὴν νέα κυβέρνησιν τῆς Ἰσπανίας φρονούμε ὅτι με τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ Οὐναμοῦνο ἔκαμε τὴν καλύτερὴν ἀρχὴν τῆς ἐπανορθωτικῆς πολιτικῆς τῆς.

Μεταστροφὰὶ καὶ διαστροφὰὶ.

Ο κ. Παλαμάς σὲ κάποια συνέντευξή του—καὶ δημοσιεύονται πολλῆς τέτοιες τίς τελευταῖες ἡμέρες στὰ ἀθηναϊκὰ φύλλα—γενομένου λόγου περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἐζήτησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν καθαρεύουσα ποὺ μεταχειρίζεται στὶς συνεδριάσεις τῆς Ἀκαδημίας. Λέγει λοιπὸν ὅτι ἡ χρησιμοποίησιν τῆς ὡς ἄνω γλώσσης ἀποτελεῖ γι' αὐτὸν ζήτημα τάξεως καὶ ὅτι με τοῦτο ἀποβλέπει νὰ φέρῃ κάποια συνδιαλλαγὴ μεταξὺ τῶν δύο μερίδων τοῦ γλωσσικοῦ ἀγῶνος. Μὴ περιοριζόμενος ὅμως σ' αὐτὸ τείνει νὰ παραστήσῃ τὴν καθαρεύουσα ὡς τὴν ἐπιβεβλημένην γλῶσσαν τοῦ ἔθνους, χωρὶς τὴν ὁποία καθίσταται ἀδύνατη ἡ λειτουργία τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ μηχανισμοῦ. Ἡ ὁμολογία αὕτη μπορεῖ νὰ εχη κάποια ἀλήθεια, προκειμένου γιὰ τὴν πολιτικὴν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον γιὰ τὴν δημοσιογραφίαν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν, ἀλλὰ μὴ γενικευσῆ τῆς ἀσφαλῶς δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα. Ἐπειτα τί ἀναγκάζει τὸν κ. Παλαμὰ ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑποστήριξιν τῆς καθαρεύουσας, ἡ ὁποία εἶναι γεγονός ὅτι μεταπο-

ζεται καθημερινῶς ἀπὸ μίαν ἄλλη, ἀπλούστερη καὶ φυσικώτερη; Τόσο γρήγορα λοιπὸν ζέχασε τοὺς παλαιούς ἀγῶνες του γιὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς δημοτικῆς, ἀγῶνες βίαιους, ὀρμητικὸς καὶ κάποτε μάλιστα φανατικὸς; Δὲν καταλαβαίνει ὅτι με τῆς τοιοῦτο εἶδος δηλώσεις παρέχει ὄπλα στοὺς γλωσ-

σικούς ἀντιπάλους του ποὺ θά βροῦν ἀφορμὴ νὰ διακηρύξουν τὴν ἀσυνέπειαν τῶν ἰδεῶν του; Ἄν τὸ ἔκανε αὐτὸ ἀπὸ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος, ἂς μὴν ἀμφιβάλλῃ ὅτι εἶναι ὁ ἀδεξιώτερος τῶν πολιτικῶν.

ΜΙΑ ΠΡΟΟΔΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΔΙΑΝΟΗΣΙΝ

Ὡς ἀνηγγείλαμε ἤδη λίαν προσεχῶς τὰ «Ἑλληνικά Γράμματα» θά συγχωνευθοῦν εἰς ἕναν νεοϊδρυθένον ὀργανισμόν. Ὁ ὀργανισμὸς οὗτος τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι ἡ ἐκδόσις μεγάλης κατ' ἀρχὴν ἐβδομαδιαίας εφημερίδος Φιλολογικῆς Καλλιτεχνικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς θά προυνσιάζῃ ὅσον κανεὶς μέχρι σήμερον δὲν τὸ ἐπραξε ὄλην τὴν φιλολογικὴν καλλιτεχνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν κίνησιν καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν ὕλην ποὺ ἐμφανίζει συνήθως ἕνα περιοδικόν θά δώσει διὰ πρώτην φορὰν τὴν ἀρτιτέραν ὀργάνωσιν τῆς πληροφορίας, τῆς εἰδήσεως εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ζωὴν. Διὰ τὰ εἶναι δὲ ἐπίκαιροι ὅλαι αἱ εἰδήσεις προεκρίθη τὸ σχῆμα τῆς μεγάλης εφημερίδος ἡ ὁποία θά στοιχειοθετῆται καὶ θά τυπώνεται ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνης ἡμέρας ὡστε αἱ εἰδήσεις νὰ εἶναι ἀπολύτως ἐπίκαιροι.

Ὁ νέος λοιπὸν οὗτος ὀργανισμὸς θά ἐκδόσῃ περὶ τὰ τέλη Μαρτίου ἢ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου τὴν εφημερίδα

Τ Α Ν Ε Α

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Ἡ ὁποία θά ἐνδιαφέρῃ καὶ θά ὑπηρετῇ.

Ὅλους τοὺς φίλους τῶν ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ
ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΛΟΓΙΟΥΣ
ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ
ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΥΣ
ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ

«ΤΑ ΝΕΑ» θά εἶναι τὸ μέγα λαϊκὸν ὄργανον ποὺ θά προσπαθήσῃ νὰ κάμῃ τὴν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ζωὴν τῆς χώρας κτῆμα ὅλου τοῦ λαοῦ καὶ νὰ φέρῃ εἰς ἐπαφὴν ὅλας τὰς τάξεις τῆς ἱεραρχίας τοῦ πνεύματος.

«ΤΑ ΝΕΑ» θά εἶναι τὸ βῆμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον θ' ἀναδεικνύεται κάθε ἀξία καὶ με τὴν ἐκδοσιν των θά ἐγκαινιάσουν νέαν περίοδον προόδου διὰ τὴν Ἑλληνικὴν διαγόνῃσιν.

Ἡ διεύθυνσις τῆς νέας εφημερίδος ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Κ. Μπασιάν καὶ ὀλόκληρον τὸ προσωπικὸν τῶν «Ἑλληνικῶν Γραμμάτων» θά ἀποτελέσῃ τὸν πυρῆνα καὶ τὴν βάσιν τοῦ νέου ὀργάνου.

Λόγω τῆς ἀπασχολήσεως ὀλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ εἰς τὴν προετοιμασίαν τοῦ νέου φύλλου τὰ «Ἑλληνικά Γράμματα» κατὰ τὸν μεσολαβούντα μῆνα δὲν θά ἐκδοθοῦν.

Ἐκαστος συνδρομητῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δελτίου του καὶ τῶν μεταβολῶν του θά εἰδοποιηθῇ ταχυδρομικῶς ἂν δικαιούται φύλλα τοῦ νέου ὀργάνου ἢ ἂν ὀφείλῃ ἐξώφλησιν παλαιᾶς συνδρομῆς.

Ἐκτενεστέρας πληροφορίας θά εὑρουν οἱ ἀναγνώσται μας εἰς τὰς ἀγγελίας ποὺ θά κυκλοφορήσουν καὶ εἰς τὸν καθημερινὸν τύπον.

ΑΡΒΙΑ ΓΙΑΡΝΕΦΕΛΤ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΙΝΤΟΥΡΙ

Οι πρόσφυγες ξαναγύρισαν στην πατρίδα τους... το λιμάνι ξαναδέχθηκε τους εξοριστούς...

Οι πρόσφυγες, όλοι όσοι τους είχαν διώξει από εκεί, ξαναγύρισαν στον τόπο τους...

Μα και νάθελε ο Γιάννης Κιντούρι να γυρίσει στη πατρίδα του, δεν θα μπορούσε γιατί το καλύβι του δεν δηληρήσει πιά...

Τα χωράφια που είχαν όργώσει οι Κιντούρι τα είχαν καταπατήσει και συμπεριλάβει στο μεγάλο κτήμα του Βαανικάλα...

Ο ιδιοκτήτης του Βαανικάλα είχε βγει θουλευτής στη Δίαιτα. Μίλησε πολλές φορές από το βήμα, ζητώντας την επαναφορά των προσφύγων...

Και ο Κιντούρι, αηδιασμένος από τη σκληρή ζωή, μη μπορώντας να βγάλει μπροστά του τον τετραπάχο αυτό ιδιοκτήτη...

Δεν άργησε όμως να καταλάβει ότι ο κόσμος ήταν γεμάτος άπενετικά μοια με τον ιδιοκτήτη του Βαανικάλα...

λοτε για τον άπενετη του λιγότερα σιγά—σιγά, τόσο που δέχθηκε να πάει να δουλέψει κοντά του με το μεροκάματο...

«Θα μετανοή τώρα για τις άδικιες που έκανες. Ο Θεός να τον σωρήσει!»... Και ο Κιντούρι πήγαινε κι έπιανε δουλειά παντού...

— Δέν μου λές, Κιντούρι, τον ρώτησε μία μέρα ο επιστάτης, συλλογίζεσαι καθόλου τα παιδιά σου;

Και τα χρόνια περνούσαν. Ο Κιντούρι και η Μαρία, η γυναίκα του, είχαν γίνει γέροι...

Μια μέρα όμως, έπεσε άρρωστος. Με δυνατές ανατριχίλες και πυρετό. Η γυναίκα του, όταν είδε πως δεν μπορούσε να τον θεράνει με τα ζεστά, γδύθηκε...

Και τότε, ο μεγάλος πόνος των ανθρώπων τον έκανε να δει ακόμα ένα όνειρο—τό τελευταίο.

Τον φάνηκε πως άκουσε τα δόντια ενός ποντικού να ροκανίζουν τα αιδερνία σύρματι μιας πηγίδας...

Αισθάνθηκε πως ο ούρανός δεν παρουσιάζονταν πιά μπροστά του, όπως άλλοτε, όταν μία φηγή, λαμπροστολιωμένη αϊθουσα, γεμάτη κόμο που γλεντούσε και που τον έκανε να ντρέπεται...

Όταν πέρασε τα προπύλαια τ' ούρανο κι άνοιχθηκε μία πόρτα μπροστά του, είδε και μέσα μία φύση σαν εξαύλωμένη, γόνιμα λειβάδια όπου βοσκούνταν πλήθος κοπάδια...

— Σε λίγο θάρω κοντά σας. Μά, πιά μπροστά, θέλω να ξεκουρατώ λιγάκι... Άρρωστος τον Κιντούρι να ξεκουραστεί, διάταξε μία γαλήνια φωνή από ψηλά...

Και ο Κιντούρι, χαμογελώντας από την εύτυχία του, άφησε ένα βαθύ στεναγμό από τα στήθη του και έκλεισε τα μάτια...

Η Μαρία περιμένει να δει τον άντρα της να πέρνει και πάλι την άναπνοή του...

— Ο Κιντούρι είναι άξιος να μπει στον ούρανο;... Και οι άγγελιοί αποκρίθηκαν τότε: —Ο Κιντούρι είναι άξιος να μπει στον ούρανο γιατί, ο όλη του τη ζωή, έμαθε να άπαρνιέται τον κάμπο του...

Και τότε, ο μεγάλος πόνος των ανθρώπων τον έκανε να δει ακόμα ένα όνειρο—τό τελευταίο.

Τον φάνηκε πως άκουσε τα δόντια ενός ποντικού να ροκανίζουν τα αιδερνία σύρματι μιας πηγίδας, έβλεπε τα γυαλιστερά ματάκια του μικρού ζώου, τα μαύρα άκίνητα και τρομαγμένα μάτια του, που τον κύτταζαν και κείνα με προσοχή...

«Άλλοίμονο! χάθηκε κάθε έλπίδα! δεν θα ξαναδώ πιά τα παιδάκια μου!», είπε με το νου του ο Κιντούρι που νόμιζε, μές στο παραλήρημά του, ότι ήταν ο ίδιος ο ποντικός...

— Μή φοβάσαι, Κιντούρι. Την τελευταία στιγμή θα σου άνοιξει την πόρτα της παγίδας και θα έλευθερωθής!

Και ο Κιντούρι εγγίκε, αληθινά, από την παγίδα. Ο άνεμος της έλευθερίας άρχισε να φυσάει γι' αυτόν, οι αϊθρίες πόρτες τ' ούρανο άνοιχθηκαν μπροστά του...

— Σε λίγο θάρω κοντά σας. Μά, πιά μπροστά, θέλω να ξεκουρατώ λιγάκι... Άρρωστος τον Κιντούρι να ξεκουραστεί, διάταξε μία γαλήνια φωνή από ψηλά...

Και ο Κιντούρι, χαμογελώντας από την εύτυχία του, άφησε ένα βαθύ στεναγμό από τα στήθη του και έκλεισε τα μάτια...

Η Μαρία περιμένει να δει τον άντρα της να πέρνει και πάλι την άναπνοή του...

— Ο Κιντούρι είναι άξιος να μπει στον ούρανο;... Και οι άγγελιοί αποκρίθηκαν τότε: —Ο Κιντούρι είναι άξιος να μπει στον ούρανο γιατί, ο όλη του τη ζωή, έμαθε να άπαρνιέται τον κάμπο του...

Και τότε, ο μεγάλος πόνος των ανθρώπων τον έκανε να δει ακόμα ένα όνειρο—τό τελευταίο.

Τον φάνηκε πως άκουσε τα δόντια ενός ποντικού να ροκανίζουν τα αιδερνία σύρματι μιας πηγίδας, έβλεπε τα γυαλιστερά ματάκια του μικρού ζώου, τα μαύρα άκίνητα και τρομαγμένα μάτια του, που τον κύτταζαν και κείνα με προσοχή...

Και ο Κιντούρι, χαμογελώντας από την εύτυχία του, άφησε ένα βαθύ στεναγμό από τα στήθη του και έκλεισε τα μάτια...

ΤΑΣΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ

«Ετοι, με γελαστό πρόσωπο με τρόπο γεμάτο λεπτότητα και χάρη...»

Μία εύτυχια γύρω του... Τότερα, θάβλεπε ένα σαλονάκι πρώτ'οινο φώς των κερών με άμπαζούρ...

Μια θαλπωρή στο γύρω περιβάλλο. Να ντρέπεται να πατήσει... Πάλε ο γιατρός στη μέση λές πως διαίθετος όλα με τα πονηρά, μικρά-μικρά ματάκια...

— Ολοσ προσοχή κι' άξιοπρέπεια ο Δήμης. — Σε φωνάξαν, χμ.. δεν πάς μόνος σου ζητώντας.. Λίγο τούχεις;

— Είστε, κύριε.. το.. κι' εγώ κι' η κυρία μου ος έχομε έκτιμήσει με το παραπάνω.. Κάπως, να.., έτσι ιδιαίτερα. Ο Δήμης με τα πόδια καθαλιτά' τό δεξι' λίγο να κουιναίται' θάν έβγαζε τό μαντήλι με λεπτότητα.. Τζέντλεμαν να λένε..

— Χμ.. Λοιπόν, κ. Χρύση, το.. ναι, ναι, εγώ κι' η κυρία μου πολύ.. Χωρίς βέβαια μ' αυτό να ος υποτιμώ.. Άμπα.. κάθε άλλο..

— Ούτε να τό φαντασθήτε!.. Ο Δήμης με τό πόδι άκουμπισμένο στο τραπέζι. Τό χέρι κάποτε στη δεξιά παλάμη' χωρίς να βιάζεται...

— Μά έλάτε στο προκείμενο, κύριε.. Ποιός ο λόγος; Γιατί με καλέσατε τό πρωί με την ύπνερτρα; Δέ θα τό ρωτούσε αυτό βέβαια ποτέ.. Ούτε να τό σκεφτεί..

— Το.. μπά άνθρωπος που την περιμενε και την επιθυμούσε τέτοια πρόσκληση... Σωστή τρέλλα θάταν!.. Ο γιατρός θά δάγκωνε τό κάτω χέλι άπαλά..

— Λοιπόν, κ. Χρύση.. Η πόρτα θάνοιγε λεπτά-λεπτά. Μία κυρία πολύ κομιλωφ, άριστοκρατικήτατη, όλο χάρες..

— Μεταξούσε κάλτσες, μενταγιόν, αυστηρή κόμμωση. Να ντρέπεται να την κυττάς στο στόμα. Ο γιατρός λίγο δυσαρεστημένος άπ την έκτακτη διακοπή..

— Το.. φφφ... Ά.. η κυρία μου. Ο κύριος Χρύσης, από πολλά χρόνια γείτονας μας και για πρώτη φορά επισκέπτης μας..

ώς θα τον φώναζε ο γιατρός με τό στενό παντελόνι και τό σημάδι κάτω άπ' τάρισταρο μάτι. Τρία διπλώματα : Άθηνών, Κωνσταντινούπολεως, Ηρισίων. Έγραφε η πινακίδα στο μπαλκόνι.

«Ετοι, με γελαστό πρόσωπο με τρόπο γεμάτο λεπτότητα και χάρη...»

Μία εύτυχια γύρω του... Τότερα, θάβλεπε ένα σαλονάκι πρώτ'οινο φώς των κερών με άμπαζούρ...

Μια θαλπωρή στο γύρω περιβάλλο. Να ντρέπεται να πατήσει... Πάλε ο γιατρός στη μέση λές πως διαίθετος όλα με τα πονηρά, μικρά-μικρά ματάκια...

— Ολοσ προσοχή κι' άξιοπρέπεια ο Δήμης. — Σε φωνάξαν, χμ.. δεν πάς μόνος σου ζητώντας.. Λίγο τούχεις;

— Είστε, κύριε.. το.. κι' εγώ κι' η κυρία μου ος έχομε έκτιμήσει με το παραπάνω.. Κάπως, να.., έτσι ιδιαίτερα. Ο Δήμης με τα πόδια καθαλιτά' τό δεξι' λίγο να κουιναίται' θάν έβγαζε τό μαντήλι με λεπτότητα.. Τζέντλεμαν να λένε..

— Χμ.. Λοιπόν, κ. Χρύση, το.. ναι, ναι, εγώ κι' η κυρία μου πολύ.. Χωρίς βέβαια μ' αυτό να ος υποτιμώ.. Άμπα.. κάθε άλλο..

— Ούτε να τό φαντασθήτε!.. Ο Δήμης με τό πόδι άκουμπισμένο στο τραπέζι. Τό χέρι κάποτε στη δεξιά παλάμη' χωρίς να βιάζεται...

— Μά έλάτε στο προκείμενο, κύριε.. Ποιός ο λόγος; Γιατί με καλέσατε τό πρωί με την ύπνερτρα; Δέ θα τό ρωτούσε αυτό βέβαια ποτέ.. Ούτε να τό σκεφτεί..

— Το.. μπά άνθρωπος που την περιμενε και την επιθυμούσε τέτοια πρόσκληση... Σωστή τρέλλα θάταν!.. Ο γιατρός θά δάγκωνε τό κάτω χέλι άπαλά..

— Λοιπόν, κ. Χρύση.. Η πόρτα θάνοιγε λεπτά-λεπτά. Μία κυρία πολύ κομιλωφ, άριστοκρατικήτατη, όλο χάρες..

— Μεταξούσε κάλτσες, μενταγιόν, αυστηρή κόμμωση. Να ντρέπεται να την κυττάς στο στόμα. Ο γιατρός λίγο δυσαρεστημένος άπ την έκτακτη διακοπή..

— Το.. φφφ... Ά.. η κυρία μου. Ο κύριος Χρύσης, από πολλά χρόνια γείτονας μας και για πρώτη φορά επισκέπτης μας..

Έκείνη μία γκριμάτσα ευχαρίστησης. Χειραφία όλο διάχυση — Χαίρω πολύ... — Τη μητέρα σας... Ά... πολύ καλή ή κυρία Χρύση... Τά σέβη μου! Ένα μαλακό χεράκι... Ο Δήμης. Πολύ κομιλωφ κύριος — ή κυρία, κουμπώνοντας τό ζακέ' ο γιατρός δυσαρεστημένος' μία βαθεία γκριμάτσα στενοχώρας. Λίγη σιωπή.

Η κυρία θά κυττά τα χέρια της' ύστερα ένα κάντρο του τούχου' ο γιατρός, τά πόδια του, τό παπούτσι... — Άν'έλ... Να μάς έτοιμάσουν τό σοάι.

Ο Δήμης να σκέφτεται. Άν'έλ... και γαλλικά... Η κυρία φεύγει. Όλο χάρη. Ο ήχος του φουλάρ της...

Ο γιατρός ξεκουρασμένος πάλε. Η πρώτη άπλότητα και καλοσύνη. — Λοιπόν, κ. Χρύση, χωρίς να με παρεγγήσετε... όπηρε κι' εγώ νέος όπως ή Άν'έλ... Δέν πιστεύω να μη μάς άναγνωρίζετε κάποια περισσότερα πείρα της ζωής...

Ο Δήμης θά κουνά τό πόδι νευρικά' μία έξαψη. Τό βλέμμα του στο τασάκι του τσιγάρου.

Ο γιατρός πάλε: — Τό εύτύχημα, κ. Χρύση, ότι μπορέσαμε να συνεννοηθούμε με την Άριάδνη... Λίγη παύση.

— Είστε, σωστό μαρτύριο τώρα τελευταία. Η Άριάδνη πο; Στην κάμαρά της. Μία άγονία, άνορεξία, άδιαθεσία. Ούτε στα κοσμικά πιά.

Ο Δήμης δεν μπορούσε να σκεφτεί πιά πολύ' έως έκει πήγαινε ο νοός του. — Τότερ' από λίγον καιρό πρόθετε κι' άλλη σκηνή ή άλλαζε την κυρία με την κόρη της' τό σαλόνι με τό παράθυρο της Άριάδνης.

Ετσι φανταζόταν πάντα σαν λοξοκύταζε άπ' τό παράθυρό του. Οι ίδιες σκηνές, ζωντανές άπ' τη φαντασία του, έστυλιζόνταν κάθε τόσο. Κάποτε γύριζε τό βλέμμα του άλλου, με μία ειρωνεία στο πρόσωπο...

— Πώς χάνω τό ήθικό μου με τό παραμικρό... Άπελπίζοντα. Ήταν δυστυχημένος εκείνη τη στιγμή.

Τά μάτια του στρέφονταν προς τ' άπειρο... Σ' ένα θαμπό, μακρυνό... που τό ποθοσαν..

Τότερα περχνόνταν στα χείλη του έν' άλαφρό μειδιάμα' μία εύτυχία... — Έτσι είναι, ναι' όπως τά φαντάζομαι. Δέν μπορεί... Και χαϊρόταν! Έτρεψε τα χέρια κι' έκλεισε τό παράθυρο.

Γελούσε, όλος διάθεση, λείγια, ως τό βράδυ... Τότες ήθελε να σκεφτεί κι' έξω άπ' τον κύκλο αυτό.

ΑΡΒΙΑ ΓΙΑΡΝΕΦΕΛΤ

ΑΠΟΓΙΟΜΑΤΙΝΟ

Άργά-άργά, κατά τό βράδυ, Άγαπημένη μου Μαριώ, Πετρά ο νοός και ή καρδιά μου Πιτό τό μικρό σου τό χωριό.

Άργά-άργά, σαν τα γελάδια Άπό τό βόσκημα γυρούν Κι' άπ' τ' άδειασμένο μεσοχώρι Όκνά και ράθυμα περνούν.

Άργά, την ώρα που άνάπτουν Τά καντηλάκια οι κορασιές Και μοιάζει τό χωριό σου σάμπως Νάχη χιλιάδες έκκλησιές.

Άργά-άργά, κατά τό βράδυ, Άγαπημένη μου Μαριώ, Πετρά ο νοός και ή καρδιά μου Προς τό μικρό σου τό χωριό.

Και σε τηρά καθός πηγαίνεις Στην κούα βούση για νερό, Μη σε παραφυλάξη κάνα Παλληκαράκι δροσερό.

ΝΙΚ. Δ. ΠΑΠΑΣ

J. B. JACOBSEN

Η ΚΥΡΙΑ ΦΕΝΣ

Στο χαριτωμένο κηπαράκι πίσω απ' τὸ παλιὸ παλάτι τῶν παπῶν στὸ Ἀδιγγιὸν βρίσκεται ἕνας πάγκος, ἀπ' ὅπου ἔχει κανεὶς τὴν ὠραιότερη θέα στὸ Ροδανό, στὶς λουλουδοσπαρμένες ἀκτὲς τῆς Ντυράνης, στὸς λόφους καὶ τὰ χωράφια καὶ σ' ἕνα μέρος τῆς πόλης.

Ἐνα ἀπομεινόμερο τοῦ Ὀκτώβρη κἀθόταν στὸν πάγκο τοῦτο δὴ δανίδες, ἡ κυρία Φένς, χήρα, κι' ἡ κόρη τῆς ἢ Ἐλλινωρ.

Ἄν κι' ἦταν δυό-τρεὶς μέρες ἐδῶ κι' ἂν καὶ γνόφισαν κιάλας τόσο καλὰ τὴ θέα ποὺ ἀπλώνονταν μπροστά, πάλι μέναν τώρα καὶ καὶ θαύμαζαν πῶς τέτοια ἦταν ἡ Προβηγγία.

Πραγματικά ἢ Προβηγγία! Ἐνα λασπωμένο ποτάμι μ' ἀτέλειωτες ἀκτὲς ἀπὸ ψιλλὴ ἄμμο καὶ γκριζὰ χαλικιάκια, ὑστερα ἔφαρ χωράφια χωρὶς κανένα χορταράκι, ἔφαρ πλαγιές, ἔφαρ λόφοι καὶ οκονοιμένοι δρόμοι, ποὺ καὶ ποὺ σιμά στ' ἄσπρα σπίτια λίγα μαῦρα δέντρα, ἐντελῶς μαῦροι θάμνοι καὶ μαῦρα δέντρα. Πάνω ἀπ' ὅλα τοῦτα καθαρὸς φωτόλουστος οὐρανὸς ποῦκταν τὰ πάντα ἀκόμα πιὸ ὄχρὰ, ἀκόμα πιὸ ἔφαρ καὶ κορασιότικα, οὔτε ἴχνος χορτασμένου χρώματος, ὅλο πεινασμένοι, βασιανομένοι ἀπ' τὸν ἥλιο χρωματισμοί, κανέναν ἦχος στὸν ἀέρα, οὔτε δρεπάνι νὰ κόβῃ τὸ χόρτο, οὔτε κάρρο νὰ τρίξουν οἱ ἄρμολοι τοῦ στο δρόμο κι' ἢ πολιτεία ἀπ' τίς δυὸ μεριεὶς σὰν χτισμένη ἀπὸ σιωπές, με' τὸς μεσημεριότικα ἡσυχοῦς δρόμους, τὰ βουδά σπύτια ποὺ κάθε τους παντζούρι, κάθε τους γρίλλια ἦταν κλειστὴ σπύτια π' οὔτε βλέπουν οὔτε ἀκοῦν.

Ἡ ἄτονη μονοτονία δὲ γανοῦσε παρὰ ἕνα ἔλαφρο ρεζιγνωρισμένον χαμόγελο στὸ πρόσωπο τῆς κυρίας Φένς, ὅμως τὴν Ἐλλινωρ τὴ νεύριζε φανερά ὄχι εὐθυμῆ νευρικότητα, μὰ λυπητερή, ἀποκαωμένη, τέτοια ποὺ μὰς πιάνει ὅταν βρέχῃ ὀλημερίς καὶ λὲς καὶ καταβάνουν βροχὴ ὅλες μαζί οἱ θλιβερές μας σκέψεις, ἢ ὅταν ἀγιάτρευτα βαρυστημένον ἀκοῦμε τὸ ἠλίθιο παρηγοροτικὸν κανενὸς ρολοιοῦ τοῦ τοίχου, ἢ σὰν βλέπουμε καὶ ξαναβλέπουμε τὰ λουλούδια τοῦ χαλινοῦ μας κι' ἢ παλιὰ ἀλυσίδα τῶν κουρελιασμένων μας ὄνειρων τριγυρίζῃ στὸ μυαλὸ μας καὶ σπάνη καὶ ξαναδένεται καὶ σπάνη πάλι. Καὶ σωματικά ἀκόμα τὴν πείραζε αὐτὸ τὸ τοπίο, κόντευε νὰ χάσῃ τίς αἰσθήσεις τῆς. Τὴν εἶχαν σήμερα πολιρκήσει οἱ θύμησες μὲς ἐπιπέδων ποῦξε σπάζει, καὶ θύμησες γλυκῶν ὄνειρων ποὺ τώρα ἦταν μόνο ἐτοιμοθάνατα, γλυκανάλατα ὄνειρα κοκκινίζῃ νεροπλασμένη σὰν τὰ θυμόταν κι' ὅμως ποτὲς δὲ μπορούσε νὰ τὰ ξεχάσῃ. Καὶ τί σχέση ἔχταν ὅλα αὐτὰ με' τοῦτο τὸ τοπίο; Τὸ χτύπημα τῆ βροχῆς μακρὰ ἀπὸ δῶ, σὲ γνῶριμο περιβάλλον, στὰ θολὰ νερά, κάτω ἀπ' τ' ἀνοιχτοπράσινα δέντρα, κι' ὅμως κάθε ξέρως λόφος τῶλεγε καὶ κάθε σπύτι με' τὰ

πράσινα παραθυρόφυλλα τῶξερ.

Ἡ παλιὰ λύπη γιὰ τίς νέες καρδιές, νὰ τὴν εἶχε βρῆ, ἀγάπησε κάποιον καὶ νόμιζε πῶς τὴν ἀγαπᾷ καὶ κείνος, κι' ὑστερα ξαφνικά διάλεξε μὴν ἄλλη, γιὰτί; γιὰτί; τί τοῦξε κάνει; πῶς εἶχε ἀλλάξει, δὴν ἦταν ἢ ἴδια; κι' ἐπαναλάβαινε τίς αἰώνιες ἐρωτήσεις. Οὔτε μὴ λῆξῃ δὴν εἶχε περὶ τῆς μητέρας τῆς, ὅμως κείνη τὰ κατάλαβε ὅλα καὶ τῆς φέρθηκε τόσο λεπτά οἱ περιποιήσεις αὐτῆς τῆς ἔξοικιζαν τὴν καρδιά, τὸ κατάλαβε κι' αὐτὸ ἢ μητέρα τῆς καὶ τότε φύγανε.

Ὅλο τὸ ταξίδι ἔγινε μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ξεχάσῃ αὐτὴ.

Ἡ κυρία Φένς δὴν εἶχε ἀνάγκη νὰ τρομάξῃ τὴν κόρη τῆς κοιτάζοντάς τὴν κατάματα γιὰ νὰ καταλάβῃ ποὺ βρίσκονταν τὸ μυαλὸ τῆς, μόνον παρακολουθώντας τὸ νευρικὸ χερσὶ ποὺ ἀπελιπιομένα βασιτοῦσε τὰ κάγκελα τοῦ πάγκου, ποὺ κάθε στιγμὴ ἀλλάζε θέα σὰν τὸν βαρυστημένο ποὺ στριγογυρίζει στὸ κρεβάτι τοῦ τὸ ζεστό, ἤξερε τὸ κουρασμένο βλέμμα τῶν ματιῶν τῆς, πῶς ἢ λεπτὴ φυσιογνωμία τῆς ἔτραψε, πῶς ὄχρῃ τὴν ἔκανε ὁ πόνος, πῶς ἀρρωστιάρικα μαύριζαν οἱ φλέβες κάτω ἀπ' τὸ διάφανο δέρμα τῶν μεληγγιών.

Πονοῦσε τόσο τὴν κορούλα τῆς καὶ τόσο θὰ ἤθελε νὰ τὴν εἶχε ἀκουμπισμένη στὸ στήθος τῆς δὴ τῆς πῆ τὰ πιὸ τρυφερά παρηγορητικά λόγια ὅμως πίστευε πῶς ὑπάρχουν λύπες ποὺ πρέπει νὰ πεθαίνουν στὰ κρυφὰ καὶ ποὺ δὴν πρέπει νὰ εἰπωθοῦν με' λόγια, οὔτε μεταξὺ μάννας καὶ κόρης, ὅσο ἀργότερα, μὴ μέρη σ' ἄλλο περιβάλλον, σὰν ὅλα θάνατι χαρὰ κι' εὐτυχία, νὰ μὴν ὑπάρχουν τὰ λόγια αὐτὰ σὰν φραγμὸς, σὰ καὶ ποὺ βραβαίνει, ποὺ δεσμεύει, γιὰτί κείνος ποὺ τάπε θὰ τὰκούη νὰ ψιθυρίζουν στὴ μνήμη τοῦ ἄλλου, θὰ τὸν σκέφτεται σχολαστικὰ στὰλλουνοῦ τίς σκέψεις. Φοβότανε ἀκόμη μήπως θῆλαπτε τὴν κόρη τῆς κίνωντας τῆς εὐκολες τίς ἐκμυστηρεσιές, δὴν ἤθελε, νὰ κοκκινίξῃ μπροστά τῆς ἢ Ἐλλινωρ, δὴν ἤθελε ὅσο κι' ἂν θὰ τὴν ἐλάφρανε, νὰ τὴν βοηθήσῃ στὴν ταπεινώση νὰπλώσῃ τίς πιὸ ἀπόκρυφες γωνιές τῆς ψυχῆς τῆς στὰ μάτια ἐνός ἄλλου τοῦναντίον, ὅσο βαρὺ κι' ἂν ἦταν καὶ γιὰ τίς δυὸ τους, εὐχαριστοῦσαν νὰ ξαναδρίσκῃ στὴν κόρη τῆς τὴν ἴδια τὴ δικὴ τῆς τὴν ψυχικὴ εὐγένεια.

Μιὰ φορὰ—μιὰ φορὰ πρὶν πολλὰ χρόνια, σὰν ἦταν καὶ κείνη κοπέλλα δεκαοχτὼ χρονῶν—εἶχε ἀγαπήσει κι' αὐτὴ μ' ὄλη τῆς τὴν ψυχὴ, μ' ὄλη τῆς τὴν καρδιά, με' κάθε τῆς σκέψῃ καὶ δὴν ἦταν γραφτὸ νὰ γίνῃ, δὲ μπορούσε νὰ γίνῃ κείνος δὴν εἶχε νὰ μὲς προσφῆξῃ παρὰ τὴν πίστη του, τὴν ἀφοσίωσή του, οἱ ἀρραβῶνες τους διαωνίζονταν, κι' ὑπῆρχαν καταστάσεις στὴν οἰκογένειά τῆς ποὺ δὴν ἐπέτρεπαν ἀνωμολίες. Πῆρε λοιπὸν κείνον ποὺ τῆς δῶσαν, κείνον ποῦταν κύριος τῶν καταστάσεων τούτων. Παντρεύτηκαν, γεννήθηκαν τὰ παιδιὰ, ὁ Τάγγες, ὁ γιὸς τῆς, ποῦταν κι' αὐτὸς δῶ στὸ

Ἀδιγγιόν, ἢ κόρη τῆς ποῦταν πλάϊ τῆς κι' ἔγινε ἢ ζωὴ τῆς πολὺ καλύτερη, πολὺ πιὸ χαρούμενη ἀπ' ὅτι εἶχε φανταστεί. Ὅκτὼ χρόνια πέρασαν ἔτσι· τότε πέθανε ὁ ἄντρας τῆς καὶ λυπήθηκε κατὰκάρδα γιὰτί εἶχε συμπιθίσει αὐτὴ τὴ λεπτὴ φύση ποὺ με' δυνατὴ, ἐχθιστικὴ ἀγάπη, σχεδὸν ἀρρωστιάρικα, ἀγαποῦσε καθέναν ποὺ συγγενικά ἢ με' οἰκογενειακοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀνῆκε, τὸν ἄνθρωπο κείνο ποὺ ἀπ' τὸν ἔξω κόσμο δὴν τὸν ἐνδιέφερε παρὰ ἢ γνῶμη του, τίποτ' ἄλλο.

Ἐστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ ἄντρα τῆς εἶχε ἀφοσιωθεί πολὺ στὰ παιδιὰ τῆς, χωρὶς ὅμως νὰ κλεισθῆ στὸς τέσσαρες τοίχους, εἶχε λάβει μέρος στὴν κοσμικὴ ζωὴ, ὅπως ἦταν πολὺ φυσικό γιὰ μιὰ τόσο νέα καὶ εὐπορὴ χήρα. Τώρα ὁ γιὸς τῆς ἦταν εἰκοσιενὸς χρονῶν κι' ἢ ἴδια πλησίαζε τὰ σαράντα. Ἦταν ὅμως ἀκόμα ὄρατα, οὔτε μιὰ ἄσπρη τρίχα στὰ πικρὰ καστανοξανθα μαλλιά τῆς, οὔτε μιὰ ρυτίδα γύρω ἀπ' τὰ μεγάλα εἰλικρινὴ μάτια, καὶ τὸ κορμὶ τῆς λυγρὸ μὲ κανονικὲς γιομάτες γραμμῆς. Τὰ δυνατὰ κι' εὐγενικά χαρακτηριστικά τῆς εἶχαν γίνε ποὺ ἄρα ἀπ' τὸ πιὸ σκοῦρο χρώμα ποὺ τῆς εἶχαν δώσει: τὰ χρόνια. εἶχε ὅμως μιὰ γλυκὰ τὸ χαμόγελο ποὺ σχηματίζονταν γύρω ἀπ' τὰ καλοφτυγμένα χεῖλια τῆς, τὸ γλυκὸ δλέμμα τῶν κατασπῶν ματιῶν τῆς ἦταν σχεδὸν σαγηνευτικὰ νεανικό. Καὶ πάλι ἦταν ἢ σοβαρὰ καμπύλη τοῦ μᾶγουλου, τῆς ὄριμης γυναικῆς τὸ θεληματικὸ ἐκφραστικὸ πηγυθόν.

«Ἐρχεται ὁ Τάγγες», εἶπε ἢ κυρία Φένς στὴν κόρη τῆς σὰν ἀκούσε γέλοια καὶ θανικὲς κουβέντες ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ τῶν πικρῶν θάμων.

Ἡ Ἐλλινωρ συνήρησε.

Καὶ νὰ ὁ Τάγγες με' τὸς Κασταγγερ, τὸ μεγαλύτερο Κασταγγερ, ἀπ' τὴν Κοπεγγάχη, με' τὴν ἀδερφὴ του καὶ τὴν κόρη του, ἢ κυρία του ἦταν ἄρρωστη στὸ ξενοδοχεῖο.

Ἡ κυρία Φένς με' τὴν Ἐλλινωρ κάμαν θέση γιὰ τίς δυὸ κυρίες, οἱ κύριαι προσέβαθησαν μιὰ στιγμὴ νὰ κουβεντιάσουν ὄρθοι, ὅμως γρήγορα τοὺς τράβηξε στὸ πεζούλακι στὴν ἄκρη τοῦ λουτρόου, κι' ἔτσι καθισμένοι ὅλοι δὴν ἔλεγον παρὰ λίγα λόγια, γιὰτί ἢ παρέα ποῦρθε τελευταία ἦταν κουρασμένη ἀπὸ μιὰ ἐκδρομὸν με' τὸ τραῖνο στὶς τριανταφυλλένιες ἐξοχές.

«Αἱ, αἱ! φώναξε ὁ Τάγγες καὶ κτύπησε με' τὸ χέρι του τὸ ἀνοιχτόχρωμα πανταλόνι του, δέστε κατ'!».

Κοίταξαν.

Στὸ ἔξω τοπίο φάνηκε ἕνα σύγνεφο σκόνη, μιὰ γκαμπαρτίνα κι' ἕνα ἄλογο. «Ἔναι ὁ Ἐγγλέζος ποὺ σοῦλεγα, ποῦρθε προχτές, εἶπε ὁ Τάγγες στὴ μητέρα του. Ἐῶταε καθάλλα;» γύρισε στὸν Κασταγγερ.

Ὁ καθάλλαρης χάθηκε. Σηκώθηκαν καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ ξενοδοχεῖο.

Αὐτοὺς τοὺς Κασταγγερ τοὺς εἶχαν συναντήσει στὸ Μπελφόρτ κι' ἐπειδὴ θάκωναν τὸ ἴδιο ταξίδι—νότια Γαλλία, Ριβιέρα—πήγανταν μαζί ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ἐδῶ στὸ Ἀδιγγιὸν σταμάτησαν κι' οἱ δυὸ οἰκογένειες, οἱ Κασταγγερ γιὰτί τῆς κυρίας τῆς πόνεσαν οἱ φλέβες, οἱ Φένς γιὰτί ἢ Ἐλλινωρ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἀνάπαψη.

Ὁ Τάγγες ἦταν ἐνθουσιασμένος μ' αὐτὴ τὴ ζωὴ γιὰτί ἐρωτευόταν κάθε μέρα ὅλο

καὶ πιὸ ἀθεράπευτα τὴν χαριτωμένη Ἴντα Κασταγγερ ἢ κυρία Φένς ὅμως δὴν ἦταν τόσο ψυχριστικὴ, γιὰτί νὰ μὲν ὁ Τάγγες ἦταν πολὺ σοβαρὸς καὶ ἐξελιγμένος γιὰ τὴν ἡλικία του, ἀλλὰ δὴν ἦταν καὶ βία νάρραβωνιστὴς κι' ὑστερα αὐτὸς ὁ Κασταγγερ. Ἡ Ἴντα ἦταν θαυμάσιο κοριτσάκι, ἢ μητέρα τῆς πολὺ μορφωμένη κυρία ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια κι' ὁ Κασταγγερ ὁ ἴδιος καὶ πλούσιος καὶ καλὸς, μὰ εἶχε κατὶ τὸ γελοῖο, ἔδλεψε ἕνα χαμόγελο ἢ ἕνα παίξιμο στὰ μάτια τοῦ κόσμου ἅμα γινόταν λόγος γιὰ τὸν μεγαλύτερο Κασταγγερ. Ἦταν τόσο φουριόζος, ἐνθουσιώδης καὶ μ' ἕναν τόσο εἰλικρινὴ τρόπο, τόσο θορυβώδεια καὶ αὐτὸ ἦταν ἢ αἰτία, γιὰτί τώρα ἀκριβῶς ἀπαιτεῖται τὴν διακρίση στὴν ἐκδήλωση τῶν ἐνθουσιασμῶν. Μὰ τῆς κυρίας Φένς δὴν τῆς ἄρεσε νὰ σκέφτεται πῶς θὰ μιλοῦσαν γιὰ τὸν πεθερὸ ποὺ γυιοῦ τῆς με' παίξιμο τοῦ ματιοῦ, με' χαμόγελο στὸ στόμα, γι' αὐτὸ ἢ στάση τῆς ἀπέναντι στὴν οἰκογένεια Κασταγγερ ἦταν λίγο ψυχρὴ, πρὸς μεγάλη λύπη τοῦ ἐρωτευμένου Τάγγες.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρῶτ ὁ Τάγγες κι' ἢ μητέρα του πῆγαν νὰ ἐπισκεφτοῦν τὸ μικρὸ μουσεῖο τῆς πόλης. Βρήκαν τὴν ὀξυπόρτα ἀνοιχτὴ, ἀλλὰ τίς πόρτες τῶν συλλογῶν κλειστές, τὸ κουδονίσμα πῆγε χαμένο. Ἀπὸ τὴν ἀλλόπορτα ἔμπαινε κανεὶς στὴν ὄχι πολὺ μεγάλῃ ἀλλῃ ποῦταν περιτριγυρισμένη ἀπὸ μιὰ σειρά τῶν φρεσκοκαθεστωμένων ποὺ οἱ κοντόχροντοι στυλοὶ τῶν ἐνθωνόντων μὲ σιδερένια κάγκελα.

Γύριζαν καὶ κοίταζαν ὅσα ἦσαν ἐκτεθειμένα στὸς τοίχους: ρωμαϊκὰ μνημεῖα, κομματὰ σαρκοφάγων, ἕνα ἀκέφαλο ἀγάλμα, δυὸ σπόνδυλοι μῆς φάλακας, καὶ κάμποσες ἄλλες ἀρχειονομικὲς λεπτομερείες. Ὅλα αὐτὰ καμῆλια εἶχαν φρέσκα ἴχνη τῆς ἀσεβοσκόκουπας τοῦ σοβατῆ.

Φτάσαν πάλι στὴν εἴσοδο.

Ὁ Τάγγες πετάχτηκε πάνω νὰ δεῖ μὴν τυχόν κι' εἶχε ἔρθει κανεὶς νὰ τοὺς ἀνοίξῃ κι' ἢ μητέρα του ἔκανε βόλτες πλάϊ τοὺς στυλοῦς.

Σὰν ἔφτανε στὴν ἀλλόπορτα φάνηκε ἀκριβῶς μπροστὰ τῆς ἕνα ψιλό: κύριος με' γένεια καὶ ἠλιοκαμμένο πρόσωπο. Κρατοῦσε ἕναν δηγὸ στὸ χέρι, ἀφογκράστηκε καὶ πίσω κι' ὑστερα τὴν κοίταξε. Κείνη θυμήθηκε ἀμέσως τὸν χριστιανὸ Ἐγγλέζο.

«Παρντόν, κυρία», ἄρχισε με' ἕφος ἐρωτηματικὸ κι' ἔβγαλε τὸ καπέλο του.

«Ἔμαι ἔξηνη», ἀπάντησε ἢ κυρία Φένς. «δὲ φαίνεται νὰναί κανεὶς δῶ, ἀλλὰ ὁ γυιὸς μου πετάχτηκε πάνω νὰ ἰδεῖ...».

Αὐτὲς οἱ λέξεις ἀνταλλάχτηκαν γαλλικά. Τὴ στιγμὴ αὐτὴ φάναι κι' ὁ Τάγγες.

«Ψυχὴ ποθενα! γύρισε παντοῦ, μπήκα καὶ σὲ μιὰ κἀμαρα κατοικημένη».

«Ἀκούω» εἶπε ὁ Ἐγγλέζος, αὐτὴ τὴ φορὰ θανικά, «πῶς ἔχω τὴν εὐχαρίστηση νὰ βρίσκουμαι με' συμπαιρωτές».

Χαιρέτησε πάλι καὶ τραβήχτηκε λίγα βήματα, σὰν γιὰ νὰ δεῖξῃ πῶς τὸ εἶπε αὐτὸ μόνο γιὰ νὰ ἔξερουν πῶς τὰ καταλάβαινε τί λέγανε ὅμως ἔφανον πλησιάζει περισσότερο ἀπὸ πρῶτα, με' μιὰ ἀγωνιώδη, συγκυνημένη ἐκφραση στὸ πρόσωπό του, κι' εἶπε:

«Μοῦ φαίνεται πῶς εἶμαστε παληοὶ γνῶριμοι, κυρία».

«Ἔιστε ὁ Ἐμὶλ Τόρμπρεγγερ;» καὶ τοῦδωκε τὸ χέρι τῆς. Κείνος τὸ ἀρπάξε. «Ναί, ἐγὼ εἶμαι», εἶπε χαρούμενος, καὶ σεῖς εἶστε!..».

Τὰ μάτια του ἦταν σχεδὸν δακρυσομένα ἐνῶ τὴν κοιτοῦσε.

Ἡ κυρία Φένς σύστησε τὸ γιὸ τῆς.

Ὁ Τάγγες ποτὲ στὴ ζωὴ του δὴν εἶχε ἀκούσει νὰ γίνεταί λόγος γι' αὐτὸν τὸν Τόρμπρεγγερ, μὰ δὴν ἔδωσε καμμιά σημασία, σκεφτόταν μόνο πῶς ὁ χρεσινὸς καθάλλαρης βρέθηκε νὰναί Δανὸς, καὶ σὰν ἔγινε μιὰ σιωπὴ καὶ ἔπρεπε κάποιος νὰ μιλήσῃ δὲ μπόρεσε νὰ κρατηθῇ:

«Καὶ γὰ ποὺ χτέξ ἔλεγα πῶς μοιάζετε με' καθάλλαρη κοκκινόδερμο».

Αὐτὸ ὁ Τόρμπρεγγερ τὸ βρήκε ἀρκετὰ ἀληθινὸ γιὰτί, καθὼς εἶπε, εἰκοσι ἕνα χρόνια εἶχε ζήσει στὶς στέπες τῆς Λαπλάτα, καὶ ὅλο τοῦτο τὸν καιρὸ τὸν εἶχε περάσει πιότερο στὴν ῥάχες τῶν ἀλόγων παρὰ στὰ πόδια του.

Καὶ τώρα εἶχε γυρίσει στὴν Εὐρώπη!

Ναί, τώρα εἶχε πούλησε τὰ χτήματά του καὶ τὰ πρόβατα του κι' ἦρθε νὰ γυρίσῃ τὸν παλιὸ κόσμο ποὺ αὐτονοῦ ἦταν παιδί! ὅμως, ντρεπόταν ποὺ τὸλεγε, πολλὰς φορὲς τῶρικα πολὺ βαρετὸ πρῶμα νὰ ταξιδεύει ἔτσι γιὰ διασκέδαση.

Μήπως ἀποχρητοῦσε τὰ χτήματά του; Ὅχι, ποτὲ δὴν τὸν συγκράτησαν τόποι καὶ χῶρες, φαίνεται πῶς μόνο τοῦλεψε ἢ καθημερινὴ δουλειά.

Ἐτσι κουβεντιάσαν κάμποσο. Ἐπὶ τέλους ἦρθε ὁ φύλακας, ἰθρυμένος καὶ λαχανιασμένος, με' λάχανα στὴν ἀγκαλιά του καὶ κατακόκκινες ντομάτες στὰ χέρια, τοὺς ἀνοίξε καὶ μπήκαν. Μιὰ μικρὴ κι' ἀσήμαντη συλλογὴ πινάκων ὅπου πῆραν τὴν πιὸ ἀμυρῆ ἐντύπωση γιὰ τὰ κίτρινα ἀπειλητικὰ σύμφερα, καὶ τὰ μαῦρα νερά τοῦ γέρου Βαρνέ σ' ἀντιστάθμισμα ὅμως διηγῆθηκαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο τὴ ζωὴ του ἀπὸ τότε ποὺ χώρισαν.

Γιὰτί νὰ, αὐτὲς ἦταν πῆγαποδες τὸν καιρὸ ποὺ τὴν δεσμεψαν με' τὸν ἄλλο. Στὶς μέρες ποὺ ἀκολούθησαν, ποὺ ὅλο ἦταν μαζὶ, κι' ἢ ἄλλοι, με' τὸ αἰσθημα ὅτι τόσο παληοὶ φίλοι θάχαν πολλὰ νὰ κουβεντιάσουν, τοὺς ἔβριαν τόσο συχνὰ μόνους, στὶς μέρες κείνες ἐνοιωσαν γρήγορα κι' οἱ δυὸ τους πῶς ὅσο κι' ἂν τὰ χρόνια τοὺς εἶχαν ἀλλάξει, οἱ καρδιές τῶν δὴν εἶχαν ξεχάσει τίποτα.

Ἴσως πρῶτος νὰ τῶνοιωσε κείνος, γιὰτί τὸν ξανάπιασε ἀμέσως ἢ συναισθηματικὸτητα τῶν νεανικῶν του χρόνων με' τίς ἐλεγεσιακὲς τῆς ἐπιθυμίας, καὶ τὸν πείραξε αὐτὸ, ὁ ὄριμος ἄντρας στεχωρίσαν ἔτσι με' μῆς νὰ χῆνῃ τὴν ἡσυχία, τὴν αὐτοπεποίθησή ποὺ με' τὸν καιρὸ εἶχε ἀποκτήσει, καὶ θῆθελε ἀλλοιωτικὴ τὴν ἀγάπη του, θὰ τὴν ἤθελε πιὸ ἀξιοπρεπὴ, πιὸ συγκυρητικὴν.

Κείνη δὴν ἐνοιωθε τὸν ἑαυτὸ τῆς πιὸ νέο, ἀλλὰ σὰν στὴν ψυχὴ τῆς νᾶξε ἀνοίξει ἕνας σταματημένος χειμαρρὸς δακρῶν ποὺ ἔτρεχε πάλι κι' ἦταν εὐτυχία καὶ ἐλαφρύριμα τὸ κλάμα, τὰ δάκρυα αὐτὰ τῆς γεννοῦσαν ἕνα αἰσθημα πλοῦτου, σὰν νᾶξῆσε πιὸ πολὺ καὶ σὰν ὅλα ἔχταν πιὸ μεγάλῃ ἀξία στὸ τίλο: ἕνα αἰσθημα ξαναειώματος.

Μιὰ βραδυὰ ἢ κυρία Φένς εἶχε μείνει μόνη, ἢ Ἐλλινωρ εἶχε πέσει ἀπὸ νωρίς, ὁ Τάγγες ἦταν στὸ θέατρο με' τοὺς Κασταγγερ. Κουρασμένη πιά ἀπ' τὸ μισοσκόταδο

Γιὰ ἄλλα πράγματα. Νὰ, ὅπως ὅλοι... — Μὰ δὴν ἔχει ἄλλα νὰ σκεφτῇ κανεὶς; Ντρεπόταν καὶ λίγο. Ἐστερα παρηγοριόταν — Μπορεῖ κι' οἱ ἄλλοι νὰ λένε τὰ ἴδια... Καὶ λυπόταν στὴν ἴδεα αὐτὴ ἢ ἤθελε τὰ δικὰ του νᾶναί πρωτότυπα, ἰδιόρρυθμα, νὰ μὴν τυχαίνον στὴ ζωὴ τοῦ καθενός..

Ἐνα μεσημέρι κατεβαίνοντας ἀπ' τὸ λεωφορεῖο γιὰ τὸ σπίτι. Τὰ μάτια του πάλ' ἔκει, στὸ γκριζὸ παράθυρο.

Τ' ἀγάπαγε τὼς συνηθίσει τόσο τὸ μάτι του, σὰν κατὶ ἀπ' τὴ ζωὴ του, ἀπ' τὸν ἑαυτὸ του. Δέκα βήματα τὸν χωρίζαν κῦταξε γιὰ τελευταία φορὰ. Δυὸ λεπτά χερσὶκα φάνηκαν τὰ κουρενιακά τραβήχτηκαν.

Ἐνα χαμόγελο στὸ χλωμοκίμενο πρόσωπό του, τόνα χέρι στὴν τσέπη. Προσπάθησε νὰ πάρῃ πῶς πάλι ἔφυγε ἀπ' τὸν ἑαυτὸ του. Σὰν ἔξενος.

— Μὰ μπορεῖ κι' ἄλλοι νὰ παθαίνουν τὸ ἴδιο... Καὶ πέρασε. Δὴν εἶδε, δὴν μπόρεσε νὰ δεῖ ἄλλο ἀπ' τὰ λεπτά χερσὶκα δὲ θέλησε νὰ δεῖ, δὴν ἔκανε...

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο τὸν παρηγορήσε.

Ἐβγαλε τὸ μαντήλι καὶ οκουπίστηκε. Μιὰ χαρὰ μεγάλη πάλι ἔτσι, ὅπως τὰ φαναζόταν, ὀλοῖδια. Δὴν μπορούσε κι' ἄλλῶς..

Σὰν κατάλαβε πῶς δὲ φαινόταν πιὰ γύρισε νὰ δεῖ: Ἐνας ἄλλος κύριος, τζέντλεμαν, περνοῦσε.

Κοιμῶς, νέος, νόστιμος. Γύρισε, δυὸ-τρεις φορές, καὶ τὸν πρόσεξε. Νὰ, τώρα περνοῦσε ἀπ' τὸ παράθυρο κοκκινίσε λίγο. Σὰν ποτὲς.

Κατὶ μέσα του ἐνωσε πολλὸ περίεργο. Ἐξέσασ πῶς περπατοῦσε... Ντράπηκε κιάλας!

Ὁ κύριος πέρασε ἔρριξε μιὰν ἀδιάφορη ματιά στὸ παράθυρο καὶ συνέχισε.. Ὅπως ὅλοι..

Ἐστερα, τὰ παντζούρια κλείσαν ὀρητικὰ. Αὐτὸ τὸ πρόσεξε ὁ Δῆμιος πολὺ κῦταξε γιὰ δέκατη φορὰ. Ἡσυχία.

Ὁ περαστικὸς κύριος εἶχε χαθῆ. Τὸ παράθυρο κατὰκλείστο.

Ἐκεῖνος μπρός στὴν πόρτα του. Τώρα εἶχε ἀλλάξει πολὺ δὴν ἔμιαιζε σὰν πρὶν.

Ὅλα τοῦ φαινόταν διαφορετικὰ, ἀνάποδα, ἀντίθετα.. Ἀνέθηκε ἴσια στὴν κἀμαρά του. Δὴν κῦταξε ἀπ' τὸ παράθυρο..

Τοῦ πέρασε ἀπ' τὸ νοῦ πῶς δὲ μοιάζαν, δὲ μοιάζαν, ἔτσι ὅπως με' τὴ φαντασία του..

Ἐνα κενὸ μέσα του ἀσυμπλήρωτο. Δὴν κῦταξε πιά ἀπ' τὸ γκριζὸ παράθυρο, μὰ τοὺς κυρίους ποὺ περνοῦσαν δίπλα του..

της βαρύτερης αυτής κάμαρας, κουρασμένη κι' απ' τὰ δνεϊρα πού έρχονταν και ξανάρχονταν ως πού σταματήσαν, όμως ή κούραση πού την είχε πιάσει ήταν από κείνες τις άπαλές πού μάς πιάνουν όταν εϋτυχισμένους σκέψεις κοιμούνται στο μυαλό μας. Δέν μπορούσε να μείνη έτσι καθισμένη όλη τή βραδυά χωρίς να-χρη κανένα βιβλίο, και τό θέατρο δέ θα τέλειωνε πριν μιά ώρα και πάνω' άρχισε να σουλατσέρνη, σταμάτησε στον καθρέφτη κι' έσαξε τα μαλλιά της.

Μπορούσε να κατεβή στο άναγνωστήριο να δη τὰ περιοδικά, δέν ήταν κανείς και τέτοια ώρα.

Έρριξε μιά μαύρη κοπανελένια σάρπα στο κεφάλι της και κατέβηκε.

Ναι, ήταν άδειο.

Η μικρή, πυκνά έπιπλωμένη καμαρούλα ήταν θαμπωτικά φωτισμένη, έκανε ζέστη κι' ή άτμόσφαιρα ήταν σχεδόν ένοχλη-τικά ξερή.

Κατέβασε τή σάρπα στους ώμους της.

Τόσπρα φύλλα στο τραπέζι, τὰ ντυσιέ με τὰ μεγάλα τους χρυσά γράμματα, οι άδειανές βελούδινες καρέκλες, τὰ κανονικά τετράγωνα του χαλιού κι' οι ομοίμορφες τοσκασιές των στέρ, όλα φαίνονταν τόσο βουβή στο δυνατό τουτο φως.

Όνειρεύονταν ακόμα. Τή ζάλιζε κείνη ή ζέστη. Σιγά άπλωσε τό χέρι της για ν' άκουμπήση σένα μεγάλο βαρύν μπρουντζινο βάζο πού βρισκόταν σε μιά κονσόλα κοντά στον τοίχο, κι' έπιασε τό λουλουδοκαλισμένο γύρο του.

Ήταν εϋχάριστη αυτή ή στάση κι' ο μπρουντζος δρούσιε τό χέρι της. Μά καθώς στέκονταν έτσι, της ήρθε κι' ένα άλλο αίσθημα, άρχισε να τό νοιώθη σαν εϋχαριστήση για τὰ μέλη της, για τό κορμί της, την πλαστικά ώραία στάση πού είχε ευχιστεί' κι' ή συναίσθηση πώς της πήγαινε τόσο καλά, ή συναίσθηση της όμορφιάς πού την περιέλουζε αυτή τή στιγμή, και τό ίδιο τό σωματικό αίσθημα της άρμονίας πού μαζεύονταν σαν θρίαμβος, την πλημμύριζε σά μιά παράξενη γιορτινή χαρά. Αιστάνονταν τόση δύναμη αυτή την ώρα, ή ζωή άνοιγονταν μπροστά της σά μεγάλη λαμπερή μέρα, κι' όχι πιά σαν μέρα πού γέρνει στού σκοταδιού τις ήσυχες μελαγχολικές ώρες, αλλά σαν πλούσια ξυπνή ζωή με θερμούς σφυγμούς χτυπώντας κάθε δευτερόλεπτο, με φωτεινή χαρά, με δράση και ταχύτητα και με μιά αιώσιότητα προς τό έξω και προς τὰ μέσα. Ένθουσιάζτηκε με τόν πλούτο της ζωής και τόν άπήλασε με τή ζαλάδα και τή φλόγα του ταξιδιώτικου πυρε-τού.

Πολλήν ώρα έμεινε έτσι, συγκινημένη απ' τις σκέψεις της, εϋχώνοντας όλα γύρω της. Γότερα, ξαφνικά, σά νακούσε τή σιωπή κι' άφησε να πέση τό χέρι της από τό βάζο, έκατσε στο τραπέζι κι' άρχισε να ξεφυλλίζει κάποιον περιοδικό.

Άκουσε βήματα να περνούν την πόρτα, τάκουσε να γυρνούν πίσω κι' είδε να μπαίνει ο Τόρμπρεγγερ. Άλλαξαν μερικές κουβέντες, μά επειδή φάνηκε αυτή άποροφημένη απ' τις εικόνες πού κοιτούσε, άρχισε και κείνος να ξεφυλλίζει κάτι περιοδικά. Πολύ όμως δέ θα την ενδιέφεραν γιατί όταν σε λίγο σήκωσε τὰ μάτια της συνάντησε τό βλέμμα του, καρφωμένο έρευνητικά πάνω της.

Φαίνονταν σά ναθελε να μιλήση, τό στόμα του είχε μιά νευρική, άποφασιστική έκφραση πού της έλεγε πιά λόγια έτοιμάζονταν να πη' κοκκίνισε, και αϋθόρμητα, σά για να σταματήση τὰ λόγια του, τοδ έδωσε τό περιοδικό της δείχνοντάς του μιά εικόνα καθάλλαρη που κυνηγοσαν άγρια βώδια με θηλειές. Κι' αυτός παρ' όλίγη να παρασυρθή να πη κανένα άστέρο για την άφελέστατη αντίληψη του σκιτσογράφου στο τέτοιον είδους κωμική, ήταν τόσο πιδ εύκολο να μιλάς για τέτοια πράγματα παρά για κείνα πούνε στο μυαλό σου! Όμως κρατήθηκε, παραμέρισε άποφασιστικά τό φύλλο, έσκυψε λίγο στο τραπέζι κι' είπε: «Σας σκέφτομαι τόσο πολύ από τότε πού ανταμώσαμε, πάντα σάς συλλογίζόμουναι, και τότε στη Δανία και κει πέρα πούμουναι. Και πάντα σάς αγαπούσα, κι' αν καμιά φορά μου φαίνεται πώς ποτέ δέ σάς αγαπήσα πριν, τώρα πού ξανασυναντηθήκαμε, δέν ει'ν' αλήθεια σου κι' αν ει'ναι μεγάλη ή άγάπη μου, γιατί πάντα σάς αγαπούσα, σάς αγαπούσα πάντα. Άν τώρα θέλατε να γίνετε δική μου, δέ μπορείτε να νοιώσετε τι θα σημαίνει αυτό για μένα αν σείς, πού σάς ειχα στερηθεί τόσα χρόνια, ξαναγυρίζατε!»

Σώπαζε μιά στιγμή, ύστερα σηκώθηκε και την πλησίασε.

«Ω, πέστε μου λοιπόν μιά λέξη, μιλω έτσι στα κουτούρα, πρέπει να σάς μιλάω σά διερωπώσας, σαν ξένος, πού πρέπει να τὰ ξαναπώ στη καρδιά πού μιλω, γιατί δέν ξέρω... να ζυγίζω τὰ λόγια μου... δέν ξέρω πόσο κοντά ή πόσο μακριά βρίσκεστε, δέ τολμώ να εκφράσω την άγάπη, τή λατρεία πού με πλημμυρίζει— ή τολμώ;— Έκατσε σε μιά καρέκλα πλάι της».

«Πραγματικά, δέν ει'ναι άνάγκη να φοβάμαι— ει'ν' αλήθεια! Δόξα τφ Θεφ, Παυλίνα!».

«Τίποτα πιά δέ θα μάς χωρίση», ειπε βάζοντας τό χέρι της στο δικό του, «δ,τι κι' αν συμβή, έχω τό δικαίωμα ναμαι εϋτυχισμένη μιά φορά, να ζήσω δλοκληρωτικά κατά τή φύση μου, να ζήσω τό πόθος μου και τὰ δνεϊρά του. Ποτέ δέν άπελπίστηκα, επειδή δέ μούδρονταν ή εϋτυχία, δέν πιστεύα ποτέ πώς ή ζωή ει'ναι μονάχα προστυχία και καθήκοντα, ήξερα πώς υπάρχουν εϋτυχισμένοι».

«Πραγματικά, δέν ει'ναι άνάγκη να φοβάμαι— ει'ν' αλήθεια! Δόξα τφ Θεφ, Παυλίνα!».

«Τίποτα πιά δέ θα μάς χωρίση», ειπε βάζοντας τό χέρι της στο δικό του, «δ,τι κι' αν συμβή, έχω τό δικαίωμα ναμαι εϋτυχισμένη μιά φορά, να ζήσω δλοκληρωτικά κατά τή φύση μου, να ζήσω τό πόθος μου και τὰ δνεϊρά του. Ποτέ δέν άπελπίστηκα, επειδή δέ μούδρονταν ή εϋτυχία, δέν πιστεύα ποτέ πώς ή ζωή ει'ναι μονάχα προστυχία και καθήκοντα, ήξερα πώς υπάρχουν εϋτυχισμένοι».

Σιωπηλός της φίλησε τό χέρι.

«Έέρω», ειπε θλιμμένα, «πώς κείνοι πού θα με κρίνουν επισεικότερα θα μάφή-σουν την εϋτυχία να ξέρω πώς μάγαπάς, μά θα πούν κι' όλα πώς αυτό θαπρεπε να μη φτάνη».

«Όμως μένα δέ μού φτάνει, και σύ δέ θάναι δικηο να μ' άφήσης έτσι».

«Όχι», ειπε, «δχι».

Σε λίγο άνέβηκε στήσ «Έλληνιστ».

«Έλληνιστ κοιμώταν».

«Η κυρία Φένς έκατσε στο κρεβάτι της και κοιτούσε τώρρο αυτό παιδί, πού τὰ χαρακτηριστικά του μόλις διακρίνονταν στη φωτιά, κίτρινη λάμψη του καντηλιού».

Γιά κατήρι της «Έλληνιστ» έπρεπε να περιμένουν. Σε λίγες μέρες θα χωρίζουνταν απ' τόν Τόρμπρεγγερ και θα πήγαιναν στη Νίτσα, θάμειναν αυτός μονάχος, «Όλο τουτο τό χειμώνα θα τόν θυσιάζε για να γίνη καλά ή «Έλληνιστ». Άλλά άβριο θα διηγόνταν στα παιδιά της τι ει-

χε συμβή και τί θα γίνονταν, όπως κι' αν τόπαιρναν της ήταν άδύνατο να ζή μέρα νύχτα μαζί τους σχεδόν άποκλεισμένη άπόνα τέτοιον μυστικό. Κι' έπρεπε ναχουν και καιρό να συνηθίσουν στη σκέψη του χωρισμού, γιατί θα χωρίζαν θέ-βαια, περισσότερο ή λιγώτερο, αυτό θα έξαρτιόταν απ' τὰ παιδιά τὰ ίδια. Οι σκέψεις τους μαζί της και μαζί του έμειναν στη διάθεση τους δλοκληρωτικά. Αύ-τή δέ θα άπαντούσε τίποτα. Έδω έρχονταν ή σειρά τους να δόσουν».

Άκουσε τὰ βήματα του Τάγγε στο σα-λόνι και πήγε μέσα.

Κείνος ήταν σύγχρονα τόσο χαρούμενος και τόσο νευρικός πού ή μητέρα του άμ-πως κατάλαβε πώς κάτι συνέβαινε, κι' ήξερε τι. Αυτός πάλι θέλοντας να δρη μιά εισαγωγή, άρχισε να κουβεντιάζη για τό θέατρο και μόνον σαν τόν πλησίασε ή μητέρα του και βάζοντας τό χέρι της στο μέτωπό του τόν άνάγκασε να την κοιτάξη, κατάφερα να της διηγηθή ότι ειχε κάνει πρόταση, γάμου στην Ίντα Κάσταγγερ και τούχε πη τό ναι.

Πολλή ώρα τό κουβεντιάζαν, αλλά ή κυρία Φένς έννοιωθε διαρκώς πώς τὰ λόγια της ειχαν μιά ψυχράδα πού δέ μπο-ρούσε να την υπερικήση, γιατί φοβούνταν μην συμφωνήσε παραπολύ με τόν Τάγγε εξαιτίας της συγκίνησης πού βρίσκονταν ή ίδια, κι' ύστερα δέν μπορούσε να υποφέρη οι καχύποπτες σκέψεις της να κυνηγοδν και την πιδ έλαφριά οικία συσχετήσης της άποφίνης της διαχυτικό-τητας με τὰ οσα θάλεγε άβριο.

Στό μεταξύ ο Τάγγε δέν παρατήρησε καμιά ψυχράδα.

Δέν κοιμήθηκε πολύ ή κυρία Φένς κείνη τή νύχτα, τόσες σκέψεις την κρατούσαν ξύπνια. Συλλογίζονταν τί παράξενο πού-ταν να ξανασυναντηθούν πάλι όπως τόν παληό καιρό».

Πραγματικά πόσα χρόνια ειχαν περάσει, ιδίως αυτή δέν ήταν πιά, δέ μπορούσε τούλάχιστο πιά, να ει'ναι νέα. Και θα φαινόταν, θανάγκάζονταν κείνος να μην τή συνερίζεται πάντα να συνηθίση στη σκέψη πώς ειχε περάσει πολλές καιρές από τότε πούταν δεκαοχτώ χρονών κο-πέλλα. Όμως αιστάνονταν νέα, και ήταν σε τόσα σημεία, αλλά πάλι ειχε τή συ-ναίσθηση της ήλικίας τδβλεπε καθαρά σε χιλίες κινήσεις, στις εκφράσεις και τούς τρόπους της, στον τρόπο πού θα χα-μογελοσε σε μιά άπάντηση' δέκα φορές την ήμέρα θα γίνονταν γρήγαι και θα της έλειπε τό θάρρος να εξωτερικέψη τή νεα-νικότητα της ψυχής της. Οι σκέψεις έρ-χονταν και φεύγαν, όμως μέσ' απ' όλες όλο ξαναπαρουσιάζονταν τό ίδιο ρώτημα, τὰ παιδιά της τί θάλεγαν.

Λίγο πριν τό μεσημέρι της άλλης μέ-ρας πήρε την άπάντηση».

Βρισκόντουσαν στο σαλόνι.

Τους ειπε πώς ειχε κάτι σπουδαίο να τους άναγγελη, κάτι πού θα προκαλούσε μιά μεγάλη αλλαγή για όλους τους, κάτι πού δέν τό περίμεναν. Τους παρα-κάλεσε να τάκούσουν όσο μπορούσαν πιδ ήρεμοι, και να μην παρασυρθούν σ' άπε-ρισκεφίες ύστερα από την πρώτη εντύ-πωση, γιατί κείνο πού θα τους έλεγε ή-ταν δριστική άπόφασή της κι' ο,τι κι' αν της έλεγαν δέ θα τλάλαζε».

— Τό ξαίρω καλά, μουρμούρισε, πώς αυτά έχει ο πόλεμος. Νά, πάρτε και μη με ένοχλήτε.

— Ακολουθεί

ΓΙΑΝΝΗ ΨΥΧΑΡΗ

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΗΣ ΛΑΖΑΡΙΝΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Είχε όμως ωστόσο και την φρονιμάδα να μι- λη ακόμα έντελώς γε- νικά, ταπεινώνοντας τόν νικημένο Χριστιανό, και ύμνώντας μονάχα τόν Άλλάχ. Ό γέρο-Γρη- γόρης τώχε πάρει άπόφαση να μην βγάλει τσιμουδιά. Ό Άβδουλάχ κλαύ- τηκε και έχυσε μάλιστα και δάκρυα. Παραπονεύτηκε για τήν άθλια ζωή του στρατιώτη, κουνώντας τό κεφάλι του, ζαρωμένος και μούτρα του. Τόν έλεγε εφέντη τό Γρηγόρη».

— Εφέντη μου, όλο έλεγε, έσείς ζήτη εϋτυχισμένοι στα ώραία σας κτήματα. Έμεις δέν έχουμε τίποτα.

Ό παμπόνηρος όμως ο Γρηγόρης ούτε σάλευε.

— Εφτασε ή στιγμή να μη στη μέση κι' ο Μουσταφάς. Με άργό κίνημα ά- πλωσε τό χέρι σ' ένα ντουλάπι, τράβηξε ένα άσημένιο δίσκο κι' άρχισε να τόν τρώη με τὰ μάτια του.

— Κύρ-Γρηγόρη, ειπε. Θάπρεπε να μιάς χαρίσης αυτό τό δίσκο, και κανά δυο-τρεις κόπτες μαζί, για να φάμε και μείς κομμάτι.

Κι' άνασήκωσε τὰ χείλια του με ύφος τρομερό.

Ό γέρο-Γρηγόρης ώρμησε γρήγορα πάνω του.

— Δέν μπορώ βέβαια να σου άρνηθώ κάτι πού μου τό ζητάς με τόση ειγγέ- νεια. Έπειδή όμως είσατε τρεις, νομίζω πώς τό πιο καλό και τό πιο δίκαιο είναι να πάω τό δίσκο στο διοικητή σας κι' εκείνος θα τόν δώσει σ' όποιον αξίζει. Τρέχω κι' όλας.

— Αυτά τὰ παληόσκυλα οι γιαουό- ρηδες δέν πιάνονται εύκολα, μουρμού- ρισε ο Άβδουλάχ άφίνοντας τό δίσκο και πηγαίνοντας πιδ πέρα.

Και μιλούσε ειλικρινά. Γιατί ή δική του πονηριά ήταν τίποτα μπροστά στην πονηρία του Γρηγόρη».

Οι τρεις σύντροφοι έφυγαν με άξιο- πρέπεια, ο Άβδουλάχ μάλιστα θεώρησε καθήκον του να προσθήση πώς του τὰ χαρίζανε όλα αυτού του άπιστου, και τις κόπτες του και τό δίσκο του. Άπό κει πήγανε στο δάσκαλο του χωριού τό Δημήτρη. Πρέπει να μολογήσουμε πώς εκεί πετύχανε, γιατί ο καύμενος ο δά- σκαλος δέν ήταν και κανένα παλληκά- ρι. Του πήρανε ο,τι βόηκανε. Όσο για τό Σταμάτη τόν άμαξά, σαν φιλόσοφος πού ήταν, τους έδωσε μιά κόττα και τό παληό ρολόι του.

— Τό ξαίρω καλά, μουρμούρισε, πώς αυτά έχει ο πόλεμος. Νά, πάρτε και μη με ένοχλήτε.

— Ακολουθεί

Οι τρεις στρατιώτες πετάζανε απ' τή χαρά τους, Έπί τέλους! Καιρός ήταν. Ξαναβρίσκανε τό στοιχείο τους. Άπ' εκείνη τή στιγμή γίνανε πιδ θρασείς, και μ' αυτό τό ύφος άνοιξαν την πόρ- τα του Γιώργη τού φυλάκα, πού ήταν βέβαια λιγάκι φαφλατάς, μά δέν δεί- λιαζε ποτέ τό μάτι του. Κατάλαβε τί σκοπό ειχε ή επίσκεπή τους. Αυτή ή δουλειά δέν του άρεσε καθόλου. Στά- θηκε μπροστά τους με τὰ χέρια σταυ- ρωμένα. Ως κι' ο Μουσταφάς τάχασε με τό ύφος του.

— Θαρθήτε και οι τρεις μαζί μου στον διοικητή. Έχω μεγάλη όρεξη να σάς δώ κρεμασμένους πού παρακούσατε τις διαταγές του. Δέν τρεπόσαστε, μωρέ μπρεμπάντες, να γυρίζετε μέσ' στο χω- ριό και να κάνετε πλιάτσικο τή στιγμή πού σάς τώχουν άπαγορεύσει;

Να τους πάη στον διοικητή, ο διάο- λε! Αυτός, μωρέ μάτιο μου, δέν άστειεύο- ταν. Πώς; αυτό τό άπιστο σκυλί ειχε τό θάρρος να τους φοβερίζη έτσι; Ά- νάφανε και οι τρεις τους, τους άνέβηκε τό αίμα στο κεφάλι. Μά τι να κάνουν; Ό διοικητής ειχε τους λόγους του: κα- λοί, κακοί, έπρεπε να τους σεβαστούν. Σίγουρα ήταν γι' αυτή τή σκύλλα, τή χριστιανή με τό παιδί της... Τέλος πάν- των! Δέ θα θυσιάζανε βέβαια τό κεφα- λι τους. Γιατί ο άυταρχικός αρχηγός τους θα τους τιμωρούσε παραδειγματι- κά μπροστά στα μάτια των βρωμογια- ούρηδων. Τι έξευτελισμός!

— Ε! δέν ειπαμε να θυμώσης, τόν αντίσκοψε ο Άβδουλάχ! Και τόν χάιδε- ψε στις πλάτες. Μά σου πέρασε απ' τό μυαλό πώς έχουμε σκοπό να σου κά- νουμε κακό!

— Θα μου κάνετε τή χάρη— άπάν- τησε ο Γιώργης—να ξεκουμπιστήτε τρε- χάλα από δω, γιατί αλλιώτικα πήγα κίλας στον καπετάνιο.

Οι τρεις άνδρες τό σκάσανε γρήγορα για τις σκηνές τους κόνοντας του χίλια κοπλιμένα και ζητώντας συμπάθειο.

Τούτη άκριβώς την εποχή οι μεγά- λες Δυνάμεις δίνανε έγγύηση στους χρι- στιανούς πού ξαναγύριζαν στη Θεσσα- λία, ενφ' ακόμα εξακολουθούσε ή κατο- χή. Όμως, τότε δέν υπήρχε παρά μιά μονάχα έγγύηση, ένας έρωτευμένος δι- οικητής, όπως στη Λαζαρίνα.

Ό καύμενος όμως ο Γιώργης, χωρίς να υποψιάζεται τίποτα, προκάλεσε με τή διαγωγή του τόν δλεθρο τόσον συμ- πατριωτών του. Οι τρεις σύντροφοι ξα- ναμαζευτήκανε και γάγανε συμβούλιο. Η άυθάδεια αυτή αξίζει να τιμωρηθή βαθεία. Οι χριστιανοί τους κοροϊδεύανε. Έπρεπε να κάνουν τό κάθε τι για να τους κατεβάσουν τό τουπέ. Άλλιώτικα

— Τι τὰ θέλετε, παιδιά μου, έλεγε στους συντρόφους του. Γίνεσαι ο,τι ει'ναι γραφτό. Οι πρόγονοι μας ήταν πολύ μεγάλοι και οι Εϋρωπαίοι μας ζηλεύο- ναν.

Ό γυιός του Παντελή, ο Θόδωρος, ίσαμε δέκα πέντε χρονών, άνοιγε τὰ μά- τια του καθώς άκούγε τόν πατέρα του, κι' έψαχνε μες στο μυαλό να βρη με τι μέσο θα μπορούσε ν' αλλάξη μιά τέτοια μοίρα. Μά σκοπετότανε πώς αυτός δέν ήτανε παρά ένα χωριατοπαίδι πού του έλειπανε οι άναγκαίες γνώσεις για να βοηθήση την πατρίδα του. Τό παιδί αυτό με τό στοχαστικό μέτωπο και τό έρωτηματικό βλέμμα ήτανε ένα πλάσμα όμορφο και χαριτωμένο. Συλλογίζετανε τό μυστήριο του μέλλοντος.

Ό Έλληνας δέν άπελιτίεται για πολ- λήν καιρό. Τό άξίωμα πού πρόφερε ο Παντελής προκάλεσε διαμαρτυρίες.

— Ακολουθεί

αυτοί θα ήτανε οι νικημένοι κι' οι χρι- στιανοί οι νικητές. Ό Άλής ήτανε ο- λο κλάψες και έπέμενε να λήη πώς αν άφιναν να πέση απ' τό χέρι τους τό σπαθί, την πτώση του θα την άκολου- θούσε και τό πέσιμο του ιεροϋ βιβλίου, γιατί Κοράνι δίχως σπαθί δέν πάει. Ό Μουσταφάς σήκωσε τὰ μάτια του προς τόν ουρανό σφίγγοντας τις γροθίες του. Ό Άβδουλάχ ειπε μιά πολύ σωστή γνώμη. Παρατηρούσε καλά— καλά τόν κάμπο πού άπλωνότανε μπροστά του.

— Ό καπετάνιος, ειπε, κουνώντας τό κεφάλι και ζαρωμένος τὰ μάτια, ο κα- πετάνιος πρόσταξε να μην περάσουμε τό χωριό, δέν μάς πρόσταξε όμως να μην περάσουμε κι' ο,τι βρίζεται έξω απ' τό χωριό.

Ό Μουσταφάς και ο Άλής άκολου- θήσανε τή διεύθυνση της ματίας του Άβδουλάχ. Ναι, αλήθεια, σωστά έλεγε. Λίγα χιλιόμετρα πιδ πέρα απ' τή Λαζα- ρίνα υπήρχανε σπαρμένες έδω και εκεί κάτι καλύβες. Τριγύρω τους άπεράνα- ξε έκτάσεις, έβλεπες, τό ένα κοντά στο άλ- λο, τὰ άπλόχωρα Θεσσαλικά άλώνια πού δίνουν στο τοπέιο μιά τόσο μονότονη μελαγχολική όψη και πού χρησιμοποι- ουν είτε για τό λίχνισμα του σταριού είτε για τό ξεφλούδισμα του ριζιού. Πριν απ' τόν Έλληνοτουρκικό πόλεμο, οι πλου- σιοι ιδιοκτήτες του τόπου, ως πέρα τό Ζάγκο, καλλιεργούσανε σε μεγάλη έκτα- ση και έντατικά τό ριζί, τό στάρι και τὰ κοκκινογούλια. Οι καλύβες χρησιμεύανε για κατοικία στους διαφόρους ύπαλλή- λους πού φυλάγανε τό ύπόστεγο όπου σταυλιζανε τὰ κτήνη, φυλάγανε τις μη- χανές ή τὰ εργαλεία.

Άπό τους παληούς φυλάκες πολύ λί- γοι είχανε μείνει άκόμη εκεί. Ήτανε άνθρωποι καλοί, αγαθοί, με τις γυναί- κες τους και τὰ παιδιά τους και μερικοί άνάπηροι πού δέ θελήσανε να φήγουν.

Ένώ οι τρεις Τούρκοι παραμονεύανε τή λεία τους, οι καλοί αυτοί άνθρώποι μαζευτήκανε καθώς δέν ειχαν δουλειά στα πλατεία άλώνια, και κουβεντιάζανε για τίς συμφορές της πατρίδας τους. Ό γέρο-Παντελής με τὰ κασάνα του γέ- νειαι, με τή λίγο στραβή μύτη του, και τὰ γαλανά του μάτια, ειχε σ' όλο του τό πρόσωπο μιά έκφραση πονηρή και γλυκειά μαζί.

— Τι τὰ θέλετε, παιδιά μου, έλεγε στους συντρόφους του. Γίνεσαι ο,τι ει'ναι γραφτό. Οι πρόγονοι μας ήταν πολύ μεγάλοι και οι Εϋρωπαίοι μας ζηλεύο- ναν.

Ό γυιός του Παντελή, ο Θόδωρος, ίσαμε δέκα πέντε χρονών, άνοιγε τὰ μά- τια του καθώς άκούγε τόν πατέρα του, κι' έψαχνε μες στο μυαλό να βρη με τι μέσο θα μπορούσε ν' αλλάξη μιά τέτοια μοίρα. Μά σκοπετότανε πώς αυτός δέν ήτανε παρά ένα χωριατοπαίδι πού του έλειπανε οι άναγκαίες γνώσεις για να βοηθήση την πατρίδα του. Τό παιδί αυτό με τό στοχαστικό μέτωπο και τό έρωτηματικό βλέμμα ήτανε ένα πλάσμα όμορφο και χαριτωμένο. Συλλογίζετανε τό μυστήριο του μέλλοντος.

Ό Έλληνας δέν άπελιτίεται για πολ- λήν καιρό. Τό άξίωμα πού πρόφερε ο Παντελής προκάλεσε διαμαρτυρίες.

— Ακολουθεί

— Ακολουθεί

— Ακολουθεί

— Ακολουθεί

— Ακολουθεί

— Ακολουθεί

— Ακολουθεί

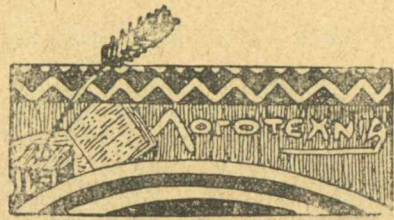
— Ακολουθεί

— Ακολουθεί

— Ακολουθεί

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

[Κρίνουμε κάθε έργο που μας στέλνεται οδ' δύο αντίτυπα].

Μυρτιώτισσας, Παιδική 'Ανθολογία, τόμοι 2, ποιήματα.

Η Μυρτιώτισσα, η γνωστή ποιήτρια των «Κιτρίνων φλογών», θέλησε να πλουτίσει την ελληνική φιλολογία μ' ένα έργο που έλειπε πραγματικά από τον τόπο μας και που κανένας άλλος ως τα σήμερα δεν είχε σκεφαστεί να το προσφέρει. Η παιδική της ανθολογία αντιπροσωπεύει μίαν έργασια, στην οποία η καλλιτεχνική δυνατότητα επισφραγίζεται με πολύν κόπο κι' ευσυνειδησία και της οποίας τη σημασία μονάχα όσοι καταπιασμένοι μ' ανάλογες ασχολίες είναι σε θέση να εκτιμήσουν. Στον πρώτο τόμο έχει κατορθώσει να περιλάβει τα καλύτερα παιδικά ποιήματα των ποιητών μας, αρχίζοντας από τον Καντακουζηνό και τελειώνοντας στους συγχρόνους μας, ποιήματα που χρειάζονταν να συγκεντρωθούν για να αποκτήσουν την πληρότητα του συνόλου, αφού προηγήθηκαν από την αποσπασματική στενότητα. Υπάρχουν μέσα εκεί στίχοι ποικίλων μορφών και διαφοροτρόπων συναισθημάτων που θ' ανταποκριθούν στις κάθε λογής ιδιοσυγκρασίες και θα επιτελέσουν και παιδαγωγικά τον προορισμό τους. Κι' αν βρισκονται και μερικοί που λόγω των τεχνικών τους απαιτήσεων θα κρατήσουν σε κάποια απόσταση ακόμα το μικρόν αναγνώστη, θα του κεντρίσουν όμως τη διαίθεση, και το ζύπνημα της εσωτερικής αυτής ανησυχίας θαχρη πολύ μεγαλύτερη αξία από την ολοκληρωτική έστω κατανόηση. Άλλωστε ένα από τα σπουδαιότερα πλεονεκτήματα κάθε ανθολογίας είναι κι' αυτό: η έλλειψη περιορισμού σε προγεγραμμένες αρχές κι' ή' απόλυτη σχεδόν ελευθερία προτιμήσεων μες από το πλήθος των ετερογενών κι' αλληλοαποκλειστικών κάποτε στοιχείων. Το εγώ της ανθολογίας την περίστασι είναι πως είχαμε αρκετά καλά ποιήματα δικά μας κατάλληλα για τα παιδιά, που δύσκολα θα μπορούσε κανείς να τα υπολογίσει, σκορπισμένα όπως ήταν εδώ και εκεί, στις συλλογές και στα περιοδικά. Η Μυρτιώτισσα είχε την υπομονή να ανατρέξει παντού κι' έτσι κατάρτισε μια σειρά συνεχή και πλήρη, που παρουσιάζει και κάποιο γενικότερο ενδιαφέρον από την άποψη της μελέτης ώριμης νηγικής πλευράς της ποιητικής παράδοσής μας. Αν όμως ο πρώτος τόμος της ανθολογίας προϋποθέτει μία τέτοια φροντίδα

κι' εκλεκτικότητα, ο δεύτερος αξίζει σε πολύ μεγαλύτερο σημείο την προσοχή μας, για το λόγο πως περιέχει ποιήματα άπάνω από δεκαπέντε ξένων φιλολογικών, αποδοσμένα στη γλώσσα μας τα περισσότερα απ' την ίδια την ποιήτρια κι' ελάχιστα από άλλους δοκιμασμένους σιουργούς μας, με πρώτον απ' όλους τον άσσυγκριτο Πάλλη. Τα τραγούδια του τόμου αυτού, έργα ενοουμένων της τέχνης αλλογλώσσων, διατηρούν αρκετή από τη χάρη του πρωτοτύπου ως και με το καινούργιο ντύσιμό τους, παρ' όλες τις μοιραίες διαφορές του μεταφρασμένου από το πρωτόγραφο. Και δε μπορούσε να γίνει αλλιώς,

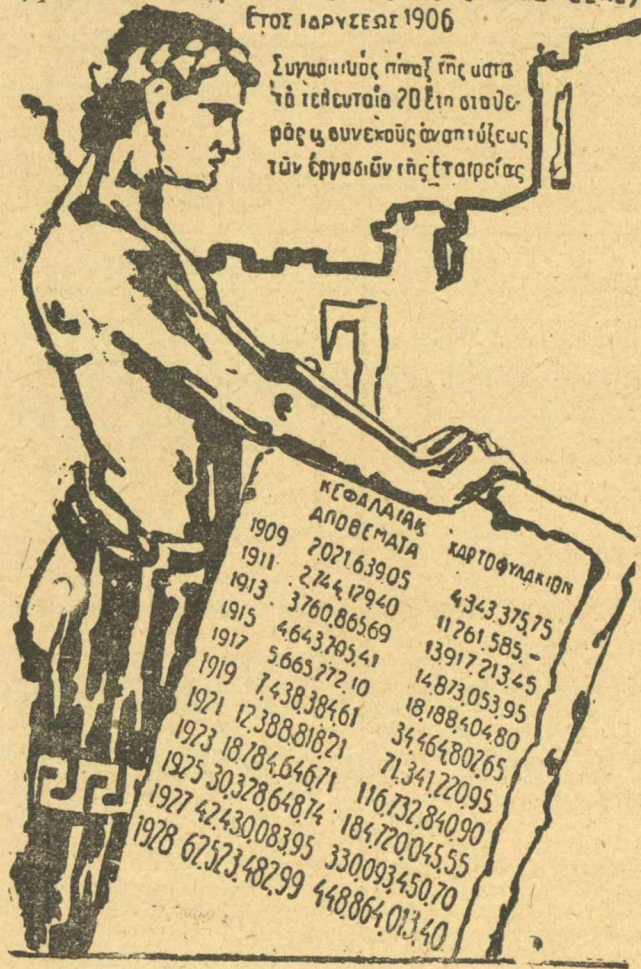
αφού η Μυρτιώτισσα εκτός των άλλων διαθέτει και τη μεταφραστική ικανότητα που μας εφάνερως εδώ και λίγον καιρό στις έκλογές του έργου της Νοάγγ με τόσην, αλήθεια, ισότιμη δύναμη. 'Ός δείγμα της επιτυχημένης της έκλογής και της αποδοτικής άρετής της θα θέλαμε να παραθέσουμε ελόκληρο ένα ποίημα του Francis Jammes, που πάλεται απ' την ειλικρινή χριστιανική καλωσύνη του πληθύνου του πρίγκηπος:

Το μοσχάρι.

"Ήταν φοιχτό να βλέπης το μικρό μοσχάρι

"Η ΑΝΑΤΟΛΗ,"

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΖΩΗΣ)
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1906

Συμφωνητός πίναξ της κατά τα τελευταία 20 έτη εισυεργείας συνεισχυών ασφαλίσεως των έργοιδών της εταιρείας

ΕΤΟΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	ΚΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΩΝ
1909	202163905	434337575
1911	274412940	11261585-
1913	376086569	1391721345
1915	464329541	1487305395
1917	566377210	1818840480
1919	743838461	3446480265
1921	1238881821	7134122095
1923	1878464671	11673284090
1925	3032864874	1847204555
1927	4243008395	33009345070
1928	6752348299	44886401340

να το πηγαίνουν στη σφαγή δεμένο απ' το ποδάρι. Κι' εκείνο ν' αντιτίσεται κι' όλο να προσαπθί

λίγο νεράκι της βροχής να πιη. Κι' ήτανε, Θεέ μου, τόσο συμπαθητικό, τόσο καλό, και στα δρομάκια όλα γνωστό. Θεέ μου αγαθέ! σου ύψωνω προσευχή, τούτε' ή' άμαρτία σ' όλους να συχωρεθί. Κι' όταν στον ούρανό σου θ' ανεβούμε, μοσχάρια που τα σφάζουν να μη δούμε. Κι' ός θάμαστε καλύτεροι και πιο πονετικοί, λουλούδια να τους πλέκουμε στην κεφαλή. "Αχ! Θεέ μου, κάνε το σκληρό μαχαίρι θάνατο δίχως πόνο να του φέρη...

Άλλά κι' όλα γενικά τα ποιήματα της συλλογής, απ' τα απλότερα ως τα πιο έντεχνα, χαρακτηρίζονται απ' το ίδιο γνώρισμα της άγνης δημιουργίας, το συντελεστικότερο δηλαδή παράγοντα για τον εφύρτερο ήθοπλαστικό σκοπό που επιδιώκουν. Τα παιδιά, εκείνα τουλάχιστον που έχουν πλαστή για να συγκινούνται από τη χαρά των βιβλίων, θα βρουν μέσα εκεί ό,τι αποζητάει η ηλικία τους και θα λάβουν ακόμα ένα διδαγμα ανώτερης ήθικης. Νομίζουμε τέλος πως η παιδική ανθολογία της Μυρτιώτισσας θα μπορούσε να αποβή πολύ πιο αποτελεσματική από πολλά σχολικά βιβλία και θάπρεπε να περιβληθί με όλη την υποστήριξη του διδασκαλικού και του μαθηματικού κόσμου, που αποβλέπει κυρίωτα να εξυπηρετήση, αφού μάλιστα είναι και το πρώτο στο είδος του έργο με σοβαρές αξιώσεις.

G. K.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΟΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 22.500.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.522.076.50

ΕΔΡΑ ΕΝ ΒΟΛΩ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

FILIALES
Τράπεζα Λαρίσης—Λάρισα
Τράπεζα Τρικάλων—Τρίκαλα

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ
Εις όλας τας πόλεις της Ελλάδος και τας κυριώτερας του έξωτερικού

Ταμειυτήριον μέχρι 100.000 δραχ με 7 ο[ε].—Έκτελει πάσης φύσεως Τραπεζιτικας εργασιαν

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΦΕΙΔΙΟΥ 3 ΤΗΛ. 60-90

ΤΜΗΜΑ ΩΔΕΙΩΝ

Διδασκόμενα μαθήματα: Πιάνο, βιολί, βιόλα, βιολοντσέλλο, άρπα, βαθύχορον, πνευστά, τραγούδι, μελοδραματική, δραματική, άπαγγελία, ιστορία μουσικής, μουσική δραματίου ένθιμική, άρμονία, αντίστιξις, σύνθεσις κλπ.

Ίδιαιτέρα προσοχή δίδεται εις την λειτουργίαν του πρακτικού διδασκαλείου δι' αρχαρίους μαθητάς, το όποιον υπό την επίβλεψιν των εφύρων λειτουργεί πρότυπον.

Διδάσκουν 120 καθ' ύλην και διδάσκαλοι. Το Έλληνικόν Ωδειον προς διάδοσιν της μουσικής ίδρυσεν εις διάφορα Έκπαιδευτήρια Αθηνών και Περιχώρων 12 Παραρτήματα ως και έπαρχιακά τοιαύτα εν Πειραιεί, Κορίνθω, Χαλκίδι, Πρακλείω (Κρήτης), Χανίοις, Χίω και Βόλω.

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

Το Έλληνικόν Ωδειον εν τη έμια του, όπως συντελέση εις διευκόλυνσιν των μαθητών και κοινού διαθέτει:

ΜΟΥΣΙΚΑ ΤΕΜΑΧΙΑ ΟΡΓΑΝΑ και ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ
Εις πλουσιωτάτην συλλογήν και τι άσυαγωνιστους

Π Ι Α Ν Α
των παγκοσμίου φήμης Έργαίων:
J. Blüthner, Grotian-Steinweg

Neumeyr Soph κ.λ.π.
τά όποια και άντιπροσωπεύει.
ΦΥΘΟΓΡΑΦΑ

Εις όλα τα μελέτη. Άρτιωτάτης κατασκευής και έξαιρετικής απόδόσεως. Πόλησις τοις ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ και με ΜΗΝΙΑΙΑΣ ΔΟΣΕΙΣ με μεγάλας εύκολιας πληρωμής.
ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΕΙΣ ΤΙΜΑΣ ΛΟΓΙΚΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΑΡΙΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Όίνων Γαλλικών Βουργουνδίας — Bouchard
Chablis, Dry Pouilly Reserve, Chablis 1er 1923
Pommard 1923, Beaujolais 1923 κ.τ.λ.
Όίνων Chateaufeuf-du-Pape
Clos St Patrice 1926 blanc, Clos du Pape Clement 1923
Όίνων Γαλλικών Βορδών — Eschenauer
Graves, Medoc, Grand Vin de Graves Olivier, Barsac
Margaux, St Estèphe κ.τ.λ.

ΣΑΜΠΑΝΙΕΣ

Vins Mousseux
Liqueur C. L. O. C. Δανικής προελεύσεως

Ούϊσκι — Κοριάκ

Carnets de Bridge πολυτελείας και μη
systeme Reliure Spirale

ΠΩ ΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΗ & ΛΙΑΝΙΚΗ

παρά τω Γεν Άντιπροσώπω

Άδριανού 70, Παλαιά Άγορά — ΑΘΗΝΑΙ

Τηλ. 65-65

ΔΥΒΑΡΙΣΤΡΑΙ ΛΕΟΝΤΟΣ

ΠΟΙΟΤΗΣ ΑΡΙΣΤΗ - ΤΙΜΗ ΕΥΘΗΝΗ

αναμετρικῶς ἐξετασθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Προμηθειῶν
 ἐδείχθησαν ἀνώτεροι καὶ αὐτῶν τῶν Coats, προτιμηθεῖσαι καὶ
 εἰς τοὺς 3 τελευταίους διαγωνισμούς.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΚΛΩΣΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ Ι. ΡΗΓΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΡΟΜΒΗΣ 22 ΑΘΗΝΑΙ

ΑΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΣΤΑΔΙΟΥ 33

(Χημικά λιπάσματα, άπλά
 καὶ σύνθετα. Ὁξέα ἐν γέ-
 νει. Γεωργικά φάρμακα, ὑα-
 λουργεῖα λευκῆς καὶ πρασί-
 νης ὑάλου. Ὑελοπίνάκες). —

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

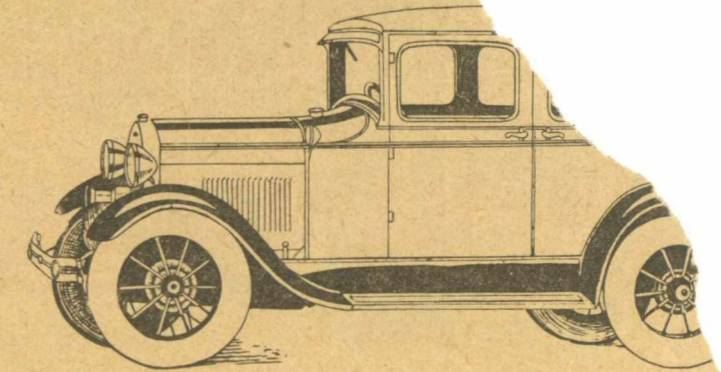
Διὰ 3 μῆνας 8 0)0
 Δι' 6 > 8 1)2 0)0 καὶ
 Δι' 1 ἔτος 9 0)0

ΕΙΣ ΛΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΔΟΛ-
 ΛΑΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΥΣΟΝ :

Διὰ 3 μῆνας 7 0)0
 Δι' 6 > 7 1)2 0)0 καὶ
 Δι' 1 ἔτος 8 0)0

ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΟΥ ΞΕΤΡΕΛΛΑΝΕ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΦΟΡΔ

Εἶναι ἐν ὄχημα οὐσιωδῶς
 νέον καὶ σύγχρονον, κατα-
 σκευασθὲν ὅπως ἀνταποκρί-
 νεται εἰς τὰς σημερινὰς ἀπαι-
 τήσεις τῆς κυκλοφορίας εἰς
 εἰς ὅλας τὰς χώρας.

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΙΠΟΤΕ ΤΟ ΠΑΡΟΜΟΙΟΝ ΩΣ ΤΕΛΕΙΟΝ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ
 ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ
 ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ — ΦΟΡΤΗΓΑ — ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
 "ΑΘΗΝΑ" ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 28^α

ΟΠΤΙΚΟΝ & ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Α. ΜΑΡΙΝΑΡΟΥ & Ι. ΜΟΙΡΑΓΙΑ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 22
 ΑΘΗΝΑΙ

Ηλεκτροκίνητοι Μηχαναὶ καὶ εἰδικοί Τεχνίται διὰ τὴν κατα-
 σκευὴν καὶ ἐπισκευὴν παντὸς εἶδους ὀμματοῦαλίων

ΦΙΛΜΣ ΚΟΔΑΚΣ ΗΑΥΦ & ΑΓΕΑ

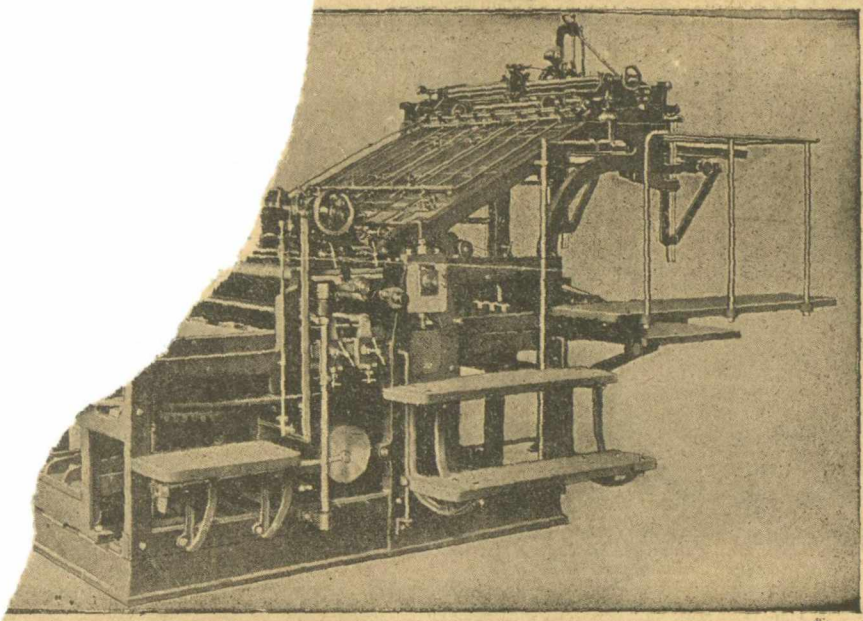
Φωτογραφικὰ μηχαναὶ τῶν οἰκῶν Kodaks-Ica-Zeiss-Goerz
 Contessa-Nettel. Μαθηματικὰ Ἐργαλεῖα, Οἰνολογικὰ καὶ Χημικὰ
 ὄργανα. Βαρόμετρα ἀκριβείας ὡς καὶ πάσης φύσεως ἐπιστημονικὰ
 Ἐργαλεῖα. Φωτογραφικὸν Τμῆμα. Ἐμφανίσεις καὶ ἐκτυπώσεις
 ὄλων τῶν εἰδῶν.

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΗΣ 3
 (ΜΕΓΑΡΟΝ ΠΟΛΥΖΩΗ) ΤΗΛ. 61-26

Πλουτισθὲν διὰ τῶν τε-
 λειότερων μηχανημάτων
 διαθέτον ὅλα τὰ μέσα
 λαμβάνει κάθε ἐργασί-
 ταχύτητα καὶ καλλι-
 ἀπαράμιλλον.

ΤΙΜΑΙ
 ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙ

*Ανω: Μέγα ταχυπρεστήριον Johannisberg διαστάσεων 80 X 130 κατασκευής 1925.

Κάτω: Ταχυπρεστήριον Export, των Ιταλικών εργοστασίων Augusta Torino, διαστάσεων 63 X 95, κατασκευής 1927.

ΠΟΛΥΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ, Α.Ε.
ΤΥΠΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΙΡ ΜΑΓΕΡ 29

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΑΧΑΡΝΩΝ 244

«Πολυβιοτεχνική» αποτελεί
 ρητώς μίαν σημαντικήν πρό-
 σήκωσιν ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Γραφι-
 κῶν. Διαθέτουσα τελειότα-

Ἡ «Πολυβιοτεχνική» ἀναλαμ-
 βάνει τὴν ἐκτύπωσιν βιβλίων, πινά-
 κων, περιοδικῶν, ἐφημερίδων, τὴν
 ἐκτύπωσιν πολυχρωμῶν καὶ ἐν γένει

οἰασδήποτε τυπογραφικῆς
 ἐργασίας. Εἰς τὰ ἐργοστάσια
 τῆς λειτουργεῖ ἐπίσης ἄρ-
 τιον βιβλιοδετεῖον, τὸ ὁ-
 ποῖον ἀναλαμβάνει πᾶσα
 βιβλιοδετικὴν ἐργασίαν.
 οἰανδήποτε ἐργασίαν
 ζητήσατε τιμὰς καὶ
 «Πολυβιοτεχνική»

τον καὶ νεώτα-
 τον τεχνικὸν ὕ-
 λικόν, διαθέ-
 τουσα εἰδικούς
 ἄριστα κατηρ-
 ασμένους τε-
 χνίτας διὰ κά-
 θε κλάδου, ἡ-
 μπορεῖ νὰ ἐκτε-
 λέσῃ καὶ τὰς
 πλέον δυσκό-
 λους τυπογρα-
 φικὰς ἐργασίας
 τῶν χρονικῶν
 πολλῶν
 μωτέρων
 παρεμ-
 ἐπιχει-
 μεῖν ἄ-
 τεχνι-
 φαντά-
 σιωτέραν
 ἄς ἀλη-
 συναγω-
 ρς.

